

TRANSCRIPT VAN STATENCOMMISSIE BESTUUR, ECONOMIE, CULTUUR & ERFGOED VAN PROVINCIALE STATEN UTRECHT

21 mei 2025

Voorzitters: Lyke Veen en Odile de man

Vanuit GS aanwezig: Hans Oosters (cvdK), Huib van Essen (Gedeputeerde), André van Schie (Gedeputeerde), Has Bakker (Gedeputeerde), Mirjam Sterk (Gedeputeerde), Rob van Muilekom (gedeputeerde)

Woordvoerders: Imraan el Hamdaoui (GroenLinks), Erwin Virginia (GroenLinks), Anjo Travaille (PvdD), Olivia Buttermann (PvdD), Jesseka Batteau (PvdD), Wouter Limmen (Volt), Anneloes Blekxtoon (Volt), Amos de Jong (Volt), Philip Overkleeft (D66), Marianne de Widt (D66), Erwin Kamp (D66), Arne Schaddelee (ChristenUnie), Siewerd de Jong (ChristenUnie), Rody Pouw van der Kraan (CDA), Martijn Koren (CDA), Bertrick van den Dikkenberg (SGP), Kees Vermaat (SGP), Fred van de Star (PVV), Frank van Breukelen (FVD), Bren de Hartog (FVD), Annemarie van der Kolk (FVD), Marjolein van Elteren (GroenLinks), Ernst Hart (GroenLinks), Micha Lubbers (PvdA), Hans Adriani (PvdA), Jan Breur (SP), Ans Oude Luttikhuis (BBB), Monique van den Broek (BBB), Dimitri Gilissen (VVD), Vincent Janssen (VVD), Rudi van der Wel (VVD), Mieke Hoek (50PLUS), Kees van Vuuren (BBB), Bert Boerland (BBB), Jeroen Vogel (BBB), Eva van der Helm (PvdA), Jan-Hendrik van der Linden (SGP), Stefan Berlijn (UtrechtNu!), Gijs van Dieren (UtrechtNu!), Noortje Flink (PvdA), Ronnie Hossain (VVD), Juliëtte van Gilse (VVD), Sjors Nagtegaal (UtrechtNu!), Evert Manders (D66)

Van Ambtelijke zijde aanwezig: Berbel Ferwerda (Statenadviseur), Rick van Paridon (Secretaris), Niels Nellestijn (Secretaris)

Vanuit PwC: Nils-Erik van Someren (Accountant), Sytse Jan Dull (Accountant)

Opening en algemeen

1. Opening

De voorzitter: Dames en heren, als iedereen zijn of haar plaats in de zaal kan innemen. Dan gaan wij nu beginnen met de Statencommissie Bestuur, Economie, Cultuur en Erfgoed. Vandaag is een bijzondere dag. Want we hebben niet alleen een reguliere BEC, maar we hebben ook een integrale BEC. Waarbij we de jaarstukken en de Voorjaarsnota gaan behandelen met elkaar. Welkom aan iedereen hier in de Statenzaal en die via Teams of via de livestream de vergadering volgen. Eventjes voor de praktische kant van vandaag. De commissie bestaat uit twee delen. Het eerste deel is BEC integraal en daarin bespreken we dus de jaarstukken en de voorjaarsrapportage. Dat zal ik in ieder geval voorzitten. Ik ben vandaag uw voorzitter tot 18.00 uur. Daarna zal mevrouw De Man dat van mij overnemen, na de dinerpauze. Voor beide vergaderingen staat in principe 4 uur gepland. We gaan alleen wel door met de agenda van de volgende vergadering zodra de agenda van de eerste vergadering klaar is. Dus er zit niet een soort harde knip. Dat we 2 uur gaan wachten tot het begin van de volgende vergadering bijvoorbeeld. Ik denk dat ik u daar allen een groot plezier mee doe ook, om op die manier te werken. Er staat dus voor allebei de delen 4 uur vergadertijd gepland. Dan is het dus ook even belangrijk- Want ik ga nu iets zeggen waar ik u wellicht iets minder blij mee ga maken, maar dat is wel even belangrijk. We hebben twee blokken van 4 uur.

Dat betekent dat als we aan de inhoud van het tweede blok beginnen, dat uw spreektijd ook opnieuw gaat lopen. Dus dat u niet de spreektijd uit het eerste blok meeneemt naar het tweede blok. Het kan dus zijn dat we over het eerste blok maar 2 uur doen. Dus dat we eerder beginnen. Maar dan gaat teller gewoon weer naar 9 minuten. Goed. Dan hebben we dus even nog de spreektijden. Voor het eerste blok van de voorjaarsrapportage en de jaarstukken, heeft u een spreektijd van 10,5 minuut. Voor het tweede blok heeft u een spreektijd van 9 minuten. Voor GS is dat 35 en 30 minuten. Dan de reguliere oproepen. Houdt u uw bijdrage kort en bondig. Geen technische vragen alstublieft. Daar

heeft u in dit geval echt uitgebreid de mogelijkheid voor gehad om deze te stellen. Interrupties en antwoorden zijn geen onderdeel van de spreektijd, maar die zijn wel bij gratie van de voorzitter. Kunnen er maximaal 3 zijn per debatvraag. We spreken natuurlijk via de voorzitter. We hebben tot 23.00 uur vanavond de tijd. We mikken op tussen 18.00 uur en 19.00 uur een dinerpauze inlassen. Daarnaast heb ik geloot. Ik begreep dat dat achter- Dat je een keer door moest klikken. Dat is natuurlijk altijd ingewikkeld als je ergens op moet klikken. Dan stond de loting daar. Ik begreep dat niet iedereen geklikt heeft, is ook heel moeilijk. Maakt niet uit is niet erg. De PVV mag beginnen vandaag. Mijnheer Van der Sar, u wilt daar iets over zeggen? U stak uw hand op. Dus ik denk u heeft een mededeling daarover. Dat is gewoon voortvarendheid, helemaal goed.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: Dan zijn we ook toegekomen aan het vaststellen van de agenda. we stellen de agenda vast voor de volledige vergadering. Dat betekent dat we dus het eerste blok en het tweede blok nu op dit moment vaststellen. Ik zie dat mevrouw Van den Broek daar iets over wil zeggen. Mevrouw Van den Broek, ga uw gang.

Monique Van den Broek: Dank u wel, voorzitter. Ik wil aan mijn collega's vragen of we punt 12 SV Kaderstelling Beleidsprogramma Recreatie, of we dat naar voren kunnen schuiven. Dus dat we daar het tweede blok mee kunnen beginnen. In de hoop dat wij vanmiddag voortvarend te werk gaan en snel klaar zijn. Dan kan ik zelf het onderwerp nog behandelen. Ik moet uiterlijk 18.00 uur weg. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zou ik willen voorstellen aan de commissie om agendapunt 12 voor agendapunt 9 te plaatsen. Dan wil ik graag één handje per fractie wie daarmee akkoord is. Dat is helemaal goed. Dan plaatsen we hem voor agendapunt 9.

Monique Van den Broek: Dank jullie wel.

De voorzitter: Alstublieft. Helemaal goed.

Ter bespreking: BEC-Integraal

De voorzitter: Dan gaan we naar het bespreekgedeelte van deze vergadering.

3. SV Jaarrekening 2024

De voorzitter: Dan beginnen we bij de jaarrekening. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening en vormen het sluitstuk van de planning- en controlcyclus van onze provincie. Ik wil daarbij ook even vermelden dat de accountant aanwezig is. Dat zijn de heer Dull en de heer Van Someren. Die zitten aan mijn linkerkant. Van harte welkom ook, in het bijzonder. Zij waren ook aanwezig bij de tafeltjessessie. Mochten er dus nog vragen zijn voor de accountant, dan is dat eventueel mogelijk. We werken in twee termijnen. Ik heb het gevoel dat ik iets vergeet. We gaan gewoon beginnen dan. We werken niet in blokken. We gaan gewoon de volledige jaarstukken in één keer behandelen. Dus dan begin ik in dit geval bij de heer Van der Star. Ga uw gang.

Fred Van der Star: Bedankt, voorzitter. Allereerst wil ik namens onze fractie mijn dank uitspreken aan de opstellers van de jaarstukken 2024. Deze zijn op heldere en toegankelijke wijze opgesteld. Met duidelijke verklaringen en toelichtingen, bij de doelen die niet of slechts gedeeltelijk zijn behaald. Toch willen we een enkel punt nadrukkelijk benoemen. In hoofdstuk 5.4 wordt gemeld dat het aantal verkeersdoden en verkeersgewonden in de provincie Utrecht in 2024 is toegenomen. Dat baart ons zorgen. Natuurlijk is het streven dat dit aantal daalt, idealiter zelfs naar nul. In dat kader zijn we benieuwd naar de uitkomsten van het onderzoek. Dat door de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid, het SWOV, wordt uitgevoerd naar de dodelijke verkeersongevallen uit de jaren 2023 en 2024. De provincie heeft in de afgelopen periode zelf al veel geïnitieerd om de verkeersveiligheid te verbeteren. Het is niet uitgesloten dat bij een deel van de ongevallen sprake is van roekeloos, gevaarlijk of agressief rijgedrag. Dat vraagt ook om een gedragsverandering. We begrijpen dat de provincie inzet op publiekscampagnes en op het versterken van

de verkeershandhaving. Dat juichen wij toe. Toch vragen wij ons af naar de invloed van de provincie op dat laatste punt. Het versterken van de handhaving. Misschien kan GS dat nader toelichten. Tot zover onze bijdrage, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SGP, de heer Van den Dikkenberg. Ga uw gang.

Bertrick Van den Dikkenberg: Dank u, voorzitter. De jaarrekening ligt er snel, leesbaar en duidelijk. De tafeltjessessie heeft de meeste van onze vragen al weggenomen. Maar als je hem leest, dan blijven we ons wel zorgen maken over de realisatiekracht van overheden in het algemeen en de provincie. Dat punt heb ik al eerder aangestipt bij de- Ik denk bij de begroting of de kadernota, dat het was. Er verdwijnt veel via subsidies. Zijn we afhankelijk van derden en de uitvoeringskracht van derden. Andere bijdragen en de exploitatie van bestaand goed. Als we kijken naar de investeringen, is het weinig wat we momenteel zelf realiseren. Gelukkig zijn er ook hoogtepunten te rapporteren. Bijvoorbeeld het eerste deel van de Rondweg-Oost bij Veenendaal. Nog steeds zit er veel ruimte in de voorspellende gave van de provincie. Er zit een groot gat tussen de primaire begroting en het gerealiseerd resultaat. Dat is logisch, gezien enkele flinke klappers in baten en lasten. Maar onderliggend, zie je dat er in het voorspellend karakter nog best wat ruimte zit. Soms lijkt het wel of de bijgestelde begroting ook een moment is om extra budget veilig te stellen op de programma's. Dat in ieder geval door kan gaan, wat er door moet gaan. Want een aantal programma's plussen hier de begroting op. Waarbij in de rekening vervolgens de realisatie zo'n beetje op de primaire begroting eindigt. Dus wordt hij weer als onderbesteding gerapporteerd.

De complexe omgeving. Denk ik ook aan de omgevingsbeleid. Dat zorgt ervoor dat we best wel aan het vastlopen zijn op ruimtelijke ontwikkelingen. Zowel in de vergunningverlening, als in de bouw zelf. We hebben natuurlijk het versnellingsprogramma, waar we vorig jaar nog geen resultaten van zien. Maar dat gaan we zien op termijn. Dat is een blijvend aandachtspunt en zorgpunt wat ons betreft, omdat iedereen wel wil voorzien worden in een woning. Daarnaast zijn er meerdere signalen vanuit bijvoorbeeld de accountant, op risico's rondom de IT-omgeving. Ook gezien het grote aantal bevindingen wat hier speelt. Daar hebben we ook stappen in gezet vorig jaar. We hebben natuurlijk ook een digitaliseringsbeleid, et cetera, behandeld. Maar het is wel een aandachtspunt. Hoe gaan we hiermee om? De opvolging hieromtrent. Hoe voorkomen we dat het straks een IT-oerwoud wordt? Nog één ding die ik graag mee zou willen geven is in de verantwoording over dit jaar en komende jaren. Dat zijn de verantwoording rondom de UPLG-maatregelpakketten. Eén van de speerpunten van de accountant ook, waar ze naar gekeken hebben. Er staan nog diverse vragen over, over die verantwoordingen. Ik zou het graag het college mee willen geven om daar nadrukkelijk op te letten. Dat we geen Belastingdienststrisico lopen. Dat we meevallers rapporteren en later nog een rekening kunnen verwachten, of omgekeerd. Dus dat zou ik graag als aandachtspunt mee willen geven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SP. De heer Breur.

Jan Breur: Dank u wel, voorzitter. Ook namens mijn fractie natuurlijk een dankwoord aan de opstellers van deze jaarrekening. Dat is relatief goed te lezen, voor zover jaarrekeningen goed te lezen zijn. Wat wij in ieder geval geleerd hebben, is dat er 64 miljoen overblijft. Dat lijkt heel leuk, maar geld is geen doel op zich. Eigenlijk is het niet gelukt om 64 miljoen uit te geven om onze inwoners te helpen. Ik lees uit de voorbereiding van de heer Harris en zijn stijl is iets woordiger dan de mijne. Dus ik zit eventjes te kijken hoe ik het korter kan formuleren. We doen veel via subsidies. Je zou je kunnen afvragen of dat de meest effectieve manier is om onze doelen te bereiken. Neem bijvoorbeeld de subsidieregeling Realisatie van bos buiten NNN. Daarvoor zijn geen aanvragen binnengekomen, maar het is wel een doel dat we willen bereiken. De vraag is. Als er geen partijen zijn die dat doel met ons willen bereiken, wat weerhoudt ons ervan om dan zelf een stuk land te kopen en daar bos op te realiseren? Onze vraag is hoe het college van Gedeputeerde Staten daar natuurlijk tegenaan kijkt? Wat ook een belangrijke vraag is. Wat gaan we doen met het geld dat over is? Daar kom ik op een ander moment op terug, als het gaat over geld uitgeven in de toekomst. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar UtrechtNu! Nee, geen UtrechtNu! Dan ga ik naar Volt. Mevrouw Blekxtoon, ga uw gang.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Allereerst ook vanuit Volt onze waardering voor het harde werk dat is verricht. De stappen die zijn gezet om onze mooie provincie weer vooruit te helpen. We zien dat met het huidige kabinet het moeilijker wordt om de plannen uit te voeren. Graag geven wij een aantal aandachtspunten mee. Inzake wonen, zien we dat we achterblijven bij de gestelde doelen. Ondanks de goede plannen, zien we nog weinig resultaat. Zeker nu de woningbouwcorporaties in de knel komen door dit kabinet. Bij deze dan ook een oproep om met het Rijk in gesprek te blijven hierover. Ook zien we dat de Spreidingswet lastiger uit te voeren is. Hij is nog steeds van kracht. Ook hier de oproep om met het Rijk in gesprek te blijven. Er alles aan te doen om asielzoekers op te vangen en statushouders te huisvesten. We zien dat project Einstein wordt toegepast en we zijn op zich goed op weg in de meeste gemeenten. Echter het sentiment in een aantal gemeenten in onze provincie is negatief op dit onderwerp. Wat kan de provincie nog meer doen om ervoor te zorgen dat er meer draagkracht ontstaat? Dan inzake bereikbaarheid. We zien dat er een aanzienlijke toename is van het aantal auto's in onze provincie. Daar schrikken we van. We willen eigenlijk oproepen om sneller meer werk te maken van de deelhubs. Zodat onze inwoners gestimuleerd worden om daar gebruik van te maken, in samenhang met het ov. Hoe krijgen we deze mensen die nu een hybride auto hebben en deze weer gaan inleveren zodra de subsidie stopt, alsnog naar het ov en het deelspoor? Dan geef ik nu het stokje over aan mijn collega.

Wouter Limmen: Ik wil graag nog even specifiek ingaan op het onderdeel economie, informatiemanagement, ICT en het kantorenbeleid. Wij zijn eigenlijk als Volt heel trots op de economische positie die Utrecht inneemt. Wij vragen wel aandacht voor de conclusie dat de transitie naar een circulaire economie sneller gaat. Zo staat het in het jaarverslag. Echter, het feit dat het sneller gaat, zegt eigenlijk te weinig of we ook de doelen halen die we ons hebben voorgenomen. Ik verwijs hierbij ook naar de doelstellingen in het circulair beleid, circulaire samenleving. Ten aanzien van de informatie en de ICT, is dat voor ons. Ook naderhand van de tafeltjessessie, toch wel voor ons een punt waar we ons zorgen over maken. De informatiepositie en de kwaliteit van de ICT is volgens ons, als het gaat om het maken van beleid, van strategisch belang. Hoewel daar in het jaarverslag deels positief over wordt gedaan. Als je in de andere onderdelen, zie je toch dat daar een aantal problemen zijn. Wij zijn erg nieuwsgierig hoe de gedeputeerde hier tegenaan staat? Of hij deze problemen ook voorziet? Tot slot het kantorenbeleid. Voor de aanpassing van het kantorenbeleid hebben wij hoge waardering. Zien dat helemaal zitten. Wij vroegen ons alleen af, of het toch niet mogelijk is. Om ten aanzien van de geformuleerde uitgangspunten, het onderdeel voor de circulaire of duurzaamheidseisen, of je die niet als uitgangspunt kan meenemen in het kantorenbeleid? Mijn vraag aan de gedeputeerde is, of hij daar wat nader op in kan gaan. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Limmen, u bent zich bewust dat het kantorenbeleid later op de agenda nog staat?

Wouter Limmen: Oké, sorry.

De voorzitter: Dat het niet hier bij dit onderdeel hoort. Maar u heeft uw punt gemaakt. Ik denk dat het college-

Wouter Limmen: Ik geef het woord aan Amos.

De voorzitter: Mijnheer De Jong, u had ook nog een bijdrage.

Amos de Jong: Dank voorzitter. We zitten hier met drie personen sterk namens Volt. Ik richt me even tijdschalve ook op Programma 2 nu. Want als wij kijken naar het NNN, dan kleurt dat toch erg geelrood. Volt heeft zich in heel veel verschillende debatten, zowel in de commissie LWM met name, in Statenvergaderingen grote zorgen geuit over onze kwaliteit van de natuur. De natuurrealisatie. Inclusief het tempo van functiewijziging en inrichting. We weten ook een beetje waar het aan ligt. We willen hier nogmaals de oproep doen voor een meerjarenonderhoudsplan voor de natuur, die echt wel heel erg nodig gaat zijn. Als wij kijken naar de realisatie van bos, dan ging de ambitie van 300 naar 50 hectare. Dan lezen wij dat er daarvan 18 zijn gerealiseerd. Ook dat vinden wij echt spijtig. De subsidietoekenning en de uitvoering van subsidieprojecten, volgt een beetje het groeitempo van een boom. Dat is niet helemaal de bedoeling volgens mij. Dus wat ons betreft is echt een actieplan bos nodig, zodat we daar de gewenste versnelling gaan bereiken. Punt 3 gaat over de Groene Contour. U zult zich herinneren tijdens de vorige jaarbesprekingen, hebben wij

daar echt flink voor op de trom geslagen. Vinden wij erg belangrijk. Toen heeft de gedeputeerde ons verzekerd. Dat ondanks de tegenslag en ondanks het feit dat de zoekgebieden onder het NNN worden geschaard. De doelen voor de Groene Contour nog wel op tafel zouden blijven liggen. We lezen nu echter in dit stuk dat er geen belangstelling is om de Groene Contour te realiseren. Volgens mij wordt daarmee verwijst naar partners uit het veld. Ik heb hier uitvoerig met de ambtenaren over gesproken. Wat Volt betreft, is er toch echt wel een provinciaal investeringsplan nodig voor die Groene Contour. Want anders gaan we het echt niet halen. Er wordt gesteld dat we afhankelijk zijn van subsidies, met name in Europa. Dat begrijpen we. Maar vooruitlopend daarop, zouden moeten kijken of we daar zelf stappen in zouden kunnen nemen. De vraag is hier ook nog, staan die doelen van de Groene Contour echt nog wel op tafel?

Kijken we punt 4 voorzitter, naar de natuurverbindingen. Dan lopen we ook daar achter op schema. Terwijl we allemaal weten hoe cruciaal dat is voor de biodiversiteit in Utrecht. In gesprek met de ambtenaren, kwamen er eigenlijk achter dat het voor ons lastig is te wegen. Of die achterstand die we hebben en de vertragingen in realiseren van die verbindingen, hoe erg dat is. We zouden graag een longlist hebben van alle mogelijke en opportune natuurverbindingen die er zouden zijn in de provincie Utrecht. Zodat we kunnen wegen, of wij onze inzet, of die materieel is. Doen wij er drie van de zes die er mogelijk zouden zijn? Of doen we er 3, 4 van de 120 die er mogelijk zouden zijn? Want dan is het natuurlijk een ander verhaal. Om dat beter in referentiekader te kunnen plaatsen, zouden we graag zo'n longlist of een overzicht zien. De langetermijnambitie van de provincie zouden daar mooi in een omgevingsvisie terug kunnen komen. Kijken we, volgende punt voorzitter, naar de beheersplannen voor de Natura2000. Maar ook al de andere delen binnen het UPLG. Dit is voor ons een belangrijk punt. Ook een half geadresseerd vanochtend, maar we hebben even gewacht op dit moment. Omdat het over jaarstukken gaat. Hebben we wat we denken te hebben?

We zijn ongelooflijk trots op dit college en met name op onze gedeputeerde. Dat het haar gelukt is om een groot deel van het geld toch nog los te krijgen in Den Haag, 249 miljoen. Een aantal via de SPUKs. We zien ook dat de gedeputeerde daar niet bij stopt. Ja, we hebben ook samen als Provinciale Staten additionele middelen toegekend. Waar Volt ook erg voorstander van was. Dat is allemaal echt hartstikke goed. Maar dat geld is niet over 8 jaar waard, wat het nu waard is. We mogen er uiteindelijk, hebben van de ambtenaren begrepen, acht jaar over doen. De budgetten, de aanvragen, zijn gebaseerd op begrotingen van onder andere terreinbeherende organisaties. Maar die begrotingen zijn gebaseerd op de kosten van vandaag. Die kosten zijn over een jaar, over 3 jaar, 5 jaar, 6 jaar, anders. Hebben we met dit geld, waar we echt trots op zijn en dat vaak hebben gevierd. Maar hebben we wat we denken te hebben? Of gaan wij over 6, 7 jaar zeggen. We kunnen eigenlijk maar 70 procent realiseren van wat we dachten te willen realiseren. Hoe kunnen we dat beter inrichten financieel. Over de beheersplannen van de Natura2000. Ondanks dat we daar groot voorstander van zijn, vinden we ook dat we ons altijd de vraag moeten stellen. Wat mag een stuk natuur kosten? Dus de doelmatigheid, hoe monitoren we dat? Is van ons nog wel een vraag. Kijken wat meer nog naar het UPLG, dan lezen we dat we daar grondposities voor aan het verwerven zijn. Niet zo heel veel op dit moment. Maar in veel debatten ook met het CDA over gehad. Dat die grondmobiliteit wel echt een issue is. Met name de grondprijzen daarin, een issue. We vragen ons toch af, dit jaarverslag lezende. Wat is eigenlijk de ambitie voor een provinciale grondaankoop? Hoeveel grond zouden we nodig moeten hebben om die gebiedsgerichte aanpak en de UPLG-doelen te kunnen halen? Dus waar stevenen we op af? Wat is realistisch daarin?

Tot slot voorzitter, het ANLb. Erg spijtig dat dat onderbenut is. We hebben begrepen dat het door een te kort window was, waardoor die agrarische collectieven onvoldoende tijd hadden om de middelen aan te vragen. Maar het is natuurlijk wel een belangrijke maatregel. We lezen in dit jaarverslag dat het Rijk nog gaat komen dit najaar, met een toekenning van de middelen. Maar we vragen ons toch af. Als er dan, volgens de ambtenaren, zoveel animo voor is. Hoe zorgen we ervoor dat die onderbenutting op orde komt? Ook als het Rijk niet over de brug komt dit najaar, hoe lossen we dat dan op? Het zijn een hoop vragen. Als het te veel is, mag een deel ook schriftelijk. Maar ik wilde dit even meegeven als een reflectie op het jaarverslag over Programma 2. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. U krijgt een interruptie van de heer Travaille.

Anjo Travaille: Dank u, voorzitter. Ik hoor een paar herkenbare punten met betrekking tot natuur. Ik ben echt benieuwd of Volt ook voornemens is om met een voorstel daarvoor te komen.

De voorzitter: De heer De Jong.

Amos de Jong: Dank voorzitter en dank voor deze vraag. Ja, wij hebben een aantal voorstellen op deze onderdelen. Het hangt een beetje af van dit debat en ook wat er straks in de kadernota staat. Want op deze onderdelen, waar wij nu aangeven waar wij specifiek naar kijken. Met die bril kijken wij zo ook naar de kadernota. Daar waar dat in gebreke stelt, komen wij met voorstellen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu door naar de VVD. De heer Gilissen. Ga uw gang.

Dimitri Gilissen: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zou willen beginnen met een felicitatie aan iedereen. Want het is vandaag Verantwoordingsdag. Vrolijke Verantwoordingsdag allemaal. De Verantwoordingsdag, voor de mensen die dat niet kennen, is een Haagse traditie. Het wordt ook wel de derde woensdag van mei, of woensdag gehakttag genoemd. De VVD-fractie vindt het leuk dat we ook bijzonder op deze dag, ook invulling kunnen geven op Utrechtse wijze, aan die traditie. Want verantwoording van uitgegeven geld, ook het afgelopen jaar meer dan 566 miljoen euro, is gewoon ontzettend belangrijk. Het is niet ons geld, het is publiek geld. Goed dat we dat ook doen. Ook complimenten voor de wijze waarop in deze cyclus ook de jaarstukken tot stand zijn gekomen. We zitten een cyclus eerder. Het is snel geagendeerd. Ook blij zijn we als fractie, met het accountsverslag en de reactie van het college daarop. Daaruit blijkt voorzitter, daar begin ik mijn betoog mee, met de boeggolf. Zoals die ook in stukken wordt genoemd. Namelijk dat we een aantal jaren zien, dat het niet lukt om plannen snel genoeg te realiseren. Dat geld eigenlijk als het ware, per jaar gewoon doorschuift in de vorm van een golf. De reden daarvoor is ook duidelijk. Subsidies worden niet tijdig besteed, of blijven volledig of deels onbenut. We hebben te maken met een tekort aan uitvoeringskracht.

Als ik dan even kijk naar wat we daar zelf aan zouden kunnen doen, dan maakt de VVD zich daar wel zorgen over. Dus de algemene vraag en ook inzet van mijn betoog zou zijn. Wat kunnen wij nu zelf als provinciale organisatie doen? Om te zorgen dat we het beschikking stellen van middelen, in relatie tot de realiseren doelen, ook beter kunnen faseren? Ook aan de voorkant een betere inschatting kunnen maken. Hoe stemmen we onze ambities ook af op wat er kan? Waar we daadwerkelijk niet alleen zelf, maar ook de samenwerkende organisaties, toe in staat zijn. Houden we bij het maken van die begroting ook voldoende rekening met hoe we dat in de tijd weg kunnen zetten? Zou het- Dat zou mijn vraag zijn ook aan het college. Niet verstandig zijn, om die vraag misschien ook eens een keer goed tegen het licht te houden? Bijvoorbeeld ook eens een keer extern te laten toetsen. Gelet ook op de ervaringen van de afgelopen jaren. Dus hoe kunnen we er nu voor zorgen dat bij het maken van beleid, het opstellen van ambities. Dat ze beter aansluiten bij het tempo waarmee onze eigen organisatie dat zelf- Maar ook om andere organisaties dat ook daadwerkelijk handen en voeten kunnen gaan geven. Want de voorbeelden zijn legio. Als het gaat over het realiseren van de woningbouwopgave en de bijdrage vanuit de provincie. Binnen het landelijk gebied. Ik zal er zo nog iets meer over zeggen. Maar ook bij initiatieven op het gebied van energie. Zoals U-Forward lukt het slechts voor een deel van de challenges uit te voeren. Halen we de doelstelling niet als het gaat over het ondersteunen van sportverenigingen bij het verduurzamen van hun bedrijfsvoering.

Ook de subsidie van de Solar Carports komt maar amper van de grond. Er zijn stuk voor stuk goede redenen voor, waarom het niet gelukt is. Tegelijkertijd wil de VVD met name ook meer aandacht. Hoe kunnen we nu aan de voorkant beter bepalen, of die ambities die we stellen ook haalbaar zijn? Want er is niks zo erg als een ambitie die niet haalbaar is. Daarmee creëer je alleen maar teleurstelling en wordt het verwachtingsmanagement richting de overheid alleen maar- Komt daarmee onder druk te staan. Graag daar een reactie op. Hoe we ook als organisatie scherper aan de wind kunnen zeilen. Dan een punt over het accountantsverslag. Het werd door de fracties van de SGP ook al genoemd. Op de IT-bevindingen moeten nog flink wat stappen worden gezet. Meer audits, ook naar hoe we daar staan. Denk dat de VVD dat ook belangrijk vindt. Ook het sterker positioneren van de treasury daarin, vinden we ook belangrijk. Dus

graag ook een toezegging van het college, dat we goed op de hoogte worden gehouden op de lopende verbeteringen de komende periode. Ook fijn om te weten dat de accountant een vinger aan de pols houdt. Dus graag daar ook gaandeweg meer informatie over. Over of we op koers liggen of niet.

Dan nog een paar algemene punten en een paar specifieke punten. Ik begin bij mobiliteit en duurzaamheid. Daar lezen we bijvoorbeeld in het kader ook van het niet alleen maken van beleid, maar ook tegen het licht houden elk jaar op basis van zo'n verantwoording. Dat is dan maar een voorbeeld wat ik hier aandraag. Dat we aardig op weg zijn met het vervangen van de openbare verlichting van de led-armaturen. Nu zou je zomaar kunnen denken dat daar ook een goede businesscase van te maken is. Want het eerder vervangen van led-armaturen wil je misschien niet doen in het kader van de onderhoudscyclus die je hebt en de afschrijvingscyclus. Maar hier valt bijvoorbeeld ook weer een businesscase te maken, dat je dat op termijn misschien terug kunt verdienen met energiebesparing. Dus klopt het inderdaad- Ik neem deze dan maar even als voorbeeld. Dat we op basis van die jaarstukken en die verantwoording, ook opnieuw kijken wat we een paar jaar geleden hebben bedacht. Klopt dat nog wel? Zijn er bijvoorbeeld ook winkansen te creëren en te vinden? Voorzitter, kom ik bij het landelijk gebied. Want het Programma Landelijk Gebied laat ook dit jaar weer veel gele en rode bolletjes zien. Dat is dus exemplarisch voor wat ik eerder al zei. Veel activiteiten zijn niet volbracht. De planning die we van tevoren hebben gemaakt, is niet behaald. Net zoals bij heel veel andere dossiers, lijkt het een langspeelplaat te worden bij de verantwoording. Maar de doelen van de natuurrealisatie- Daar verwezen andere collega's ook al naar. Halen we gewoon jaar op jaar niet.

Daarnaast maken we ons zorgen over de aanpak van de invasieve exoten. Het kwam daar vanochtend ook al in een andere commissie aan de orde. We zien nog steeds dat er geen gebiedsgerichte beheersaanpakken tot stand zijn gekomen. Terwijl we wél zien dat invasieve exoten steeds meer een bedreiging vormen voor onze inheemse flora en fauna. Ook steeds meer overlast voor de mens veroorzaken. Specifiek hebben we het dan- U raadt het al. Over soorten waar de provincie voor aan de lat staat. Zoals de groei en de schrikbarende groei van de Aziatische hoornaar. De enorme bedreigingen daarvan, voor onder andere de bij. Vanochtend ging het er ook over. Wat gaat GS doen om die aanpak niet- Even kijken. Wat gaat GS doen om die aanpak niet door uitblijven van initiatieven van partners te laten versloffen? Dus hoe blijven we ook als provincie aan de bal? Dan de laatste vraag, voorzitter. Dan rond ik mijn bijdrage ook af. Tijdens de tafeltjessessie- Ook veel dank daarvoor. Het was weer heel nuttig, heeft ook heel veel vragen weggehaald. Hebben we ook vernomen dat het invasieve exotenbeleid in 2025 wordt herijkt. We zijn benieuwd naar de planning en of er al concrete hervormingen ook voor ogen zijn. Hoe we daar als Staten in worden meegenomen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar 50PLUS, mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Ten eerste wil ik ook inderdaad zeggen dat de tafeltjessessie verhelderend is. Leuke gesprekken gehad. Ook weer meer vragen kunnen stellen, die heel goed beantwoord zijn. Mijn complimenten daarvoor. Ik heb eigenlijk op dit moment één vraag. Het gaat om het bedrag wat was gereserveerd, of wat over is, voor de westelijke aansluiting in Amersfoort. Dat gaat dus nu definitief niet door. Er is, als ik het goed heb gegrepen- Tenminste, zoals het hier staat. 31,4 miljoen over. Dan staat er dat er dus pas in 2025- Dat is dus nu. Dat er dan een voorstel komt voor herbestemming. Ik vind dat nogal vaag, die herbestemming. Waarom is dat nu nog niet meegenomen? Want we zitten eigenlijk al bijna op de helft van 2025. Dus misschien zou de gedeputeerde een verduidelijking kunnen geven, waarom er nog geen bestemming voor is. Ik weet het trouwens er wel een bestemming voor hoor. Renovatie provinciehuis bijvoorbeeld. Want dat is een mooie aanvulling voor die honderd miljoen die we nodig hebben. Maar goed, daar ga ik natuurlijk niet alleen over.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, want het klopt. Mevrouw Hoek heeft dat goed gelezen. Dat we met de verantwoording in de jaarstukken ook een voorstel hebben om een reserve in te stellen. Op zich onderschrijft de VVD-fractie dat doel. Dat geld was ooit bedoeld voor de ontwikkeling in de woningbouw, die het ook mogelijk maakt, door

mobilitaatsaanpassingen. Ons viel ook wel op, dat niet alleen zeg maar het maximumbedrag werd genoemd. Dat is inderdaad die 31,4 miljoen. Maar dat dat ook gelijk het minimumbedrag was. Dus is mevrouw Hoek ook niet nieuwsgierig over hoe dat zich verhoudt tot het feit dat we natuurlijk eerst plannen willen zien en dan willen kunnen beoordelen? Of ze ook voldoen aan de eerdere doelstellingen.

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Inderdaad, ik ben er heel nieuwsgierig naar. We kunnen er heel veel voor doen, maar je kan het ook aan één doel besteden. Maar goed, dat is uiteindelijk aan ons. Daar moeten wij goedkeuring voor geven. Maar ik kijk uit naar het voorstel. Of 50PLUS kijkt uit naar het voorstel. Zo moet ik het eigenlijk zeggen. Tot zover voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de BBB. Mevrouw Oude Luttikhuis, ga uw gang.

Ans Oude Luttikhuis: Dank u wel, voorzitter. Vandaag bespreken we de jaarrekening 2024 van onze mooie provincie Utrecht. Ik wil allereerst benadrukken dat de duidelijkheid en de transparantie die in deze jaarrekening gepresenteerd wordt, dat we die zeer waarderen. Dank voor iedereen die hieraan heeft meegewerkt. De provincie heeft een solide financieel beleid gevoerd. Het is fijn om te zien dat de cijfers helder en goed onderbouwd zijn. Dit biedt de Provinciale Staten, maar ook onze inwoners, een goed inzicht in waar het geld naartoe gaat en hoe de provincie haar financiële middelen inzet. Het is duidelijk dat de provincie Utrecht in 2024 heeft geïnvesteerd in belangrijke thema's. Zoals de regio en de verbetering van de infrastructuur én de leefbaarheid van het platteland. Tegelijk constateren wij dat deze transitie gepaard moet gaan met een eerlijke, haalbare en vrijwillige aanpak. Boeren hebben behoefte aan perspectief, niet aan papieren ambities. Het feit dat in 2024 niet is gelukt om PAS-melders te legaliseren, onderstreept hoe precair hun situatie nog altijd is. Wij zouden dit graag vrij snel anders zien. De provincie moet zich hier samen met het Rijk voor blijven inzetten. Rechtszekerheid is geen gunst, maar een recht. Daarnaast zijn we blij met de investeringen die gedaan worden om de leefbaarheid op het platteland te behouden en te versterken. Het is positief om te zien dat de provincie aandacht heeft voor de kleine dorpen en de lokale economie. Het versterken van de regionale verbindingen en het zorgen van goedwerkende en toegankelijke voorzieningen, zijn voor ons belangrijke speerpunten. De plattelandsontwikkeling die in de jaarrekening is opgenomen, zal helpen om de provincie aantrekkelijk en leefbaar te houden voor de toekomstige generaties. Wat ons betreft is het ook belangrijk om te erkennen dat de provincie in 2024 een solide, financieel beheer heeft gevoerd. De provincie heeft een goede balans weten te vinden tussen noodzakelijke investeringen en de zorgvuldige omgang met belastinggeld. Wij zien in de jaarrekening een duidelijk overzicht van de uitgaven en een transparante uitleg van de keuzes die zijn gemaakt. Dit biedt vertrouwen en zekerheid voor de inwoners van de provincie. Wij hopen dat de provincie deze lijn van transparantie en zorgvuldigheid voortzet. De jaarrekening toont een provincie die financieel gezond is en die zich inzet voor belangrijke thema's. Vanuit de BBB zijn we blij met die inzet, maar we blijven alert. Want investeren is geen eindpunt. Het moet gaan om zichtbaar, haalbaar en gedragen beleid. Dat recht doet aan mensen die elke dag werken in en aan onze provincie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA, de heer Koren.

Martijn Koren: Dank voorzitter. Op dit moment willen wij vooral de dank uitspreken aan iedereen die de jaarrekening heeft mogelijk gemaakt. Mooi om te zien wat er vanuit de Commissie Janssen al is gerealiseerd. Voor de rest heb ik op dit moment geen vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Een goed jaarverslag. Zowel goed verantwoord in de cijfers, als ook in de toelichting. Financieel staan we er gelukkig nog steeds goed voor. Maar het is nog steeds te lang. Het is heel moeilijk om alles gelezen te krijgen voor de tafeltjessessie. Ook nu de 300 zoveel, 82 of zoiets pagina's die het zijn. Het wordt wel een interessante discussie om te bepalen wat er allemaal uitgelaten kan worden en nog steeds een goede

discussie erover te voeren. Eén van de dingen die ons opvielen was dat innovatie en startups, dat de provincie Utrecht minder populair is geworden als vestigingsplaats voor innovatieve en bedrijven en startups. Ook dat er zeg maar een kwart minder expats zijn. Nee, een kwart minder startups en veel minder expats. Ik denk dat de Partij voor de Dieren dat helemaal niet erg vindt. Wij eigenlijk ook niet. Maar wat zijn de gevolgen voor de economie zeg maar? Voor de bedrijvigheid, voor de werkgelegenheid in de provincie? Nu staan we er goed voor, maar laten we ook in de toekomst daar goed over nadenken. Dit komt natuurlijk voor een groot deel door de netcongestie, door ruimtegebrek, door problemen op de arbeidsmarkt. We zien ook dat door diezelfde factoren, minder woningen zijn gebouwd dan we hadden gepland. Die netcongestie, landelijk is geraamd. Dat we daar ongeveer 40 miljoen euro voor nodig hebben om dat aan te kunnen pakken, maar het Rijk stelt slechts 10 miljoen euro ter beschikking. Dat verdeeld gaat worden over 12 provincies. Wat betekent dat uiteindelijk voor ons eigen team netcongestie, dat hieraan werkt? Wellicht moeten we afstand nemen van mensen. Dat kunnen we op dit moment gewoon echt niet gebruiken in onze provincie. Tenzij we dat gaan repareren in de kadernota. Als je kijkt naar het energieverbruik van het Huis van de Provincie door de jaren heen. We weten natuurlijk dat wij een nieuw Huis van de Provincie willen, of het Huis van de Provincie willen renoveren. Dat is wellicht goed, want ons energieverbruik zit nog steeds boven het energieverbruik dat wij in 2021 hadden. Het is behoorlijk gestegen door het in gebruik nemen van de opvang. Dat wij nu een opvanglocatie zijn. Maar in 2023 was de hele verlichting gerenoveerd en dergelijke. Nog steeds gebruiken we behoorlijk veel energie, meer nog dan in 2021. Er is ook sprake van bezuiniging op het ov. Dat wordt dan gecompenseerd door de Bikker-middelen. Daar maken we ons ook een beetje zorgen over, maar dat is eigenlijk iets wat terug moet komen bij de kadernota.

Als het gaat over het interbestuurlijk toezicht. Dan zijn er dus meer gemeenten in 2024 met interbestuurlijk toezicht, een toezichtsregime. Dat waren er 12 in 2024 en in 2023 slechts 3. Dat komt deels door de huisvesting van statushouders, maar ook op het gebied van omgevingsrecht en informatiebeheer. Dus daar houden we ook graag de vinger aan de pols. Ik denk dat dat eigenlijk de belangrijkste opmerkingen waren. Het enige wat ik nog even kan zeggen over die invasieve exoten. De Aziatische- Dat is gewoon goed. We hebben nu alles goed in beeld gebracht, staat in het jaarverslag, maar er is nog geen goed plan van aanpak. Daar hebben we eerder om gevraagd. Als het gaat over de Aziatische hoornaar. Dat kost gewoon heel veel en het levert weinig op. De Japanse duizendknoop, daar wordt ook over gerapporteerd. Dat kost weinig en dat wordt wel enigszins beheerst. Dan hebben we het over een andere overlast van een insect, of zeg maar een rups. De eikenprocessierups. Dat is geen invasieve exoot, maar dan zie je dat met biologische bestrijdingsmiddelen het zeer effectief is gebleken om de overlast te verminderen. Dus gewoon een goed plan van aanpak voor al deze invasieve exoten, maar ook andere beesten die overlast veroorzaken, zou het gewoon wel gewenst zijn. Dat was het. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66. Mevrouw De Widt.

Marianne De Widt: Dank u wel, voorzitter. Dank aan de organisatie voor de mooie producten en voor de zeer geslaagde tafeltjessessie van vorige week. Fijn dat uit de jaarstukken duidelijk blijkt dat de provincie financieel gezond is. Daar kunnen wij trots op zijn met zijn allen. Gemeenten hebben het daarentegen steeds moeilijker. Het aantal gemeenten onder toezicht stijgt flink. Dat zou zei mevrouw Kennedy net ook al. D66 maakt zich daar zorgen over. We willen graag weten hoe het college hiernaar kijkt. Of liever gezegd, wat ze ermee doen. Een ander punt. Wij schrikken van de daling van het aantal startups. Ook dat zei mevrouw Kennedy net al. Van 1506 twee jaar geleden, naar 1172 vorig jaar. Dat lijkt ons niet goed voor de ontwikkeling van de economie. Doen we daar als provincie wat aan? Of wat zouden we er vanuit de provincie aan kunnen doen? Dat waren mijn punten. Dan geef ik graag het stokje over aan de heer Overkleef.

Philip Overkleef: Dank voorzitter. Ik zal ingaan op de Programma's Landelijk Gebied en het Programma Bodem, Water en Milieu. Ten eerste, de functieverandering naar de natuur blijft en blijkt nog steeds weerbarstig. In de jaarstukken worden daar een aantal redenen voor genoemd. Ik vermoed dat deze vraag al eerder is gesteld en beantwoord, maar het kan geen kwaad hem toch nog een keer te benadrukken. Wat is hier in de ogen van het college voor nodig om deze opgave vlot te trekken? Dan de Groene Contour. Daarmee schiet het traditiegetrouw niet erg op.

Ten dele heeft dat als oorzaak dat een deel van de Groene Contour is aangewezen als zoekgebied voor het NNN. Waarvan de ontwikkeling wel subsidiabel is. Dat is natuurlijk een goede zaak, maar de autonome ontwikkeling van de Groene Contour staat eigenlijk al jarenlang stil. Zo al zolang als ik in de Staten zit en dat is al een tijdje eigenlijk. Het wachten is, naar ik begrijp, op goedkeuring vanuit Brussel voor de wijziging in de Catalogus Groenblauwe Diensten. Pas dan wordt de ontwikkeling van de Groene Contour mogelijk subsidiabel en daarmee aantrekkelijker. Het is niet duidelijk wanneer Brussel gaat reageren, lezen we. Moeten we het daarmee doen? Of wordt er actief gelobbyd om Brussel aan te sporen tot daden?

Dan het beleidsdoel, de kwaliteit van de natuur is goed, divers en veerkrachtig. Wij lezen dat de Utrechtse Agenda Natuurinclusief wordt geïntegreerd in de aanpak Biodiversiteit in Stad en Dorp. Hoe waardevol dat laatste programma ook is, betekent dat geen beperking van de scope van de Agenda Natuurinclusief? Ga ik door naar het beleidsdoel. De landbouw is meer circulair, natuurinclusief, klimaatneutraal en economisch rendabel. Een positieve noot daar. We lezen dat de inzet van plattelandscoaches een succes is. Meer ondernemers dan verwacht vonden ondersteuning bij een plattelandscoach, bij de vormgeving van de toekomst van hun bedrijf. Dat geeft wat ons betreft aan dat de Utrechtse aanpak werkt. Ga zo door zouden wij zeggen, voorzitter. Dan ten slotte nog een punt voor het programma 3. Bodem, Water en Milieu. Dan het beleidsdoel de bodemdaling en broeikasgasuitstoot in het veenweidegebied is verminderd. Wij lezen dat er meer kennis beschikbaar is om bodemdaling en broeikasgasuitstoot te beperken. Ook dat is fijn. Onderdeel daarvan was de deelname van de provincie aan een onderzoek naar de haalbaarheid van veenmosteelt op veengronden. Misschien hebben we dit helemaal gemist voorzitter, maar zouden we de resultaten van het onderzoek kunnen ontvangen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Forum voor Democratie. De heer van Breukelen.

Frank van Breukelen: Dank u wel, voorzitter. Forum voor Democratie kan het relatief kort houden, dus dan zal ik dat ook doen. Als eerste dank voor de doorgevoerde verbeteringen in de leesbaarheid van de jaarstukken. We spreken tevredenheid uit over het feit dat we geen tekorten op de rekening zien. Maar bij een positief resultaat van 64 miljoen hoger dan begroot, hoewel verklaarbaar door externe factoren. Dragen wij, net als andere partijen, ook zorgen over de realisatiekracht van de provincie. Ook van de partijen waarmee zij samenwerkt. Veel van de uitvoering van beleid ligt nu ook bij derden. Dus dan rest ons een aantal vragen. Waarom lukt het de desbetreffende partijen niet om het beleid te realiseren? Zijn wij als provincie niet te afhankelijk van de uitvoering van derden? Zo ja, kunnen we deze afhankelijkheid terugdringen om zo directere invloed op de uitvoering te hebben? De belangrijkste vraag. Is de provincie op bepaalde beleidsthema's simpelweg niet te ambitieus? Terwijl andere beleidsthema's het ondergeschoven kind dreigen te worden. Zo zien we bij-

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Breur.

Jan Breur: Niet zozeer een interruptie, als wel een vraag ter verduidelijking. Bedoelt de heer Van Breukelen dat de provincie zelf de uitvoering van deze doelen in hand moet nemen? Of bedoelt hij iets anders met minder afhankelijk van derde partijen?

De voorzitter: De heer Van Breukelen. Wellicht zit dat ook in de rest van uw betoog, maar u geeft antwoord.

Frank van Breukelen: Ik zal hem beantwoorden. Nee, als reactie op de heer Breur. Natuurlijk zijn we afhankelijk van derde partijen. Dat is ook goed. We kunnen als provincie- Volgens mij is dat ook het antwoord op de retorische vraag. Kunnen wij als provincie simpelweg niet de realisatiekracht om op elk beleidsthema zelf alles uit te voeren. Daar heb je simpelweg derde partijen voor nodig. De vraag is alleen. Houden wij wel genoeg vinger bij de pols, als het gaat om de uitvoering? Ik ga hier zo ook natuurlijk verder op in, in mijn betoog. Dan ga ik verder. Want inderdaad, we zien ook bij bijvoorbeeld de bos- en natuurrealisatie- Dat is jaar in en jaar uit een ambitie die niet gehaald wordt. Met een links college als deze zou men verwachten dat er alles op alles gezet zou worden, om deze ambities te halen. Maar niets is minder waar, helaas. De ambities zijn bijgesteld en worden nog steeds niet gehaald. Dat geldt in brede zin voor doelstellingen op het gebied van natuur en landelijk gebied. 65,8 miljoen is begroot voor deze thema's, maar de

provincie wist maar 60 miljoen uit te geven. Dit is natuurlijk ook niet het enige thema waarop we een overschot hebben. Vaak ook door een tekort van uitvoeringskracht. Met al deze overschotten, zouden wij graag meer geld naar andere beleidsthema's zoals mobiliteit en in het bijzonder verkeersveiligheid, zien verschuiven. Want als we keer op keer het begrote geld niet opmaken, dan moeten we toch harde conclusies gaan trekken over onze eigen realisatiekracht. Waar we onze krachten en inspanningen inzetten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. Mevrouw Van Elteren.

Marjolein Van Elteren: Dank u wel, voorzitter. Wij willen ook onze dank uitspreken voor de heldere stukken. Voor de nog verhelderende tafeltjessessie, die daarna ook volgde. We hebben verder geen vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij van de Arbeid. Als u wilt. Neem even een momentje.

Hans Adriani: Dank voorzitter. GroenLinks was wel heel snel. Voorzitter, ik wilde ook met vrolijke Verantwoordingsdag beginnen, maar dat heeft de heer Gilissen al gedaan. Dus we hebben het zo verdeeld. Ik doe de complimenten en mijn collega Lubbers doet kritische vragen en dan hebben we het zo mooi verdeeld. Complimenten voor de jaarrekening en de helderheid en de leesbaarheid. Dank ook aan iedereen die dat opgesteld heeft. Kan nog een tandje korter wat ons betreft. Complimenten ook voor het feit dat ik tijdens het lezen eigenlijk maar heel weinig tegenkwam wat ik niet al wist. Dat vind ik in het kader van deze Verantwoordingsdag ook wel aardig. Want dat zegt iets over de manier waarop het college ons door het jaar heen op de hoogte houdt over alles wat er gebeurt. Dat is eigenlijk wat je ook zou willen. Dat je bij zo'n jaarrekening niet je verrast voelt over, huh zit de wereld zo in elkaar? Eigenlijk alle relevante beleidsontwikkelingen die in de jaarrekening opgenomen zijn, die waren al wel zo'n beetje bekend. Dus dat verdient een compliment. Als derde, dat is misschien toch ook goed om even expliciet te benoemen. Ik denk dat ik inmiddels twintig accountantscontroleverklaringen gelezen heb bij jaarrekeningen van een decentrale overheid. Ik heb er nog nooit één gelezen die zo enthousiast en positief is als deze. Natuurlijk staan er punten in ter verbetering. Een accountant zou zijn geld niet waard zijn, als die niet toch een paar punten voor verbetering zou opvoeren. Maar grosso modo zou ik denk ik als ik gedeputeerde Financiën was, een paar centimeter gegroeid zijn van deze controleverklaring. Dus ook complimenten daarmee. Dat is dan denk ik qua veren op plekken waar je die wil steken. Daar waar we wat minder tevreden zijn, daar neemt de heer Lubbers het van mij over.

Micha Lubbers: Na het zoet komt het zuur. Blijkbaar hebben we dat zo verdeeld. Maar dat is een interne kwestie. Voorzitter, ik zou toch even wat willen zeggen over Programma 2. Want we maken ons als PvdA ernstige zorgen over de voortgang van de natuurrealisatie. Nadat ik dit eerder heb gehoord, zijn we hier ook niet de enige in dit huis. Natuurrealisatie, Groene Contour, natuurinrichting. Natuurlijk met name de NNN. We gaan eigenlijk met een slakkengangetje. Terwijl we eigenlijk reuzensprongen zouden moeten maken, om allerlei redenen. We stellen ambities naar beneden bij, om die vervolgens niet te halen. We begrijpen dat de gronden die nodig zijn om het te realiseren, niet voor het oprapen liggen. Maar ik krijg het toch niet helemaal scherp waar nu precies de bottleneck zit bij het kopen en inrichten van die gronden. Op 1 januari van dit jaar hadden we nog 1783 hectare te realiseren. Met een tempo van naar ik roep, inschatten 39 per jaar. Zijn we over 45 jaar klaar. Dat is het jaar 2070. Alle gekheid op een stokje, dit kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. We gaan er dan ook van uit dat de gedeputeerde, dit college, er alles aan doet om snelheid te maken. Maar om onze controlerende taak zo goed mogelijk uit te voeren, willen wij de gedeputeerde toch uitdagen om scherp te formuleren. Waarom die natuurrealisatie zo ontzettend lastig is. In het verlengde. Hoe kunnen wij, GS, maar ook PS. Elkaar helpen om toch snelheid te maken? Wat heeft GS van PS nodig om meer armslag te krijgen, om sneller te maken? Zijn onorthodoxe maatregelen gewenst? Heeft u daarvoor steun van PS nodig? Kunt u aangeven welke dat is? Is de gedeputeerde bijvoorbeeld bereid om het grondinstrumentarium actiever in te zetten? Zo ja, op welke wijze? Moeten we niet overwegen om de Wet voorkeursrecht gemeenten, ook inzetbaar voor provincies, actiever in te zetten? We begrijpen dat het ingrijpend is, maar het is een instrument dat wel wordt ingezet voor bijvoorbeeld woningbouw en infrastructuur. Omdat we dus van mening zijn dat het het algemeen belang dient. Door het niet in te zetten, of minder actief in te zetten bij natuur, zeggen we iets over het belang dat wij hechten aan natuur. Op de achtergrond speelt ook dat we tot op heden geen beeld krijgen van de totale financiële reserve, die er voor

natuur beschikbaar is. Doordat natuur niet in een aparte reserve staat, maar verspreid. Is er een risico, al dan niet bewust. Hier en daar geknaagd wordt aan diezelfde reserve. Wellicht zien we het helemaal verkeerd, ik hoop het. Maar het zou fijn zijn als de gedeputeerde haar eerder toegezegde uitspraak gestand kan doen, door een goed overzicht te geven van de reserves van de natuur. Hier wachten we al ruim een jaar op. Zo ingewikkeld, hopen wij, niet dat het is. Dus we hopen daar een overzicht van te kunnen ontvangen. We willen natuurlijk voorkomen dat onvoldoende geld - Er is geen geld beschikbaar, er is nu geen geld beschikbaar. We hebben geen goed beeld van het beschikbare geld. Een reden zou kunnen zijn om uiteindelijk niet te kunnen gaan realiseren. Natuur aan te kopen, of in te richten. Tot slot. We hebben het hier nu over hectaren, reserves. Maar het draait natuurlijk om een fundamenteel maatschappelijk vraagstuk. Als het goed gaat met de natuur, gaat het goed met ons allen. Dan doel ik niet alleen op het stikstofvraagstuk, wat we hiermee wel degelijk mede kunnen oplossen. Maar ons adagium blijft. Realisatie van herstel van natuur, is wel de uitweg uit het stikstofmoeras. Ik doel ook breder op het welzijn van onze samenleving. Wanneer we het samen voor elkaar krijgen om de natuur te laten floreren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. Mijnheer Travaille, ga uw gang.

Anjo Travaille: Dank u wel. Ik laat de woorden van de PvdA nog een klein beetje op mij inwerken. Ik probeer dan te bedenken of GroenLinks wel de juiste fusiepartij was, want dat hadden zomaar onze woorden kunnen zijn. Dank daarvoor.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Lubbers. Ga uw gang.

Micha Lubbers: Voor zover ik begrijp, is er ambitie voor een brede linkse beweging. Dus u kunt zich gerust aansluiten bij de fusie, zou ik zeggen.

De voorzitter: Wat een verbroedering. Mijnheer Travaille, u vervolgt uw betoog.

Anjo Travaille: Dat klinkt als een uitnodiging. Dank u wel daarvoor. Dank ook voor de concreetheid van de tafeltjessessie, dank voor de concreetheid van de beantwoording van de technische vragen. Ook dank voor het jaarverslag. Het jaarverslag geeft helaas wat minder inzicht in de mate waarin we onze doelen bereiken. We begrijpen wel dat na de Commissie Janssen, dat vooral dat gesprek ook in de commissies moet plaatsvinden, maar dat gebeurt nog niet altijd. Daarom zullen wij daar ook vandaag een aantal vragen over stellen. Allereerst er is een heel concreet resultaat, namelijk 84 miljoen positief. Dat is mooi als wij een commercieel bedrijf zouden zijn, maar in ons geval is het eigenlijk niet zo best. Zelfs als we deze miljoenen van de westelijke ontsluiting eraf halen, dan resteert er nog een bedrag gelijk aan ongeveer 10 procent van onze jaarbegroting wat we niet uitgegeven hebben. Aan bijvoorbeeld duurzame landbouw, energietransitie, of versterking van de natuur. De VVD en de PvdA noemden al een heuglijke traditie, met betrekking tot Verantwoordingsdag. Helaas hebben we ook weer te maken met een minder heuglijke traditie. De versterking van de natuur is in 2024 volgens traditie, helaas weer op nagenoeg alle punten mislukt. PwC heeft de financiële balans van 2024 goedgekeurd, want de cijfers kloppen. Als PwC ook een toetsing zou uitvoeren op de beloftes die we hebben gedaan aan de inwoners van de provincie Utrecht, bijvoorbeeld aan de hand van coalitieakkoorden en doelen die we hebben afgesproken. Dan zou PwC onze jaarstukken waarschijnlijk niet zo makkelijk goedkeuren. De resultaten van activiteiten, planning en budgetten. Meestal staan ze wel op groen. Maar de belangrijkste vraag voor wat betreft de Partij voor de Dieren blijft toch wel. Bereiken we eigenlijk wel wat we willen bereiken? We zullen daarom wat vragen stellen over water, landbouw, bodemdaling, energie en ruimtelijke ontwikkeling, natuur en bereikbaarheid.

Allereerst water. Doel 3.2 gaat over water. Oppervlaktewater moet van goede kwaliteit zijn. Allemaal groene vinkjes zien we weer. Maar iedereen weet dat we de verplichte KRW waterkwaliteitsdoelen never nooit gaan halen in 2027. De gedeputeerde heeft dat vanmorgen ook nog eens bevestigd. Toch allemaal groene vinkjes. Dan hanteren we kennelijk niet helemaal de goede indicatoren hierbij. Doel 2.4. stelt dat de landbouw meer circulair, duurzaam en natuurinclusief zou moeten worden. Veel groene vinkjes ook bij doel 2.4. Maar de mest blijft onze provincie overspoelen en het gif maakt nog steeds onze flora en fauna kapot. Ik weet dat we met de landelijke verdragingsacties te maken hebben

op dit dossier. Maar doen wij als provincie Utrecht nu echt alles wat we kunnen doen op dit punt? Op het gebied van aanpak van bodemdaling, zien we ook allemaal groene vinkjes bij het doel 3.5. Behalve bij een project waar we met buizen in de grond proberen de bodemdaling tegen te gaan. Het reguleren van de waterpeil door overal in het veenweidegebied plastic buizen neer te leggen, past overigens helemaal niet bij het uitgangspunt bodem- en watersturend. Dat is eigenlijk gewoon ouderwets, landbouw stuurt het peil. De doelstelling is dat we in 2030 ten minste 50 procent minder bodemdaling zouden hebben in de provincie Utrecht. Wij zijn eigenlijk wel benieuwd hoeveel remming van de bodemdaling is er inmiddels bereikt? Ziet de gedeputeerde überhaupt nog een kans om de doelen voor 2030 te realiseren? We weten dat er landelijk al 50 miljard euro schade aan huis- en infrastructuur is. Ik herhaal even dat bedrag. Ik zei niet miljoen, ik zei 50 miljard. Als gevolg van de bodemdaling. Wat we niet weten, is hoeveel schade er eigenlijk is in de provincie Utrecht. Hoeveel schade er de komende jaren nog bij komt, zolang wij onze pijlen niet omhoog gooien in het landelijk gebied. Deltares kan dit in 2 of 3 dagen uitzoeken voor de provincie Utrecht. Wij overwegen een motie op dit punt om daar goed grip op te krijgen. Ook te kunnen zien wat wij als provincie aan keuzes en mogelijkheden hebben, om die schade te verminderen. Of in ieder geval niet verder te laten groeien.

Dan energie. Is er eigenlijk minder energie gebruikt door de bedrijven? Wel een doelstelling. Allemaal groene vinkjes bij dit doel, maar we weten het niet. Het aantal controles is in ieder geval afgenomen, ten opzichte van 2023. We weten dat bedrijven op het gebied van verplichte energiebesparing, ook toen niet hun verplichtingen nakwamen. Dan ruimtelijke ontwikkeling. Bij Programma 1 kijken we naar de ruimtelijke ontwikkelingen, mede in relatie tot de ruimtelijke kwaliteit. Doel 1.1.6. Daarin staat. Nieuwe ontwikkelingen voegen ruimtelijke kwaliteit toe. Als resultaat staat vermeld dat dit is gelukt, want we hebben de PCL en het park samengevoegd. Maar dat zegt helemaal niks over ruimtelijke kwaliteit. Van talloze bezorgde burgers vernemen wij in ieder geval, dat de ruimtelijke kwaliteit steeds meer onder druk komt te staan. Bij veel ruimtelijke ontwikkelingen faciliteren de overheden vooral de ontwikkelaar. Wij zien steeds meer dat overheden de ruimtelijke kwaliteit en de belangen van natuur en omwonenden juist níét voldoende beschermen. Er wordt een dorp gebouwd in de natuur bij paleis Soestdijk. De natuur rond het Henschotermeer wordt vervangen door een pretpark. 16 hectare bos wordt vervangen bij Oude Tempel en wordt een woonwijk neergezet met villa's. Waar de dassen maar moeten zien te overleven. Duizenden illegale vakantiehuisjes in het natuurgebied Vinkeveense Plassen. Die worden niet verwijderd, maar die worden gewoon gelegaliseerd. Wij zouden heel graag een onafhankelijk onderzoek zien naar doel 1.1.6. Waarbij echt gemeten wordt of de ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt met de nieuwe ontwikkelingen. Of dat de ruimtelijke kwaliteit juist ten koste gaat van deze nieuwe ontwikkelingen. Wij overwegen een motie op dit punt en zijn benieuwd of we daar steun van kunnen ontvangen van onze Statenleden. Olivia Butterman zal vervolgens ingaan op het Programma Natuur en ook natuur gekoppeld aan bereikbaarheid.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Wat een probleem is en blijft, is de inrichting van onze provincie. Zoals de jaren hiervoor, zijn er heel veel ambities op het gebied van het realiseren van natuur en transitie in landbouw. Op wonen. Maar slechts kleine percentages van al die doelen worden gehaald. Het idee van een meerjarenonderhoudsplan voor bossen en de suggestie over natuurverbindingen van Volt, vinden we dan ook een goed idee. Zo is er maar 44 hectare nieuwe natuur gerealiseerd. Is er nog 500 hectare te gaan de komende paar jaar. Ook voor de transitie in de landbouw, is slechts 47 hectare aangekocht. Even voor ons begrip. Deze twee plukjes zijn ongeveer 90 hectare. Terwijl 65.000 hectare in onze provincie naar grasland en veevoer gaan. De transitie naar natuur en de transitie naar natuurinclusieve en regeneratieve landbouw, gaat te traag. De gevolgen. De biodiversiteit dendert achteruit. De bodem die al zo zuur is als azijn, verslechtert. Onze waterkwaliteit gaat ook achteruit. De rekening ligt niet alleen bij de natuur, bij de dieren, maar ook bij de toekomstige generaties. De tijd van vrijwilligheid en vrijblijvendheid is voorbij. GS stelt op termijn besluiten te zullen nemen over onteigening. Op het kabinet hoeven we, dat is heel duidelijk, niet te wachten. Als provincie kunnen we het lef tonen. De stappen wél zetten, in plaats van maar te wachten. Dus via de voorzitter. Wanneer is die tijd, om te besluiten over niet vrijwillige middelen? Wat worden nu de volgende stappen van GS? Zodat de wettelijk vastgestelde doelen op basis van natuur en stikstof, gehaald kunnen

gaan worden? Met deze oproep sluiten we aan bij oproepen van Volt, PvdA en D66 die ik vandaag al heb gehoord. We overwegen een motie hierop in te gaan dienen.

Dan een kort stukje over verkeersveiligheid. We lezen het vooral over de menselijke slachtoffers, maar in totaal zijn er ook 486 wilde dieren aangereden in 2024. Dat is meer dan de jaren daarvoor. Het is shockerend om te lezen dat 10 tot 12 procent van reeënpopulatie, dat is blijkbaar net als in heel Nederland, in onze provincie door een aanrijding omkomt. Er staan in de verkeersveiligheidsmonitor wel getallen over de schade per aanrijding, maar niets over de zwaargewonden dieren. Of de gewoon gewonde dieren en wat er met hen gebeurt. Dus we herhalen onze technische vraag. Waar worden de gewonde wilde dieren opgevangen? Voor zover wij weten, zijn er geen faciliteiten in onze provincie. Dus overwegen we om met een motie hierover te komen. De ChristenUnie noemde het al. Inderdaad, wij zijn blij met minder startups en minder expats. Want een gezonde economie en vooral in het kader van brede welvaart, leunt niet op startups en leunt niet op expats. Een gezonde economie maken wij als Utrechter zelf. Waarbij groei geen doel op zich hoeft te zijn. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Ik heb in uw beider bijdrage vier keer gehoord, ik overweeg een motie. Dat moet voor het vervolg iets concreter. Dus als u in de tweede termijn misschien nog iets meer inkleuring kunt geven in wat de motie dan precies zou behelzen, dan kunnen we het ook meenemen in het commissieverslag. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn en dan gaan we naar het college. Ik kijk even naar mijn rechterzijde. Ik zie wel meteen de heer Bakker, die is er klaar voor. Ga uw gang.

Has Bakker: Dank u wel, voorzitter. Dank voor alle reacties. De gestelde vragen, de getoonde interesse. De complimenten, die zullen we met plezier doorgeleiden naar de ambtelijke collega's. Die echt knoepertje hard hebben gewerkt om dit weer twee weken eerder dan hiervoor, bij jullie te krijgen. Dat volgend jaar nog weer sneller gaan doen. Dus ze zitten hier achterin in de zaal, maar zijn ook digitaal aanwezig. Het is echt een team effort. Dus ik hoop aan de woorden van de heer Adriani, dat we allemaal een beetje gegroeid zijn daarmee. Maar dat is fijn om dit te horen dat we u hebben kunnen bedienen. Aan de heer Gilissen in het bijzonder, wensen wij natuurlijk ook een vrolijke Verantwoordingsdag. Laten we deze traditie erin houden. De ChristenUnie zei- Even over de stukken zelf. Volgens mij zoiets als. Goede beweging, maar mag nog wel wat korter. Ook in de in de auditcommissie al over gehad dat we daaraan blijven werken. Maar dat het op een gegeven moment natuurlijk ook wel de vraag wordt, dat u dan dingen hier niet meer in terug gaat lezen. Waarvan u wellicht volgend jaar, of het jaar daarna gaat zeggen. Die wil ik er eigenlijk wel weer bij. Dus volgens mij moeten we daar het gesprek met elkaar over blijven voeren. Het accountantsverslag zien wij, als inderdaad, positief. Er staan overigens ook mooie en scherpe aanmoedigingen en noties in. We staan er financieel solide en goed voor. Dat stemt ons heuglijk.

Ik ga door de vragen heen. Daarna zullen we de collega's afgaan. Ik probeer de partijen daar even bij te noemen, maar ik weet niet of het altijd helemaal lukt. Eén van de punten die in ieder geval veel terugkomt en ik denk ook met recht. Is de voorspellende kracht van onze begroting en het grote bedrag dat onderaan de streep overblijft als we kijken naar het jaarrekeningresultaat. Laat duidelijk zijn dat wij dit ook als aandachtspunt en als zeer belangrijk actiepoint voor komend jaar onderschrijven. Dat het echt een prioriteit is. Ik deel overigens niet dat het een trend is die al jaren doorzet. Want we waren eigenlijk best wel op de goede weg. Helaas nu niet. Ik word een beetje afgeleid door de pratende collega's aan mijn zijde. Excuus. Ik ga door voorzitter. We hebben naar aanleiding van de oproep die u heeft gedaan en de motie die u daartoe heeft ingediend. Een nadere strategische analyse in de stukken- 1.3.1 en ook verder achterin, met een duidelijke verschillenanalyse toegevoegd. Waar is het nu door gekomen? Waarin u ook kunt zien. Welk deel is nu wel beïnvloedbaar door ons en welk deel niet? Graag verwijs ik u ook naar onderaan bladzijde 3 en bovenaan bladzijde 4 van het Statenvoorstel. Ik ga dat omwille van de tijd niet nu herhalen. Maar waarin wij de punten hebben genoemd, waarvan wij zeggen. Daar willen we écht mee aan de slag. Daar moeten we mee aan de slag. Dat vraagt echt wat van de manier van werken, ook in de organisatie. Namelijk scherpste met elkaar, vroegtijdig in het proces. Bijvoorbeeld in de subsidies. Daar had een aantal van u vragen naar. Als het niet gaat lukken, meteen aan de bel trekken. Scherper met gemeenten, waterschappen, andere partijen, het overleg opzoeken. Zo gaan wij werk

maken van het dichterbij elkaar brengen van de begroting en uiteindelijk de jaarrekening. Dan was er de vraag van de VVD. Moeten we dat dan ook extern toetsen? Daar zaten wij nog niet per se aan te denken. Maar we laten ons wel heel graag informeren en ook inspireren. We zoeken daar ook wel contact mee met andere overheden. Ik weet een paar provincies die met dit bijltje hakken, een paar gemeenten. Maar ook de accountant ziet natuurlijk ook veel andere keukens langskomen. Ook daar kijken wij goed mee. Dus wij hebben het beeld, dat met het pakket, de actiepunten die wij nu inzetten. Dat wij dit in voldoende mate gaan oppakken en de verbetering in gang gaan brengen. Voorzitter, één van de punten die ook een aantal keer terugkwam. Ging over IT, IV. Ook in de auditcommissie is dit besproken. Een paar punten. We delen dit aandachtspunt. Volgens mij is dat wat een aantal van u vraagt. Dat doen wij. Er is aandacht voor. Er is een e-visie vastgesteld. Dat helpt echt. We hebben een basis waarop we beleidsmatig kunnen gaan bouwen. De bemensing, waar onder andere de SIM, de strategische inhoudelijk manager- Rol is vast ingevuld. We zijn de teamleider rollen vast aan het invullen. Wat er nieuw gaat gebeuren, gebeurt ook onder architectuur. Dat is ook een belangrijk punt. Dat er namelijk vanuit een solide overzicht gewerkt wordt. U zult in de kadernota daar ook nog een aantal voorstellen voor gaan zien. De SGP stelde een vraag over het UPLG. Namelijk, hoe voorkomen we verrassingen achteraf? Dan zit ik even te kijken. In het najaar zal u een voorstel krijgen over het UPLG, waarbij ook ingegaan wordt op de verdere financieringssystematiek. Wij hebben ons overigens te houden aan de SiSa-verantwoording, omdat het via een SPUK loopt. Daar betrekken we ook PwC nauwkeurig bij, om ons daar te adviseren. Ook intern is die governance flink aangescherpt de afgelopen maanden en dat dat gaat helpen. Maar uw aandachtspunt daarvoor is een terechte.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Van den Dikkenberg. Ga uw gang.

Bertrick Van den Dikkenberg: Voorzitter, die aanscherping, trekt die ook naar extern door? Dus dat de partners in het veld ook datgene opleveren wat wij in de verantwoording goed kunnen benutten?

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Dat is precies waar de gesprekken over gaan. Wat hebben wij nodig van die externe partijen, zowel financieel maar ook inhoudelijk? Hoe zorgen we voor goede en deugdelijke rapportages daarin? Zeker. Subsidies. SGP, maar ook Forum en een aantal anderen vroegen daarnaar. Doen die nu wat ze moeten doen? Subsidies zijn een ontzettend groot deel van onze provinciale begroting. Wij kunnen simpelweg niet- Kunnen en willen overigens ook simpelweg niet. Alles zelf doen. Daar hebben we de bemensing niet voor. Maar daar hebben we ook heel vaak de kennis, kunde, expertise, netwerk, materieel, et cetera niet voor. Dus het kan op momenten een heel effectief middel zijn, maar er zijn wellicht ook momenten denkbaar dat er ander instrumentarium nodig is. Daar waar dat niet zo is, kijken wij altijd heel goed in de subsidieregeling. Gaan we werken via een subsidie, of wordt dat op een andere manier gedaan? Maar dat is nog een andere discussie dan, worden die subsidies ook op het juiste moment aangevraagd in de tijd? Daar heb ik net al wat over gezegd.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, die laatste zin geeft mij de gelegenheid om daar ook nog iets over te vragen. Ook zeker in relatie tot subsidies. Want daar speelt het ook voor een groot deel. We zien op zich de aanpak die het college voorstelt. Nogmaals, extern laten toetsen is niet een doel op zich. Waar de zorg van de VVD-fractie zit, is dat we niet alleen maar als een regeling tot stand gekomen is, dat we bijsturen en bedenken. We moeten hem nog meer uitvragen en zorgen dat we ook de doelstelling voor dit jaar realiseren. Maar het zit hem juist in het traject daarvoor. Dat is volgens mij goed samen te vatten in de vraag van de gedeputeerde. Is de subsidieregeling wel de beste optie? Hebben we ook zoveel geld nodig? Dus meer het voortraject en ook- Daar gaat mijn vraag ook over, het natraject. Op een gegeven moment, wanneer zeggen we dan uiteindelijk ook? Misschien is het niet het beste instrument en moeten we dat ook maar gewoon niet doen. Dus hoe zorgen we ervoor dat het nog een stapje dieper en eerder wordt geadresseerd? Is dit ook wel de juiste manier waarop we dat geld en ook de hoeveelheid geld gaan besteden in het licht van het bepaalde beleidsdoel? Is dat voldoende in scope om daar ook werk van te maken?

De voorzitter: Ik herinner u eraan dat de interrupties kort zijn. De heer Bakker geeft antwoord en vervolgt zijn betoog.

Has Bakker: Dat is best een grote vraag, zeg ik tegen de heer Gilissen. Dus naar mijn indruk is dat zo, wordt daar zeker naar gekeken. Ook mevrouw Hoek heeft dat een aantal keren gevraagd. Is ook een traject wat we intern wel echt aan het uitvoeren zijn. Namelijk eens even goed naar die subsidieregelingen aan het kijken. Is dit ook langjarig? Is dit nog de gewenste route en het gewenste instrumentarium dat er is? U ziet natuurlijk ook onderaan de streep dat er subsidieregelingen zijn die een paar weken openstaan en al helemaal overtekend zijn. Dan heeft inderdaad- Daar komen we dadelijk nog wel op, over de ontsluiting in Amersfoort. Dat maakt dan opeens materieel echt flink uit in het rekeningresultaat. Hebben wij dan in die zin ook niet helemaal in de hand gehad. Maar uw oproep is helder. Dat zal dadelijk ook bij de kadernota langskomen in de toekomstbrief, waarin we ook zeggen. Dat is natuurlijk op termijn ook één van de draaiknoppen waar we als provincie aan kunnen draaien. Dat we zeggen, misschien willen we het subsidie-instrument op bepaalde momenten op bepaalde regelingen wel wat minder of anders gaan inzetten. Dus dat deel ik met u. Dan was er-

De voorzitter: U krijgt een vervolginerruptie van mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Eigenlijk heb ik een soort gedachte. Kan het zo zijn dat dit bedrag nog even in de reserve blijft tot na de verkiezingen? Omdat er dan eventueel, misschien komt hetzelfde college terug. Maar dat er dan bij de- Hoe heet het? Het contract wat dan weer afgesloten wordt, weer nieuwe wensen komen. Dat die weg dan toch misschien wel weer gerealiseerd gaat worden, of die ontsluiting. Is dit een gedachte van mij dat u zegt. Hoe komt u erbij? Of zegt u, het zou wel zo kunnen? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, dan misschien maar eventjes naar die vraag over die reserve. Want dat was ook een vraag die in een een-tweetje met de VVD werd gesteld. Wat wij nu alleen doen, is dat we constateren dat het bedrag niet gebruikt is. Wij dit storten in een reserve. Daarom ziet u ook het minimumbedrag. Dat is tevens ook het maximumbedrag. We parkeren dat nu in een reserve. Maar uiteindelijk zult u ook een nieuw bestemmingsvoorstel voor dat bedrag krijgen. Daar zal over gesproken worden, zal nader naar bekeken worden. Misschien mag ik mijn linkerbuurman vragen om daar dadelijk in zijn beantwoording wat inhoudelijks nog even over aan te geven. Maar het enige wat wij nu doen, is zeggen. We willen dat geld parkeren voor het doel wat er was en we storten dat daarom. Doen daartoe het voorstel om dat in deze reserve te storten. Dat is hoe hij er financieel in zit. Voorzitter, ik wilde graag door naar circulair- Maar dat wil de commissie niet.

De voorzitter: Nee, zeker niet. Nog heel even niet. De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Ik snap hem helemaal. Nogmaals, ik onderschrijf het doel van die reserve. Dus laat daar geen misverstand over bestaan. Maar ik vind het wel opmerkelijk dat het minimumbedrag dan ook het maximumbedrag is. Dus laat ik het zo zeggen. Als er straks plannen komen die optellen tot 27 miljoen euro, dan gaan we toch geen 31,4 miljoen euro uitgeven? Klopt dat?

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, dat klopt. Want dat is ook niet wat er staat. Dat is ook niet het bestemmingsvoorstel wat we doen. We doen het voorstel om dit bedrag nu te parkeren in deze reserve. Dus de instellingsbesluit van deze reserve heeft de omvang van dit bedrag. Verder denk ik dat ik uw zorg kan wegnemen. Want er wordt nog gekeken naar welk bedrag er uiteindelijk dan nodig is. Maar dit bedrag wordt nu even geparkeerd, zo moet u het even zien. Vandaar dat het die omvang heeft. Voorzitter, zowel vanuit Volt als ik dacht D66, vragen gesteld over circulair. In het vierde kwartaal zullen wij rapporteren over de voortgangsrapportage uit de middellangetermijnstrategie. Zult u ook daar inhoudelijk het één en ander op terugzien wat wij bereiken van onze doelen. Binnenkort krijgt u vanuit de portefeuille Economie een brief over het mkb. Waar ook een nadere rapportage in staat over het aandeel circulaire economie in onze regio. Dus ik denk dat u daarin bediend gaat worden. Er was ook een vraag over onder grondzaken vanuit Volt,

PvdA. De vraag was eigenlijk even. Hoeveel grond heeft u nu eigenlijk nodig in die gebiedsgerichte aanpak of UPLG? Grond, dat blijven iedere keer maar zeggen. Is een middel, geen doel op zich. Maar het is ontzettend nodig. Het is ook in een ontzettend verhitte grondmarkt, lastig om voldoende en goede plekken grond te krijgen. Er is niet nu een getal te noemen waarvan we zeggen- Op sommige vlakken weten we het. Het NNN heeft het over gehad, weten we wat de opgave is. Maar om nu in de context van het UPLG te zeggen. Dit is dan waar wij naar streven. Dat getal is niet op deze manier in te brengen. Maar daar waar kansen zijn, daar waar wij onze positie in kunnen zetten. Of daar waar andere grond in kunnen brengen en we bijvoorbeeld in een kavelruilproces dat mogelijk kunnen maken. Doen wij dat volop en zit de provincie daar echt bovenop. Treasury. Dat was een vraag van onder andere de VVD.

De voorzitter: U krijgt nog een interruptie van de heer Lubbers. Ga uw gang.

Micha Lubbers: Dank u wel, voorzitter. De vraag die wij ook gesteld hebben, is of er een bereidheid is om ook binnen het grondinstrumentarium zeg maar niet-conventionele maatregelen te nemen? Op die vraag wordt nu niet ingegaan. Ik weet niet of er later nog op wordt ingegaan, maar-

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, het zijn als ik zo vrij mag zijn, niet heel erg jaarverslagvragen. Dus we gaan meer een vrij diep grondinstrumentariumdebat in. Uw fractie heeft deze vraag al best frequent gesteld. Ik denk dat mijn antwoord iedere keer ongeveer hetzelfde zal zijn. Namelijk in onze strategie, onze nota grondbeleid, is dit mogelijk. Maar dan moet het daadwerkelijk ook wel passen bij de vraag die er dan ligt. Dus bijvoorbeeld die Wet voorkeursrecht, dan moet je ook wel binnen een- Ik dacht een termijn van drie jaar. Daarin kunnen handelen en moeten de plannen er ook liggen. Dus daar waar het instrumentarium meerwaarde kan bieden voor het bereiken van onze opgave, is die bereidheid er zeker. Heb ik u ook toen tijdens dat debat toegezegd. Maar op dit moment als ik ook terugkijk naar afgelopen jaar, is die vraag nog niet aan de orde geweest. Ik kan me voorstellen dat het in de komende periode wel een keer zo zal zijn en dat we daar dan met elkaar nader over zullen spreken.

De voorzitter: Ik zie verschillende interrupties. De heer De Jong en de heer Travaille. De heer De Jong, ga uw gang.

Amos de Jong: Dank voorzitter. Het antwoord over de grondaankopen dat is helder. Dat er op dit moment geen ambitie kan worden aangegeven, dat het van veel factoren afhankelijk is. Toch wordt er gerapporteerd dat er 47,3 hectare is aangekocht in 2024. Ter ondersteuning van de gebiedsgerichte aanpak en UPLG. Ik vraag even af hoe wij dat als Staten kunnen wegen? Misschien is het dan als overweging, vooruitkijkend, mee te geven om daar een referentiekader weer aan te geven. We bewaren van plan dit, of we hadden dit nodig en we hebben dit gerealiseerd. Want nu staat er een getal, is het erg moeilijk te wegen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, het is natuurlijk wel de bedoeling dat wij in dat krediet wat u ter beschikking stelt hiervoor, aan u rapporteren wat wij daarvoor hebben gedaan. De hoogte zit niet zozeer in het aantal hectaren dat we aankopen, maar in principe zeggen we. Het moet binnen dat krediet blijven. Maar waar het om gaat, is dat we die strategische grondbank hebben. Waarin er kansen langskomen en dat gebeurt af en toe ook echt met heel mooi succes. Waarin wij op strategische plekken grond kunnen aankopen, die wij vervolgens in kunnen zetten in gebiedsprocessen. Om te zorgen dat meerdere grondeigenaren, bijvoorbeeld betrokken kunnen worden in een kavelruil en we natuur kunnen realiseren. Dus op die manier moet u dat zien.

De voorzitter: U heeft een vervolg? Of wilt u ook op dit onderwerp? Zal ik dan eerst naar de heer Travaille gaan? Ga uw gang.

Anjo Travaille: Dank u wel. Mijn vraag is een vervolg op de inbreng van de PvdA. Maar ik twijfelde heel even of misschien mevrouw Sterk daar ook nog op terug zou komen. Over de grondpositie en de vrijwillige, dan wel minder

vrijwillige aankoop. Eigenlijk was mijn vraag. Welk besluit heeft GS nodig van PS, om ook die minder conventionele methode stringenter toe te passen? De noodzaak is er, maar welk besluit heeft GS dan nodig van PS?

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Ik denk dat het het handigste is, om even in de context van het UPLG inderdaad, om even die aan mevrouw Sterk even over te laten zo. Dan hebben we dat in één pakketje denk ik volgens mij. Kon ik doorgaan voorzitter?

De voorzitter: Ja, volgens mij wel. U vervolgt.

Has Bakker: Dan was er een vraag over de treasury van de VVD. Kunnen wij daarover geïnformeerd worden? Dat doen wij in de P&C-producten in de paragraaf Financiering. Echter, dat hebben we ook in de auditcommissie met elkaar zo besproken, deelden wij nu net die aanbeveling van de accountant niet helemaal. Wij hebben dat op orde. Er is een treasurer. Maar uiteraard is het een gebied wat altijd onze aandacht nodig heeft en die hebben we ook volop. Maar we zullen u daarover blijven informeren, de ontwikkelingen die daarin zijn. ChristenUnie stelde een vraag over het energieverbruik van het pand. Misschien een beetje een technische vraag. Maar inderdaad, de bewoning van de Oekraïners. Maar ook het laden wat we hier mogelijk maak van elektrische auto's, heeft zijn impact. Wat uiteraard gaat helpen zijn de plannen rondom de verduurzaming van het pand. Het is natuurlijk een erg groot pand. De SP stelde nog de vraag. Wat doen we nu met dat geld dat over is? Dat kan kunt u hopelijk goed zien in het Statenvoorstel wat wij daartoe hebben gemaakt. Namelijk, een deel zit in de bestemmingsvoorstellen. Waarvan we zeggen, we nemen dat mee. Een deel vindt ook uiteindelijk zijn weg richting de saldi-reserves. Maar hopelijk kunt u dat in het Statenvoorstel goed zien. De laatste vraag die ik nog had opgeschreven, was van de Partij voor de Dieren. Dat ging even over de groene vinkjes rondom de KRW. Ik denk dat we ook dit debatje al een paar keer met elkaar hebben gehad. Wij rapporteren in onze jaarcyclus niet op het bereiken van de doelen van de KRW. Maar namelijk is onze inzet op activiteit, outputniveau, op financiën, inzet, et cetera- Is dat nu hetgeen wat we hebben afgesproken? Ja, dat is zo. Maar is er voor die KRW meer nodig? Daar contrasteert het natuurlijk een beetje. Daar zeggen we ook ja tegen en dat is het debat wat ik vanmorgen met uw collega's heb gevoerd. Want daar staan de vinkjes niet per se op groen, maar daarom nemen we ook een impulsprogramma daarvoor. Zelfde geldt eigenlijk voor de bodemdaling. Zelfde vraagstuk. Uiterlijk eind juni zullen wij u een brief sturen over de bodemdaling, veenweideproblematiek. Daarin ook de beantwoording van uw vraag meenemen. Wat is er bereikt aan doelen? U zult uiteindelijk de vervolginzet ook terugzien in het UPLG wat weer na de zomer komt. Voorzitter, volgens mij waren dat de vragen die aan mij waren gesteld.

De voorzitter: Helemaal goed. Dan ga ik naar de heer Van Essen.

Huib van Essen: Dank voorzitter. Drie vragen op mijn portefeuille. De eerste was van de ChristenUnie, die gaat over de Voorjaarsnota van het Rijk. Waarin de middelen voor klimaat en energie in plaats van opgehoogd worden, eigenlijk de tijdelijke middelen die vorig jaar voor dit jaar beschikbaar zijn gesteld, niet gecontinueerd worden. Dat is inderdaad een buitengewoon grote tegenvaller. Met inderdaad ook potentieel best wel grote consequenties. Waar we het Rijk ook al meermalen, het ministerie van KGG, al meermalen op gewezen hebben. Er ligt ook een ROB-advies onder. Artikel 2 Financiële verhoudingen, die eigenlijk gewoon zegt. Willen wij onze taken als provincie, dat geldt ook voor gemeenten, uit kunnen voeren. Dan hebben wij extra middelen nodig. Voor provincies gaat het, om even de orde in grootte te schetsen, om dertig miljoen wat we tot nu toe- Twintig tot dertig miljoen wat we altijd al krijgen. Wat tijdelijk was opgehoogd naar 50 miljoen. Waarvan het ROB zei, dat moet eigenlijk door naar zestig miljoen structureel. Maar in plaats daarvan vallen we nu weer terug naar ongeveer dertig miljoen. Dus we gaan daar in plaats van dat we daar wat bij krijgen, gaan we fors terug. Dat heeft inderdaad consequenties. Dat hebben we ook al aangegeven bij het kabinet, ook als IPO. Ook samen met VNG. Dat gaat inderdaad voor een belangrijk deel over ook de middelen voor netcongestieaanpak en voor integraal programmeren, wat daar onderdeel van is. Dus wat ons betreft echt een ernstig punt. Wij gaan als IPO ook hier nog een lobby voeren richting de Kamer, om dit bijgesteld te krijgen. Wat ons betreft is

het niet te verkopen dat we in tijden waarin netcongestie zo impactvol is, de middelen voor decentrale overheden om dat aan te pakken, dat die teruglopen. Dat kan niet waar zijn, dat is wél de realiteit. Wij gaan die lobby nu voeren. Ik zou u willen vragen als Staten ook, om uw lijnen richting Kamerfracties te benutten, om dit signaal af te geven. Want het kan niet zo waar zijn. Dat in deze tijden van zulke ernstige netcongestie, de middelen die nodig zijn om decentraal dat aan te pakken, dat die voor een groot deel wegvallen. Dat is wel de realiteit. Leuker kan ik het niet maken. De vraag is van de ChristenUnie. Wat als die middelen niet komen? Daar wil ik eigenlijk niet echt op vooruitlopen. Gegeven dat die lobby loopt, zul je moeten gaan herprioriteren op één of andere manier. Maar onze inzet is er echt op gericht om dit gecorrigeerd te krijgen. Ik hoop dat u als Staten ons ook, via uw Kamerfracties daarbij steunt. Zeg ik ook namens elf andere provincies. De vraag van Partij voor de Dieren over energiebesparing. Over de aantal controles, die stond al ook al toegelicht. Dat heeft te maken met werving van nieuwe medewerkers. Het is trouwens realisatie als boven wat er begroot was, iets minder dan het jaar daarvoor. De verwachting is dat we dit jaar dat verder kunnen opschalen. Dan was de vraag ook. Hoe zit het met energiegebruik van bedrijven zelf? Daar wordt nu een dashboard ook voor ingericht. Zoals ook bij de antwoorden op de technische vragen ook stond. Daar wordt u eind van het jaar verder over geïnformeerd. U krijgt binnenkort ook een uitgebreide Statenbrief over energiebesparing. Tot slot de vraag van de Partij voor de Dieren over ruimtelijke kwaliteit. Het is natuurlijk zo dat als wij plannen van gemeentes beoordelen, dat er op heel veel manieren wordt bijgedragen in ruimtelijke kwaliteit. In een aantal regels in onze verordening is dat ook verankerd. Denk aan de kernrandzones, denk aan de VAB-aanpak, denk aan Rood voor Rood-regelingen. Denk aan alle uitbreidingsplannen voor wonen en werken, waar altijd ook gekeken wordt. Hoe kan ook gewoon ruimtelijke kwaliteit in de brede betekenis volgens onze visie daar een plek in krijgen? Dus dat heeft uiteraard onze aandacht. De vraag was ook. Hoe kan je dat nu overall gaan meten? Dat is best een massieve vraag. Dat is misschien ook wel een goed thema om bijvoorbeeld eens een keer met onze Utrechtse adviesraad, Raad voor de fysieke leefomgeving, te bespreken. Want dat zou denk ik best een goed thema zijn om ook eens bij hen neer te leggen. Is dat verder inzichtelijk te maken? Meetbaar te maken? Wat zouden de methodes daarvoor zijn? Dus dat even als reactie op dit verzoek. Dank u.

De voorzitter: De heer Travaille heeft een interruptie. Ga uw gang.

Anjo Travaille: Dank voor deze laatste suggestie. Het onderschrijft ook denk ik het belang wat we allemaal zien. We vinden die ruimtelijke kwaliteit belangrijk, maar kunnen we nu zien of we daarin sterker worden? Maar hebben we op dit moment eigenlijk geen ander meetinstrument daarvoor beschikbaar? Waarin we dat zelf al inzichtelijk hebben.

De voorzitter: De heer Van Essen.

Huib van Essen: Het is natuurlijk- Voor individuele plannen zeker wel. Dan kijk je toch naar een soort multicriteria-achtige aanpak waar je op een gegeven moment kijkt. Hoe kan op een gegeven moment een plus worden gewogen tegen minnen? Want je hebt natuurlijk soms ook dat je bij bepaalde ruimtelijke plannen kwaliteitsverlies hebt, in ruimtelijke zin. Maar hoe kan dat onder de streep dan tot een plus leiden? Maar voor de provincie als geheel, is er eigenlijk niet een methode om dat meetbaar te maken. Dus dat is ook mijn suggestie. Ik denk niet dat het heel makkelijk is, maar dat lijkt me bij uitstek ook wel interessant om bij onze Utrechtse adviesraad neer te leggen.

De voorzitter: Dank u wel. U was volgens mij ook aan het eind van uw beantwoording. Dan kijk ik naar de heer Van Schie. Ga uw gang.

André van Schie: Dank voorzitter. Een aantal vragen op het thema mobiliteit. De meest prangende die kwam van de PVV-fractie. De heer Van der Star die natuurlijk vroeg naar het aantal verkeersslachtoffers, wat natuurlijk dramatisch is. Waar we elke dag naar streven om dat te verminderen. Met betrekking tot de handhaving, zijn we daar natuurlijk afhankelijk van politie en openbaar ministerie. Daar brengen we ook altijd wel thema's aan de orde. Ook dit jaar is dat weer het geval. We richten ons dan vooral op snelheid en door rood rijden. Maar ook flexflitsers en focusflitsers komen aan de orde. We proberen dat natuurlijk te intensiveren op die plekken waar we analyseren dat er ongelukken zijn. Ik heb u eerder een brief gestuurd over de verkeersveiligheidsmonitor. Daar kunt u ook lezen dat we dit jaar een

honderdprocentanalyse doen van alle dodelijke ongevallen. Zodat we daar ook echt van kunnen leren en kunnen kijken wat kunnen wij nog aan de inrichting doen? Om los van de gedragsmaatregelen die de heer Van der Star al noemde, ook de weg zo vergeeflijk mogelijk kunnen inrichten.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Buttermann. Ga uw gang.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. Dan nog een aanvullende vraag eigenlijk daarop. Want we hadden ook een vraag gesteld over verkeersveiligheid en dan niet alleen over de menselijke slachtoffers. Dus ik vind het heel goed dat die honderdprocentanalyse er komt voor de menselijke slachtoffers, maar voor de wilde dieren. Worden daar nog aanvullende analyses op gedaan? Want daar kan ik me ook voorstellen dat dat op bepaalde trajecten plaatsvindt. Dat is dan ook inzichtelijk om te weten voor extra maatregelen.

De voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Toen er net als geroezemoes was waarmee wij de heer Bakker verstoorden, hebben we afgesproken dat mevrouw Sterk die vraag beantwoord. Weet u meteen hoe ingewikkeld het was. Fractie van Volt vroeg nog. Hoe zit het nu met het aantal auto's in de provincie? Waarom stijgt dat nu? Terwijl we toch ook echt inzetten op hubs en andere vormen van duurzame mobiliteit. De realiteit is natuurlijk dat onze provincie groeit, dat is ook een ambitie. Want we hebben heel veel inwoners die we een plek willen bieden en een deel van die inwoners neemt ook altijd weer een auto. Dus dat is in die zin ook wat je verwacht. We zorgen er natuurlijk wel voor, door onze programma's- Waarin we lopen en het gebruik van fiets en ov stimuleren, om dat te dempen. Dat is ook noodzakelijk, want anders moeten we nog meer geld uitgeven aan infrastructuur dan we al doen. Dus we proberen dat zo echt zo slim mogelijk te doen. Maar u zult ook merken dat met de groei van de provincie, dat het aantal auto's ook zal stijgen.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Kan ik daaruit concluderen dat de verwachting is dat dan ook de wegen verder moeten worden uitgebreid als het aantal auto's groeit?

De voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Voorzitter, dat is natuurlijk ook waar we aan werken. We proberen ons wegennet te optimaliseren voor het gebruik bij de groei, die we ook voorzien bij de locaties waar- Bijvoorbeeld rondom NOVEX, maar ook op kleinere plekken door gemeenten wordt gebouwd aan nieuwe woningen en werkplekken. Daar proberen we ons provinciale netwerk echt zo in te richten dat we het maximaal kunnen benutten. Daar zitten wel grenzen aan. We hebben op dit moment geen plannen om hele nieuwe provinciale wegen naar niks aan te leggen. Dus dat zult u dan in de omgevingsvisie met elkaar moeten bespreken. Voorzitter, er is gesproken over de westelijke ontsluiting. Al in het tussendebatje ook met de heer Bakker. Wat we nu met die middelen gaan doen. U heeft het natuurlijk al kunnen lezen toen u ons coalitieakkoord las. Dat we een deel van de opgave die we zien voor de verstedelijking, rondom de NOVEX-opgave regio Amersfoort. Ook van messingschulden moeten voorzien van de rijksmiddelen. Hebben we ook ons al voorgenomen om een deel van de vrijvallende subsidie richting de westelijke ontsluiting vanuit Amersfoort, daarheen te brengen. Maar er zijn ook andere regionale opgaven die juist door het wegvallen van dat project westelijke ontsluiting, misschien wel extra steun nodig hebben. Die willen we natuurlijk ook kunnen voorzien. We komen met plannen daarvoor richting uw Staten. Zullen dat ook uitgebreid in de commissie natuurlijk bespreken, daar uw budgetrecht daar van toepassing is.

De voorzitter: De heer Gilissen een interruptie.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, dat was natuurlijk op basis van plannen die toen gemaakt zijn. De situatie is daar natuurlijk veranderd. Kan dat de term heroverweging dragen? Of zijn er toch bepaalde verwachtingen gecreëerd, ook richting de regio?

De voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Die verwachting creëren we natuurlijk steeds als we met Rijk afspraken maken over de opgave die we hebben voor de bereikbaarheid. Is dat er ook altijd matching tegenover over staat. Daar hebben we ook als provincie een rol in te spelen. Dat kan niet altijd alleen maar een lokale matching zijn. Voor de NOVEX hebben we dat ook al afgesproken. Er zijn ook nog nieuwe pakketten in het MIRT afgesproken afgelopen periode. Waarin we met de gemeente Amersfoort en de regio een verdeelsleutel moeten bedenken over hoe die projecten ook echt van de kant krijgen. Daar zou een deel van dit budget misschien ook voor in aanmerking kunnen komen. Sommige projecten zijn heel concreet en liggen al op de plank. Anderen zullen meerjarig tot ons komen. Vandaar dat die reserve ook wel voor dat doel ingezet zou kunnen worden. Het staat u natuurlijk altijd vrij- ik heb het tussendebatje natuurlijk even waargenomen. Om meer middelen beschikking te stellen, als u ziet dat de ambities het budget overstijgen. Of als uiteindelijk blijkt dat er minder ambities zijn dan het budget rechtvaardigen, om dat anders toe te wijzen.

De voorzitter: U vervolgt.

André van Schie: Voorzitter, dan was er nog een vraag gesteld over onze verlichting. Wel vrij technisch. Maar de verlichting die we hebben gedaan, dat was het groot onderhoud. Dat doen we ook altijd met een businesscase. Dus dat doen we op dat moment dat het ook duurzaam en financieel verantwoord is. Voorzitter, dan waren er nog een paar vragen vanuit portefeuille Economie. Een aantal ook over het vestigingsklimaat voor startups en scale-ups en hoe internationals daarin opereren. Ik zeg daarbij dat internationalisering daar geen doel op zich is, maar dat we startups en scale-ups wel nodig hebben. Om de innovaties, die we ook nodig hebben voor de maatschappelijke opgaven waar we voor staan, ook mogelijk te maken. Daarom hebben we natuurlijk ook zowel in ons nieuwe Programma Economie, als ook met de bestaande middelen- Bijvoorbeeld op de ROM en de EBU en de incubators. Ook echt een inzet op het ondersteunen van die startups. Want innovatie blijft ongelooflijk nodig om onze maatschappij ook toekomstvast te maken. Daar heb ik een aantal vragen van verschillende fracties daarmee proberen te beantwoorden. Volgens mij heb ik ze dan allemaal te pakken voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Sterk. Ga uw gang.

Mirjam Sterk: Dank u wel, voorzitter. Ik wil graag eerst de vragen beantwoorden om het blokje natuurrealisatie in den brede. Dan iets over invasieve exoten en dan over financiën. Dan nog een paar losse- Fladders zou ik willen zeggen, maar dat klinkt zo onaardig. Als het gaat over natuurrealisatie, hebben we het natuurlijk heel vaak het gesprek over dat het niet snel genoeg gaat. Ik wil toch even met een opsteker beginnen van wat er twee dagen geleden is gebeurd. We hebben namelijk weer een kavelruil, of zelfs twee kavelruilen gehad in het Kromme Rijn-gebied. Daarbij hebben we 29 hectare natuur kunnen realiseren. Negen boeren perspectief kunnen geven voor de toekomst. In grote mate verkocht. We hebben ook nog geholpen aan het versterken van de Lekdijk. Dus er gaat veel misschien niet goed, maar er gaan een heleboel dingen gelukkig ook wél goed. Ik denk dat het ook belangrijk is om dat hier af en toe toch ook eventjes neer te leggen. Maar vandaag gaat het ook even over de zaken waar kritische vragen over zijn gesteld. Ten eerste over het bosbeleid. We zien inderdaad dat dat nog niet de vaart heeft die we graag zouden willen hebben. Maar tegelijkertijd is het ook zo dat de regeling die is opengesteld voor subsidie, nog relatief kort open staat. Dus het is ook denk ik te vroeg om daar nu al allerlei conclusies aan te verbinden. We blijven dit beleid natuurlijk ook evalueren. Binnenkort zal u ook hier in de Staten de evaluatie van het uitvoeringsplan Strategisch Bosbeleid hebben. Dan is het denk ik ook goed om daarover verder te praten.

Als het gaat over de NNN. Ook daar constateren we dat het gewoon natuurlijk niet zo gaat als we zouden willen. De rekensom van de PvdA kan ik niet helemaal narekenen. Want als je naar de NNN kijkt en we zouden doorgaan zoals we nu doorgaan, dan zouden we toch in 10 jaar wél moeten komen. U had het over 45 jaar. Dus ik weet niet waar dat is misgegaan. Maar niettemin is het natuurlijk zaak dat we dat goed in de gaten houden. Onlangs heeft u een infosessie gehad. Daarin zijn we dieper ingegaan op alle oorzaken. Waarom het niet lukt om tot die functieverandering over te gaan. Heeft te maken met de hoge grondprijzen op dit moment. Heeft ook te maken met de grote onzekerheid.

Waardoor boeren op dit moment ook niet makkelijk bereid zijn om zomaar hun grond te verkopen. Daar werken we heel hard aan door juist dat UPLG ook met elkaar vorm te geven en ook onze omgevingsvisie te bekijken. Daarnaast zijn we ook aan het kijken op dit moment naar prioritaire gebieden rond de NNN. Om te kijken of we daar de volledige schadeloosstelling kunnen gaan inzetten. Ik zie dat andere provincies dat ook doen. Zuid-Holland heeft dat ook al gedaan. Dat is iets waar wij mee terug zullen gaan komen, ook naar uw Staten. Specifiek over de Groene Contour werd er gezegd. Moeten we daar niet een investeringsplan maken? Maar ik denk dat wij daar niet een gebrek aan middelen hebben, maar vooral een gebrek aan mogelijkheden hebben op dit moment. Eén van die mogelijkheden is dat we die afwaardering niet, inderdaad, kunnen laten plaatsvinden. Zodat grond behouden blijven met een agrarische functie. Maar we hopen eind dit jaar uitsluitsel te krijgen van de Europese commissie. Wij denken eigenlijk al wel dat dat positief zal zijn, want dat is eigenlijk al min of meer aangekondigd.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Travaille.

Anjo Travaille: Dank u wel. Ik kom even terug op die informatiesessie over realisatie van de natuurterreinen. Hele waardevolle bijeenkomst was dat. We zagen daar een lijst met, ik denk wel vijftien tot twintig redenen waarom het moeilijk is. Maar volgens mij is de vraag van de PvdA, of in ieder geval zou die van ons zijn. Kunnen we nu in die lijst van vijftien tot twintig mogelijke knelpunten- Kunnen we nu een soort prioritering inzien en wat de consequenties zijn van die specifieke knelpunten? Dat we iets van een aangrijppunt kunnen vinden, waar moeten we nu echt iets aan doen? Want vijftien tot twintig knelpunten lijkt alsof, we hebben het niet in de hand. Maar dat is niet zo. We hebben gewoon een paar prioriteiten nodig.

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mirjam Sterk: Volgens mij noemde ik net al één zaak wat wij willen gaan oppakken. We hebben in die infosessie ook al benoemd dat we een aantal zaken ook hebben opgepakt. Ik blijf toch maar weer herhalen. We zijn bij al die organisaties die nog wel grond hebben, maar die nog niet ingericht is, langsgeslagen. Hebben met hen, in ieder geval met Staatsbosbeheer, al heel concreet afspraken gemaakt. Dat zij die 700 hectare, die zij nog hebben, eind 2027 ook gerealiseerd hebben. Datzelfde gesprek hebben we nu ook met het HUL. Wij hebben ook gekeken bij het Utrechts landschap, tenminste de landgoederen. Wat daar mogelijk is. Ik word een beetje afgeleid door het fruit aan mijn linkerkant. Maar het lijkt mij prima om, als wij het straks hebben over de evaluatie van het Programma Natuur, dit ook op te pakken. Want ik denk ook dat dit gesprek daar thuishoort en wat minder misschien hier bij de jaarrekening. Voorzitter, dan wil ik graag doorgaan naar de Groene Contour. Waar ik net al over heb gezegd dat de moeite die bij het halen van de Groene Contour, er ook mee te maken heeft- Want we hebben gezegd. We gaan het zoekgebied van de NNN ook op de Groene Contour leggen. Dus als er ruimte ontstaat binnen de Groene Contour, dan zal dat eerst ook aan de NNN worden toegeschreven. Dan was er een vraag. Kan er niet een longlist komen van de ecologische verbindingen die nodig zijn? Daar zijn we mee aan het werk voor het Beleidsprogramma Natuur. Dus ook daar komen we op een ander tijdstip over terug.

Dan ten slotte onder natuur nog de ANLb. Waarom was er onvoldoende tijd? Dat had alles te maken met de scherpe deadlines van het Rijk die er waren. Dus er was relatief weinig tijd voor ook de agrarische collectieven, om goed in te kunnen schatten welk geld zij kunnen konden gaan wegzetten. Dat is dus daardoor ook niet altijd goed ingeschat. Er is ook één collectief die zich heeft teruggetrokken. We merken wel dat er heel veel animo is. Er zijn dus heel veel mensen die op de wachtlijst staan. Er is ook een ruimere uitbreidingsmogelijkheid, met name op het gebied van dooradering en water. Maar we zijn daarbij natuurlijk nog steeds wel afhankelijk ook van andere randvoorwaarden die daarvoor nodig zijn. Bijvoorbeeld langjarige beheercontracten. Daarover zijn we ook in gesprek met het Rijk, om ook te kijken. Hoe kunnen we nu dat vele geld wat het Rijk nu ook heeft vrijgemaakt, op een goede manier wegzetten? Zodat de agrarisch collectieven daar goed mee aan de slag kunnen en dat ook bijdraagt aan onze natuuropgaven. Voorzitter, dan kom ik daarmee toe naar mijn tweede kopje invasieve exoten.

De voorzitter: U krijgt nog een interruptie van de heer De Jong en de heer Travaille. Mijnheer De Jong, ga uw gang.

Amos de Jong: Dank voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de heldere antwoorden. Een hele korte vraag nog over de Groene Contour. Die heb ik vorig jaar ook gesteld en die ga ik eigenlijk elk jaar blijven vragen. Naast deze uitleg, blijft de ambitie voor de Groene Contour nog wel op tafel liggen. Of gaat u daar afscheid van nemen?

Mirjam Sterk: Dan ga ik hetzelfde antwoord geven-

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mirjam Sterk: Die blijft gewoon op tafel liggen.

De voorzitter: Mevrouw Sterk, ik wilde de vragen clusteren voor u. Maar u heeft het antwoord al gegeven. Dank. Dan ga ik naar de heer Travaille.

Anjo Travaille: Ik had nog de vraag liggen, die ging over de vrijwilligheid van de maatregelen. De mate waarin we ook kunnen kiezen voor minder vrijwillige maatregelen, die u doorspeeld kreeg van collega Bakker.

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mirjam Sterk: Naar mijn beleving heb ik daar net antwoord op gegeven, toen ik sprak over de prioritaire gebieden in een NNN. Dus volgens mij zijn we daar dus naar aan het kijken. Om te kijken of we daar die volledige schadeloosstelling kunnen gaan inzetten. Om daarmee dus die natuurrealisatie te kunnen versnellen op dat terrein. Ik heb u ook aangegeven welke andere ingewikkeldheden er ook natuurlijk nog liggen. Maar volgens mij heb ik daar net antwoord op gegeven.

De voorzitter: U krijgt nog een interruptie van de heer Lubbers.

Micha Lubbers: Dank u wel, voorzitter. Ik had nog even een vraag met betrekking tot het Beleidsprogramma Natuur, waar ook net nog naar verwezen werd. Is duidelijk wanneer dat behandeld gaat worden? Ik zat net even snel door die termijnagenda te kijken van LWM, maar ik kon het niet zo snel terugvinden. Dus misschien kunt u daar iets over zeggen?

De voorzitter: Mevrouw Sterk, als u dat niet-

Mirjam Sterk: Ik kom daar zo even op terug. Want ik hoop dat ze die datum even intikken. Dan kan ik het zo noemen. We zijn er in ieder geval mee bezig.

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mirjam Sterk: De evaluatie van het natuurprogramma is ook klaar.

De voorzitter: Ik wilde zeggen. Dat is ook iets wat eventueel schriftelijk kan, of later.

Mirjam Sterk: Misschien is dat een goed voorstel dat we daar schriftelijk op terugkomen. Maar het is in ieder geval- Er wordt al aan gewerkt, dus het zal niet heel lang meer duren.

De voorzitter: Dat zal anders vast in de volgende termijnagenda van LWM zitten. U vervolgt uw beantwoording.

Mirjam Sterk: Dan ga ik graag door naar de invasieve exoten. Daar hebben we ook vanmorgen al even over gesproken in de andere commissie, ook over die hoornaar. Dus ik wil eigenlijk verwijzen naar die commissie voor de antwoorden die ik daar heb gegeven. Wat ik wel kan zeggen, is dat wij inmiddels ook een bijeenkomst hebben gehad met de stakeholders. Was ook gevraagd door de Staten. Dat wij het programma gaan actualiseren rondom invasieve exoten. Dat dat na de zomer naar GS en naar PS zal komen.

Dan ga ik door naar het kopje financiën. De PvdA die vroeg. Kunnen we nu geen inzicht krijgen in die totale reserve die er is? Natuur heeft heel veel aspecten. Je koopt natuur aan, je moet natuur beheren. Je moet natuur versterken en

kwalitatief verbeteren. Dat zit allemaal op verschillende plekken in de begroting. Dat zit ook allemaal weer in verschillende reserves. Dus dat is best een ingewikkelde klus. Aankomende maandag heb ik in ieder geval een stuk op mijn PO, naar aanleiding van de vragen van de PvdA. Want ik vermoed een beetje dat u daar ook op doelt. Dus ik kom binnenkort met een antwoord. Maar ik zou me ook kunnen voorstellen, dat met PS nog eens wordt gesproken over waar nu precies dan die behoefte zit. Of wat er dan precies voor nodig is. Want dat is een soort gesprek wat we steeds maar met elkaar hebben en waar we niet volgens mij heel goed uitkomen. Maar misschien is de basis van het document wat ik binnenkort aan u zal toesturen, daar een goed startpunt voor.

De voorzitter: U heeft twee interrupties. Eén van de heer Lubbers en één van de heer Janssen. Mijnheer Lubbers, ga uw gang.

Micha Lubbers: Voorzitter, ik durf het bijna niet vragen. Maar wanneer is dan binnenkort? Maar misschien is het een technische vraag hoor, voorzitter. Dus correct me if I'm wrong.

Mirjam Sterk: Als ik het stuk goed genoeg vind maandag-

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mirjam Sterk: Dan zal dat binnen twee weken misschien wel uw kant uit kunnen komen. Ik weet niet of dat snel genoeg is.

De voorzitter: Mevrouw Sterk? We hebben wel het gebruik in BEC om even via de voorzitter te spreken. De heer Janssen.

Vincent Janssen: Mevrouw de voorzitter, ik zal via u spreken. We hebben eerder natuurlijk de discussie gehad over bestedingsplannen onder reserves. Dus ik weet niet of de PvdA daar ook op doelt. Waar liggen nu die bestedingsplannen onder de reserves? Bij het college lag de vraag om onder elke reserve ook daadwerkelijk een bestedingsplan vast te stellen. Met name ook een aantal reserves die betrekking hebben op natuur en op landelijk gebied. Dus ik was even benieuwd, via u mevrouw de voorzitter. Of het college die ook binnenkort gaat leveren?

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mirjam Sterk: Voorzitter, mijn collega zal daar zo even iets over zeggen.

De voorzitter: Was u aan het eind van uw bijdrage? U vervolgt.

Mirjam Sterk: Dan was er nog een vraag over de waardevermindering van de maatregelpakketgelden. Ja, natuurlijk zijn we ons daar bewust van dat dat een risico is. Daarom willen we het ook zo snel mogelijk wegzetten en zullen we het ook meenemen in de P&C-cyclus. We zijn ook aan het kijken hoe we die monitoring nu goed vorm kunnen geven. Die willen we uiteindelijk ook laten landen in de P&C-cyclus.

Dan nog een paar losse dingen. De veenmosrietlandenonderzoek, daar komen we even schriftelijk op terug. Er was wat verwarring hier, waar gaat het nu precies over? De rechtszekerheid van PAS-melders. Dat gaat ons ook enorm aan het hart, vandaar ook die brief die we vanmorgen aan de minister hebben gestuurd. Om haar echt te vragen om met ons die handschoen op te pakken. Om op korte termijn dat los te trekken. Dat is echt ontzettend belangrijk. Ten slotte de aanrijdingen. Ook die vraag is voor mij niet helemaal scherp. Er is in ieder geval in beeld op welke plekken de meeste aanrijdingen zijn. Dat zit in de rapportage natuur. Hoe vaak het gebeurt dat reeën wel of niet, als ze zijn aangereden, uiteindelijk worden afgeschoten. Volgens mij gebeurt dat relatief vaak, maar daar heb ik geen cijfers van. Ik hoop daarmee uw vragen beantwoord te hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was u daarmee volgens mij aan het eind van uw bijdrage. Dan ga ik naar de heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee onderwerpen. Eentje is de vraag van mevrouw Blekxtoon over de Spreidingswet en uw zorg dat er toch op bepaalde plekken een afnemend draagvlak is om tot bepaalde voorzieningen te komen. Ik herken dat. Ik wil daar even drie dingen op zeggen. Eén ding is. In Utrecht hebben we inmiddels al meer dan vierenhalf jaar een Provinciale Regietafel, waarbij we samen plannen proberen te maken. Elkaar proberen te helpen en te inspireren. Waarbij provincie, gemeenten, rijksvertegenwoordigers, COA, IND, allemaal aan tafel zit om te kijken hoe je dat kunt doen. Ik denk dat dat gewoon ontzettend belangrijk is. We spreken elkaar ook aan. Als er gemeenten zijn die toch even een zetje nodig hebben. Een tweede is- Dat helpt niet in het draagvlak.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, u krijgt een interruptie van mevrouw Blekxtoon. Ga uw gang.

Anneloes Blekxtoon: Dank voorzitter. De vraag was wat er nog meer gedaan zou kunnen worden, door de PRT-tafel.

Rob van Muilekom: Ik heb drie punten. Een ander punt is wat ons niet direct helpt, in zijn algemeenheid. De lagere overheden. Dat het kabinet beleidsvoornemens heeft op afschaffing van de Spreidingswet, waar gemeenten en provincies eigenlijk echt op tegen zijn. Voorrangsregels voor huisvesting statushouders, waardoor de voorzieningen vol blijven. Ook nog een keer de huurbevoorziening, waardoor coöperaties minder woningen doen. Daarop acteren we wel. Dat laten we duidelijk blijken ook richting het kabinet, dat we daar bezwaar tegen hebben. Afgelopen week heb ik namens de provincie en met coöperaties en gemeenten, ook brieven over gestuurd naar het kabinet. Een derde punt. Dat is ook dat wij door blijven gaan met onze Utrechtse aanpak. Als we kijken naar het plan Einstein, met voorbeelden hoe- We kennen hier een mix van mensen die een woning zoeken, hoe dat op een gemengde manier kan en zo. Dus wij proberen dit vast te blijven houden. Ondanks dat we soms denken. We zouden wat meer steun vanuit het Rijk willen ontvangen hiervoor. Dus weet dat we ons best doen. Er zijn een aantal vragen gesteld over woningbouw en over versnelling woningbouw. Eén ding is niet gebeurd bij woningbouw. We hebben het geld wat we beschikbaar hadden het afgelopen jaar, meer dan uitgegeven. Dat betekent ook dat we meer projecten hebben ondersteund. Tegelijkertijd zie je dan wel, dat de aantallen soms in dat jaar niet geregeld worden. Heeft ook te maken met als je nu een project steunt, dat het later wordt uitgevoerd. Maar ook dat als je dus het project zover rond hebt, dat we aanlopen tegen netcongestie. Dat we aanlopen tegen dat de procedures gestart worden. Dat we aanlopen tegen allerlei zaken. Maar zeker ook- Dat heb ik een aantal mensen horen zeggen. Realisatiekracht. Ik denk dat we binnen de provincie, de formatie vind ik best wel redelijk goed op orde hebben. Want bij gemeenten en ook uitvoerende partijen, zelfs ook bij bouwers is dat echt een grote zorg. Dus dat proberen we wel te ondersteunen op allerlei manieren. We hebben onlangs het Programma Versnelling Woningbouw daarvoor ook vastgesteld. Dus dat doen we vooral. Ook de gemeenten hebben vaak ook soms nog wat zachte plannen, zoals ze dat altijd zeggen. Het opharden van plannen, zodat ze echt gereed worden voor de uitvoering. Zien we als één van de belangrijke taken om tot die versnelling te komen. Komende weken gaat u ook een Statenbrief ontvangen over het benutten van de bestaande voorraad en wat we als provincie nog kunnen doen. Dat was ook op verzoek van de Staten. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het- Oh nee, De heer Oosters. Ga uw gang.

Hans Oosters: Dank u wel, voorzitter. Een vraag van D66 over het interbestuurlijk toezicht. De zorg die D66 uitspreekt over dat meer gemeenten niet kunnen voldoen aan de vereisten van het toezicht. Die zorg die delen we. We zien dat een toenemend aantal gemeenten op hun wettelijke medebewindstaken moeite hebben, om ze allemaal op tijd en goed uitgevoerd te krijgen. Daar doen wij als GS- Want dat was uw vraag. Doet u daar als GS nog wat aan? Daar doen we eigenlijk twee dingen aan. Eén. Voor zover dat vaak te maken heeft, bijvoorbeeld met personeelskrapte bij gemeenten en de financiële positie van de gemeenten in algemene zin. Proberen we dat ook altijd bij het Rijk aan te kaarten, om daar ook aandacht voor te vragen. Want uiteindelijk moet het allemaal wel door die gemeenten bekostigd kunnen worden. Het tweede, maar dat ligt meer bij ons. Proberen we ook gemeenten te helpen bij het op orde krijgen van die informatieverstrekking die het IBT vraagt. Bij het omgevingsrecht bijvoorbeeld, hebben we een uitgebreide handreiking voor gemeenten geschreven over de wettelijke taken en de VTH-taken van gemeenten. Waar ze dus mee aan de slag kunnen om hun rapportages te verbeteren. We hebben vanuit onze toezichtsrol diverse kennissessies ambtelijk en bestuurlijk georganiseerd om gemeenten te ondersteunen. Intensief is dat ook op het financieel toezicht.

Wat collega Bakker doet aan de hand. Tot slot een voorbeeld uit de portefeuille van de heer Van Muilekom. Is dat we via het kansenmakersteam, gemeenten natuurlijk erg helpen met hun taak op het gebied van huisvesting van statushouders. Waar we ook toezicht op houden, maar we laten het niet alleen bij toezicht. Maar we helpen ze via het kansenmakersteam om ook voortgang te krijgen op die portefeuille.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn. Oh nee de heer Bakker. Oh ja, u zou nog een vraag beantwoorden. Ga uw gang.

Has Bakker: Ik dacht nog even de vraag van de heer Janssen te beantwoorden. Dat helpt dadelijk ongetwijfeld ook weer. Wij hebben in bijlage 2 van de jaarstukken, is het overzicht van de reserves te zien. In het Statenvoorstel ziet u onderaan bladzijde- Weet ik nu even niet precies. Even zoeken. Onderaan bladzijde 3, ziet u de bestedingsplannen van de reserves en de verwijzing naar de notareserves. Artikel 2.3.5 waarin- Dat heeft heer Janssen ons ook enkele malen aan herinnerd, dat die vastgesteld moeten zijn door GS. Dat gaan wij op 3 juni aanstaande voor al die bestedingsplannen doen. Dat zult u vervolgens terug zien komen bij de begroting, daar de informatie daarover. Dat zult u ook ieder jaar terug zien komen bij de begroting. Want we gaan ze ook ieder jaar weer vaststellen en zorgen dat we dat ook goed vasthouden. Zodat u het verloop van de reserves ook goed zou kunnen zien. Dus daarmee voldoen wij aan onze nota reserves en voorzieningen en uit de beloften uit dit Statenvoorstel.

De voorzitter: Dan doe ik een derde poging. Volgens mij is driemaal scheepsrecht. Dat we dan nu echt aan het eind gekomen zijn van de eerste termijn. Dan kijk ik de commissie rond waar er behoefte is aan een tweede termijn voor onderlinge debat. De heer Travaille in ieder geval. Ik zie Volt, VVD en SGP. Dan begin ik aan de rechterkant, bij de SGP. Mijnheer Van den Dikkenberg, ga uw gang.

Bertrick Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank.

Anjo Travaille: Voorzitter?

Bertrick Van den Dikkenberg: Even reagerend op verschillende bij-

De voorzitter: Mijnheer Travaille?

Anjo Travaille: Misschien een puntje van orde. U nodigde ons uit om een viertal voorstellen dat wij hebben gedaan, om dat nader toe te lichten. Zou het handig zijn als dat ergens aan het begin van de tweede termijn zou zitten?

De voorzitter: Dat is een goed punt. Dus als de SGP dat in orde vindt, dan geef ik de gelegenheid aan de Partij voor de Dieren. Ga uw gang.

Anjo Travaille: Dank u wel. U nodigt ons uit om die mogelijke moties even wat verder in te kleuren. Dat doe ik graag en laat ik natuurlijk ook afhangen van dit debat. We willen graag onderzoek doen naar doel 1.1.6. Waarbij echt gemeten wordt of de ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt met nieuwe ontwikkelingen, of dat ruimtelijke ontwikkeling eerder ten koste gaan van deze ontwikkeling. Dus de kwaliteit. De heer Van Essen deed de suggestie om dit voor te leggen aan Utrecht Advies. Toch denk ik dat PS en GS dit ook primair zelf zouden moeten willen weten. We kijken uit naar de Statenbrieven over het daadwerkelijk bereik van doelen voor bodemdaling. We zouden graag onderzoek zien naar de schade aan de huizen in de provincie Utrecht en de infrastructuur door bodemdaling, specifiek voor onze provincie. De mate waarin wij die schade ook nog voor de toekomst kunnen beïnvloeden, met het verhogen van een peil bijvoorbeeld. Dat is voor Deltares makkelijk te uit te zoeken. Daarmee kunnen we als provincie Utrecht ook beter sturen.

Dan over natuurrealisatie. 29 hectare natuur gerealiseerd is een fantastische resultaat. Maar zelfs als we dat iedere maand zouden realiseren, zelfs voor de functieverandering, zouden we dan nog niet uitkomen op de doelen. Dan hebben we het nog niet eens over de 2000 hectare die we nog moeten inrichten. Dus we overwegen een motie om te kijken of we ook minder vrijwillige middelen in kunnen zetten voor natuurrealisatie. Daarmee eigenlijk het pallet, wat

wij als PS hebben om natuur realisatie te bereiken, kunnen vergroten. Het laatste punt. We constateren dat er op dit moment eigenlijk weinig inzicht is in het aantal en type gewonde dieren, dat wordt afgeschoten bij aanrijdingen. We zouden graag inzicht daarin willen hebben en eventueel ook iets willen verhelderen over de opvangmogelijkheden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heeft u ook precies uw spreektijd opgemaakt. Dus dat is een keurige score volgens mij zo. Dan ga ik nu naar de SGP. Ga uw gang.

Bertrick Van den Dikkenberg: Voorzitter, ik wilde graag even reageren op de bijdrage van partijen in de eerste termijn. Dat komt eigenlijk ook terug als reactie op de aangekondigde moties. Want een aantal vragen van de Partij voor de Dieren in de eerste termijn waren vooral gericht op de inhoudelijke realisatie van doelen. Terwijl we daar de beleidsevaluatiecyclus voor hebben opgetuigd in de Commissie Janssen en dit ziet op de prestaties die geleverd worden. Een aantal vragen waren volgens mij letterlijk in de richting. Als we dat en dat doen, realiseren we dan wel het doel? Dat is precies wat we buiten de P&C-cyclus zouden gaan bespreken. Dus ik zou ook het voorstel willen doen om- Volgens mij was het nu een motie die daarop voorziet of zo. Om die in ieder geval dusdanig in te richten dat het dan vraagt om een beleidsevaluatie naar voren te halen. Dan past het ook weer in wat we met elkaar hebben afgesproken bij de Commissie Janssen.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Travaille. Ga uw gang.

Anjo Travaille: Ik realiseer het punt hoor wat de SGP zojuist aangeeft. Het is voor ons een beetje schipperen. Want soms denken wij dat het te lang duurt die stappen, soms denken we dat dit wel het goede moment is. Want we kijken vandaag tenslotte ook terug op het afgelopen jaar. Dus het blijft voor ons een beetje schipperen of dit dan de goede formule is, of dat dat inderdaad meer moet gaan richting die aandringen op beleidsevaluatie. Maar als de heer Van den Dikkenberg het goed vindt, dan zal ik ook even contact met hem daarover zoeken om te kijken hoe we het in kunnen passen. Als hij zich tenminste kan vinden in een aantal van die thema's.

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg.

Bertrick Van den Dikkenberg: Prima, voorzitter. We zijn overburen, dus kom eens aan voor een bakje koffie. Dan de Groene Contour. Daar wordt- Volgens mij was het in de bijdrage van Volt, gevraagd om een dwingend instrumentarium voor de realisatie van de Groene Contour. Dan zou ik er daar toch zeker wel op willen wijzen en blijven wijzen. Volgens mij heb ik dat vorig jaar ook al gedaan. Dat de Groene Contour in het akkoord van Utrecht de basis heeft. Dat daar heel nadrukkelijk staat dat de partijen daar op vrijwilligheid de Groene Contour realiseren en daardoor de natuur niet ontgrensd is destijds. Maar dat hij daardoor in gezamenlijkheid met agrariërs wordt vormgegeven. Volgens mij is dat een heel nobel beginsel en laten we dat vooral nastreven. De dwingende instrumentaria daar verre van houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Een interruptie van de heer De Jong. Ga uw gang.

Amos de Jong: Dank voorzitter. Want er werd even verwezen naar Volt over het dwingend instrumentarium. Ik denk dat hij daar even misloopt, want dat hebben niet gezegd. We hebben alleen gezegd dat wij aanhoudend aandacht vragen voor de Groene Contour. We hebben geopperd of daar een investeringsplan een middel zou kunnen zijn. Dat hebben wij gevraagd aan het college. We hebben niet gesproken over een dwingend instrumentarium.

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg.

Bertrick Van den Dikkenberg: Voorzitter, dan heb ik dat fout gedaan. Maar ik hoorde hem in ieder geval gekoppeld worden aan de Groene Contour in één van de bijdragen. Waarvan ik dacht, volgens mij moeten we daar verre van blijven. Dus vandaar dat ik hem nog even benadruk.

De voorzitter: Dank u wel. U was aan het eind gekomen van uw bijdrage? Dan in de tweede termijn ga ik naar de VVD. Mijnheer Gilissen, ga uw gang.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, dank aan het college voor de beantwoording in de eerste termijn. We broeden nog op twee zaken. Allereerst is dat het punt, zoals gewisseld ook met het college, over instellen reserve voor de middelen. Dus nogmaals, we onderstrepen het doel van het geld. Het gaat ook niet primair om de regio minder geld toe te kennen. Maar we vinden het wel duidelijk en belangrijk, dat we als Staten- Dat zei de gedeputeerde ook. In positie komen en worden gebracht. Ik begrijp dat mevrouw Hoek daar misschien ook wel oren naar heeft. Dus dat gaan we eens goed bekijken. Tot slot voorzitter, neem ik ook nog even mee terug naar de fractie. Ik zie ook wel de inzet vanuit het college, om te zorgen dat we aan de voorkant van die boeggolf gaan komen met de verschillende inzet. Daar is ongetwijfeld ook het laatste woord niet over gezegd. We kijken ook even of we dat richting het debat over dit voorstel, ook in een motietekst kunnen vervatten. Op een manier die recht doet ook aan de breed gedeelde zorg. Dat we hoge ambities hebben als provincie. Dat we het ook belangrijk vinden op een goede manier en tijdig uit te kunnen voeren. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Volt. De heer De Jong. Mijnheer Limmen, ga uw gang.

Wouter Limmen: Dank u wel, voorzitter. Ik wil even ingaan op de ICT- en informatiepositie. De gedeputeerde geeft aan dat er een informatievisie is en dat er een kadernota komt. Echter, voor ons vinden we het toch wel van- Of het mogelijk is of hij iets concreter kan zijn, over hoe nu dus hijzelf aankijkt tegen de huidige stand van zaken.

De voorzitter: Mijnheer Limmen, ik onderbreek u even omdat we in de tweede termijn geen vragen meer hebben aan GS.

Wouter Limmen: Oké.

De voorzitter: Dus u kunt het eventueel schriftelijk doen, maar in de tweede termijn hebben we geen vragen.

Wouter Limmen: Dan komt er een schriftelijke vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Helemaal goed. De heer De Jong.

Amos de Jong: Dank voorzitter. Inderdaad, die vraag kunnen we heel goed schriftelijk indienen. Ik wil nog even resumerend over de afdrank van dit debat en wat wij dan meenemen. Eén punt wat ik wel aan de commissie wil meegeven is dat wij ons verder zullen buigen over de grondzaken. Mogelijk dat we daar ook schriftelijke vragen over gaan indienen. We willen graag onze monitoringspositie als PS daarin wel verbeteren. Sinds 2002 hebben we in het beleidskader strategisch grondbeleid- Dat is nu de basis voor een meer actief grondbeleid. We willen eigenlijk beter in positie zijn om te monitoren hoe effectief we de kansen identificeren en benutten. Zeker in de context van de gebiedsgerichte aanpak. Ik denk niet dat moties het beste instrument zijn. Maar we denken wel na over eventuele acties rond onze onvrede op het gebied van natuurrealisatie, bos, Groene Contour, natuurverbindingen en de beheerplannen. Maar daar wil ik ook nog even bij zeggen- Want daar begon gedeputeerde Sterk over de successen. Die zijn ook belangrijk om te benadrukken en daar zijn we eigenlijk ook hartstikke trots op. Tot slot, de maatregelenpakketten en dan de waardevermindering. Dat blijft voor ons nog wel zorg, ondanks dat het antwoord ons wel goed klonk. Maar wij denken wel na om een voorziening te gaan voorstellen. Zodat we die waardevermindering in ieder geval, als die zich voordoen in de toekomst, goed kunnen dekken. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog heel even de commissie rond of er nog andere partijen zijn die behoefte hebben aan een tweede termijn. Dat is volgens mij niet het geval. Dan heb ik de aankondiging van een aantal moties gehoord. Daarmee kunnen we concluderen dat het een bespreekpunt zal zijn voor de komende Statenvergadering.

4. SV Vaststelling Voorjaarsrapportage 2025

De voorzitter: Goed. Dan gaan we daarmee door naar agendapunt 4, de Vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2025. De Voorjaarsrapportage 2025 is een nieuw P&C-product, dat volgens het initiatiefvoorstel van de Commissie Janssen is ingericht. Met dit product wordt meer strategisch en op hoofdlijnen gerapporteerd aan PS. De voorjaarsrapportage is het derde product in de cyclus van 2025 en betreft alleen het begrotingsjaar 2025. In de voorjaarsrapportage wordt geen voortgang gerapporteerd over beleidsdoelen, maar zijn bijstellingen op de begroting opgenomen. Deze bijstellingen worden door uw Staten vastgesteld. Hebben als doel zoveel mogelijk aan te sluiten bij de te verwachten realisatie van de programma's en de omvang van de baten en lasten, zoals die straks in de jaarstukken van 2025 aan u zullen worden gepresenteerd. We beginnen weer bij de eerste termijn. Dan start ik weer bij de PVV. Mijnheer Van der Sar, ga uw gang.

Fred Van der Star: Bedankt voorzitter. We hebben kennisgenomen van de inhoud, maar verder geen inbreng op dit punt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SGP, de heer Van den Dikkenberg. Ook geen behoefte aan het woord. Dan ga ik naar de SP, de heer Breur. Ook niet. UtrechtNu! ook niet. Volt? Ook niet. Dit gaat vlot. De VVD, de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik heb per abuis dacht ik dat we beide stukken in samenhang zouden bespreken. Dus alle lof en complimenten die ik gegeven heb over de jaarstukken, zijn ook van toepassing op deze nieuwe wijze van rapporteren. Was zeer verhelderend. Het is natuurlijk vervelend dat het met de Belastingdienst misgegaan is. Daar hebben we het mee te doen. Ook vertrouwen dat het college dat op een goede manier gaat oplossen. Ik werd even afgeleid, niet door fruit of pratende collega's. Maar door mevrouw Hoek, voor het verslag. Dus tot zover voorzitter. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar 50PLUS, mevrouw Hoek. Mevrouw Hoek? Die wordt afgeleid door de heer Gilissen. Goed, dan is de cirkel weer rond. Mevrouw Hoek, heeft u behoefte aan het woord?

Mieke Hoek: Ik dacht dat hij mij het fruit van de tafel bedoelde. Maar goed, dat is het dus niet. Voorzitter, ik heb één vraag over de afdracht van 2024. Dat gaat om viereneenhalf miljoen en dat moeten we dus terugbetalen. Kan er niet een voorstel gedaan worden dat het in de volgende termijn verrekend wordt?

De voorzitter: We nemen het mee.

Mieke Hoek: Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de BBB. Geen behoefte. CDA ook geen behoefte. ChristenUnie? Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Complimenten voor de voorjaarsrapportage. Beknopt, helder, goed leesbaar. Er was alleen eventjes bij mij een beetje verwarring. Want er staat een hele lange paragraaf over alle autonome ontwikkelingen. Dan denk ik altijd aan bijstelling, accres, groei, et cetera. Maar het is ook gewoon de doorwerking van alle politieke besluiten die we hebben genomen. Dus daar staat ook veel politiek in. Maar waar we het allemaal met elkaar over eens zijn natuurlijk. Dus prima voorjaarsrapportage.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66, mevrouw De Widt.

Marianne De Widt: Dank u wel. Eigenlijk alleen maar een korte opmerking. Dat het een fijn, mooi compact rapport is geworden. Wat volgens mij voldoet aan de doelen die we daarmee voor ogen hadden. Dus dank daarvoor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Forum voor Democratie. De heer- Ik ben uw achternaam vergeten, ik kan het niet lezen. Den Hartog, sorry. Ik wilde uw voornaam zeggen en toen dacht ik. Nee, dat is- Mijnheer De Hartog, ga uw gang.

Bren De Hartog: Dank u wel, voorzitter. U bent niet de eerste voorzitter die daar een uitdaging mee heeft, maar geen zorgen. Als lid van de auditcommissie en als lid van de inmiddels opgeheven Commissie Janssen, ben ik ook blij met de voorjaarsrapportage zoals die nu voor ons ligt. Slechts 35 pagina's. Zoals Blaise Pascal zei. Het is uitdagender om een kort document te maken met toch alle relevante informatie, als een langer document. Dus mijn dank en respect ook voor alle betrokkenen, die daaraan hebben meegewerkt. Om in dit formaat en binnen de tijd te realiseren. Ik heb nog wel één vervolgvraag over de motorrijtuigenbelasting. Er staat in de brief van de Belastingdienst die jullie hebben meegestuurd- Wat heel erg fijn is en inzichtelijk. Dat er zo spoedig mogelijk over dit jaar wordt gerapporteerd. Dat is altijd een kreet waar bij mij, als ik ze zou hebben, de nekharen overeind gaan staan. Want dat kan ook over een jaar zijn. Dus is er al een beetje zicht op wanneer daar duidelijkheid over komt? Als die er komt, gaat u ons dan informeren op het effect op de begroting? Of de punten? Of dat dat in onvoorzien komt, of iets dergelijks. Dank u wel

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. Mevrouw Van Elteren, ga uw gang.

Marjolein Van Elteren: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag in het kader van onze brede, groene samenwerking die hier een beetje aan het ontstaan is. Tussen PvdA, GroenLinks en Partij voor de Dieren. Want Partij voor de Dieren had namelijk een vraag gesteld. Hoe de taken van de Faunabeheereenheid, zich verhouden tot de aangenomen motie van de leden Kostić en Graus in de Tweede Kamer? Stond tussen de technische vragen. Het ging om het niet afschieten van hoefdieren in wolvengebied. Blijkbaar houdt de Faunabeheereenheid rekening met predatie als het gaat om reeënbeheer. Maar hoe de landelijke motie zich verhoudt tot het werk van de FBE, dat is nog onduidelijk. Daarom een verzoek aan het college. We horen of lezen graag hoeveel minder reeën de Faunabeheereenheid gaat afschieten. Wat de uitkomsten van het gesprek zijn met de staatssecretaris hierover.

De voorzitter: Dat is een vrij technische vraag, bij de Voorjaarsnota ook. Dus ik denk eigenlijk dat die misschien meer gepast is om schriftelijk te stellen. Ik laat het dan heel even aan het college. Ik probeer daar wel een beetje een soort zuiverheid in te betrachten. Maar mevrouw Van Elteren?

Marjolein Van Elteren: Kunnen we dan stellen dat de vraag bij deze gesteld is en dat hij schriftelijk afgehandeld wordt?

Mirjam Sterk: Ik zou hem graag schriftelijk aangeleverd willen hebben, want het was heel snel wat u zei. Dan hebben we in ieder geval de goede vraag en hopelijk ook het goede antwoord. Mail hem maar eventjes zegt mijn buurman.

De voorzitter: Dat lijkt me goed in deze. Dan wordt hij dus schriftelijk afgedaan verder. De Partij van de Arbeid, de heer Adriani.

Hans Adriani: Dank voorzitter. Goed denk ik dat de Voorjaarsnota er is, hadden we ook zo toe besloten. Compact en technisch, dat was ook wat we wilden. Tegelijkertijd constateer ik ook dat ik niet zo slim ben als bijvoorbeeld de heer Gilissen en mevrouw Kennedy. Want ik kon eerlijk gezegd de relatie tussen de toelichtingen en de staatjes niet zo goed leggen. Ook al is het technisch. Je zou toch hopen dat als je een toelichting leest, dat je dan een soort van gevoel van herkenning hebt. Oh ja, dit is een toelichting op wat ik daarvoor in de staatjes heb gezien. Mij lukte dat niet. Dus mijn verzoek voor volgend jaar zou zijn. Misschien kunt u hem zo maken dat dat ook voor een leek als ikzelf, het dan toch te volgen is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de Partij voor de Dieren. Geen behoefte? Helemaal goed. Oh geen tijd. Dat is waar. Excuus. Helaas. Dan ga ik naar het college. De heer Bakker.

Has Bakker: Dank voorzitter. Een paar vragen over de Belastingdienst. Echt vervelend. We zijn niet de enige. Er zijn ook provincies die nog wel wat hogere bedragen voor de kiezen krijgen. Leuker kunnen ze het niet maken. We zijn in gesprek. Alleen de Belastingdienst hanteert denk ik altijd ook wel zo iets van. Don't call us, we call you. Dus of ik nu de vraag kan beantwoorden van de heer De Hartog, dat wij weten wat zo spoedig mogelijk is. Dat zou ik niet durven zeggen. Maar vanuit IPO wordt zeker contact gehouden en contact gelegd. U vroeg en dat vroeg ook 50PLUS. Houden wij u op de hoogte? Ook de VVD vroeg dat. Ja, dat gaan we gewoon doen. Dus dat is gewoon een toezegging. Als wij meer nieuws hebben, doen we dat. Uw suggestie mevrouw Hoek, dat was ook de suggestie van de Belastingdienst. Ik

denk dat wij die ook een logische vinden. Verreken het nu met de inkomsten die wij dit jaar krijgen. Dus dat zal zeer waarschijnlijk gebeuren. ChristenUnie en daarmee ook misschien een beetje de Partij van de Arbeid-

De voorzitter: Mijnheer De Hartog, ga uw gang.

Bren De Hartog: Dank u wel, voorzitter. Misschien moet ik hem nog iets scherper stellen. Want in jullie brief staat dat het in principe met de najaarsrapportage wordt meegenomen, maar dan zitten we alweer naar na het reces. Ik hoop dat we eerder bericht hebben. Ik weet niet of dat ijdele hoop is. Maar indien mogelijk, kan het al voordat we de najaarsrapportage krijgen? Als we al eerder informatie hebben.

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Even twee dingetjes uit elkaar halen. Als wij meer informatie hebben, dan krijgt u dat bij wijze van spreken per direct. Maar de verwerking in de begroting, dat moet wel via zo'n P&C-product. Dan is de najaarsrapportage daartoe het geëigende moment. Dus dat gaat u dan zien. ChristenUnie, PvdA, die stelden-

De voorzitter: Mijnheer Bakker, u krijgt een interruptie van mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Nog even een hele korte vraag. Wat we terug moeten betalen, wordt daar ook nog rente over berekend? Of wordt dat kwijtgescholden? Want over zo'n groot bedrag denk ik dat er wel behoorlijk wat rente bij zou kunnen komen. Hoe gaat men daarmee om? De Belastingdienst.

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Dat hoop ik niet, mevrouw Hoek. Maar wij hebben er- Ik zeg u echt in alle eerlijkheid. We hebben er gewoon nog geen nader contact over gehad met de Belastingdienst. Over precies de afspraken en ook de formuleringen en de et cetera, et cetera. Wanneer we dit gaan doen. Dus wij zullen daar zeker samen met de andere elf provincies op onze qui-vive zijn, dat wij niet gaan bloeden voor de fout die elders is gemaakt. Dan probeer ik toch echt te komen bij het punt- Deels van de ChristenUnie, maar ook van de PvdA. Was de eerste keer voorjaarsrapportage. Dus volgens mij ook op andere manieren richting de heer Adriani ook geprobeerd aan te geven en ook in de technische vragen. Dat hij volgens mij een aantal herkenbare en terechte punten had, die we voor de volgende keer zeker meenemen. Dat gaat om toelichting, maar dat gaat ook even over tellen die bedragen onderaan de streep? Ja, ze tellen goed op. Maar kunt u dat ook in één oogopslag zien? Ik snap uw punt heel goed. Maar ook formuleringen zoals autonoom, et cetera. Die schoonheidsfoutjes halen we er voor de volgende keer uit. Dan hebben we volgens mij met elkaar- Ik denk in best korte tijd een mooi, nieuw P&C-product weten in te richten. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de tweede termijn en kijk ik even de commissie rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Die is er niet. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van dit blok. De conclusie. Ik moet natuurlijk nog even afconcluderen, u heeft helemaal gelijk. Ik ging veel te snel. Ik heb geen moties of amendementen gehoord. Daarmee is mijn voorstel om dit af te doen als hamerstuk. Ik zie instemmend geknik uit de commissie. Dus daarmee hebben we kunnen afconcluderen dat de Voorjaarsrapportage doorgaat als hamerstuk naar PS. Dan zijn we wél aan het eind gekomen van het integrale deel van deze vergadering. Ik stel voor dat we even schorsen tot 16.15 uur. Dank u wel.

Algemeen (BEC)

De voorzitter: Dan gaan we door met het reguliere deel van deze BEC-vergadering. Ik help u er even aan herinneren dat vanaf dit moment de spreektijden worden gereset. Dat u negen minuten spreektijd nieuw krijgt. Mijnheer Adriani, u heeft een vraag.

Hans Adriani: Voorzitter, dat is heel goed dat we een soort van opnieuw beginnen. Maar vindt u dan ook niet dat er een nieuwe voorraad koekjes bij hoort?

De voorzitter: We geven het door. Ik hoor uw behoefte. Ik wil u er ook aan herinneren dat er een snoepautomaat in de gang staat, voor de hoge nood. Maar we zullen het doorgeven. Wellicht- Ik zag wel dat er nog mandarijntjes staan. Dus wellicht dat u zich daaraan tegoed kunt doen. We hebben nog steeds dezelfde loting als eerder in de vergadering. Ik vraag even orde in de zaal. Nog steeds dezelfde loting als eerder deze vergadering. De PVV mag weer beginnen. We hebben een hele, best wel volle agenda. Dus deze extra tijd kunnen we volgens mij goed gebruiken.

5. Mededelingen

De voorzitter: Dan begin ik bij de mededelingen. U heeft kunnen lezen in mijn voorzittersmail dat wij een werkgroep voor de ontwerpprijsvraag gaan samenstellen. Wij zoeken drie Staten- of commissieleden die daarin deel willen nemen. Deze werkgroep zal de kaders opstellen voor de ontwerpprijsvraag voor gemeentewapens in de Statenzaal. Ik wil graag handen zien van de leden die deel willen nemen in deze werkgroep. Ik heb er drie nodig. Ik zie één, twee, drie. Zijn we rond. Dat zijn de heer Gilissen, de heer Van den Dikkenberg? De heer Vermaat, sorry. Mevrouw Van Elteren. Dan zie ik dat er een mededeling is van de heer Van Essen. Ga uw gang.

Huib van Essen: Goedemiddag. Dat gaat over naar aanleiding van het debat vorige week in de commissie ROW, over Rijnenburg. U kent de polder. Daar hebben we denk ik een goed debat gevoerd, of u ook onderling. Daar was de vraag. Wanneer kunnen we als Staten hier besluiten over nemen? Eén onderdeel heb ik toen al aangegeven. Dat in onze omgevingsvisie, actualisatie daarvan. In het gebiedsgerichte uitwerking een stuk over Rijnenburg zou komen. Waarin we u bij de Statenbrief na de zomer, al een eerste versie daarvan zullen doen toekomen. Zodat u een beeld heeft van wat daarin kan komen. Dus daar kunt u ook besluitvormend bij de vaststelling van de omgevingsvisie daar een besluit over nemen, eind volgend jaar. De termijn waar we het over hebben, is dat onze verwachting wel mooi op tijd. Daarnaast speelt natuurlijk de hele discussie rond de mobiliteitsinvesteringen, met name ook de Merwedelijn. Daar hebben we nog even over op zitten broeden. Wij zijn nu voornemens om bij de kadernota daar al wat teksten over op te nemen. Zodat u ook de kadernota- U ook in positie komt om daar ook ons waar nodig, ook verder richting op mee te geven. Dat is in ieder geval wat we op dit moment voorzien, als het gaat om uw besluitvormende rol over Rijnenburg.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik nog een mededeling van de heer Bakker.

Has Bakker: Dank voorzitter. Ik had u beloofd eerder u goed mee te nemen in de herijking van het provinciefonds. In dat kader deel ik u graag mee dat morgen, in de bestuurlijke adviescommissie BAC, over financiën binnen het IPO. BZK een ambtelijke presentatie zal geven met nadere toelichting over het proces en invoering. BZK is nog steeds voornemens om op 1 januari aanstaande het nieuwe model, het herijkte model, in te gaan voeren. Wij vragen iedere keer aandacht voor een transparant en goed uitlegbaar model, maar ook voor een goed ingroeipad. Op de lange termijn ook de positie van ons trambedrijf daarin. Zodra daar nieuws over is en ook een eerste inschatting van een doorrekening is te geven- Wij dat ook met een beetje conform met u kunnen delen. Zullen wij dat, zoals ook afgesproken, doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heeft de heer Van Muilekom ook nog een mededeling. Ga uw gang.

Rob van Muilekom: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een mededeling over de komende pridemaand. Als regenboogprovincie zullen wij in de week van 2 tot en met 7 juni de Progress-vlag uithijzen. Er zal een fototentoonstelling zijn waarin verhalen over de LHBTIQ+ gemeenschap in ons provinciehuis. Op 5 juni is er ook een lezing over de LHBTIQ+ geschiedenis en emancipatie. Ik heb het al eerder verteld. De provincie Utrecht doet ook mee aan de Utrechtse Pride. In principe gaan er acht medewerkers mee op de boot van het VOC.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee- Volgens mij hebben we alle mededelingen gehad voor vandaag.

6. Vaststellen verslag BEC

De voorzitter: Dan gaan we naar het vaststellen van het verslag van de vorige BEC-vergadering. Ik begreep dat daar een paar taalkundige fouten in zaten. Die zijn aangepast. Hopelijk leert de computer daar weer van.

7. Termijnagenda BEC & Actualisatie SPS

De voorzitter: Dan gaan we door naar de Termijnagenda en de actualisatie van de SPS. U heeft kunnen lezen in mijn voorzittersmail, dat we vandaag de SPS actualiseren. Dat het voorstel is om de verduurzaming en renovatie van het provinciehuis in ieder geval op deze agenda te zetten. Ik kijk even de commissie rond of dat op uw instemming kan rekenen, of dat u andere suggesties heeft? Ik zie de heer Janssen en ik zie mevrouw Blekxtoon. Ik begin bij de heer Janssen. Ga uw gang.

Vincent Janssen: Akkoord met het voorstel. Ik had wel nog een vraag over het memo. Want de groeisprong en duurzaam financieel evenwicht, gaat van de SPS af als we het voorstel volgen. Maar mijn vraag aan het college was. Komt er rondom het thema duurzaam financieel evenwicht nog een voorstel? Want ik hoorde de heer Bakker ook iets zeggen over de herverdeling van het provinciefonds. Dat heeft mogelijk ook impact op onze lange termijn financiële ruimte. Dus de vraag is. Hoe gaan we dan vervolgens verder met dit thema? Want het stond niet zonder reden op de SPS agenda.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank voorzitter. Even over de verduurzaming van dit huis. Even de vraag aan de gedeputeerde of nog steeds op het netvlies staat dat er ook gezocht wordt naar een andere locatie? Ook omdat vandaag input werd gevraagd. Mijn vraag is. Gaat die SPS-sessie ook over die verhuizing?

De voorzitter: Het voorstel is om het onderwerp op de SPS-agenda te zetten en dan vanuit daar verder te werken aan het onderwerp. Er worden dan daarna, als hij op de agenda komt, extra sessies et cetera ingepland. Maar dat is nu nog niet ingepland. Het voorstel wat nu van u gevraagd wordt, is om dit erop te gaan zetten. Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dan ben ik dus benieuwd of dat ook over de verhuizing gaat. Dan kan ik daar een oordeel over vormen.

Vincent Janssen: Voorzitter?

De voorzitter: De invulling van die sessie bepaalt u zelf. Dus dan kan dat.

Vincent Janssen: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Janssen.

Vincent Janssen: Dan wil ik mevrouw Blekxtoon wel bijvallen. Want we hebben een besluit genomen, wat ook nog een onderzoek naar alternatieven zou behelzen. Dus dan denk ik dat gewoon het hele onderwerp provinciehuis, of provinciale huisvesting, dat dat de titel zou moeten zijn. Want dit sorteert al voor naar een bepaalde kant.

De voorzitter: Huisvesting provincie. Dus op de SPS. Ik zie instemmend geknik. Kan dat op steun rekenen? Dan denk ik dat we dat op die manier kunnen doen. Uw vraag, daar kan de heer Bakker wellicht nog even antwoord op geven?

Has Bakker: Dat was een vraag over duurzaam financieel evenwicht. Een eerste versie van de toekomstbrief gaat u bij de kadernota zien. Die gaat binnen een aantal dagen- Over een week. Krijgt u die op de digitale deurmat. Daar zit ook als besispunt bij het Statenvoorstel, een vervolg daaraan. Dat gaan we ieder jaar herhalen, ook met u met uw welnemen. Dus in die zin is dat traject geborgd. Ik kan me heel goed voorstellen dat daar nog nader over gesproken wordt, vanzelfsprekend. Maar u gaat het in ieder geval bij de kadernota zien en daar ook richting aan kunnen geven. Dat is één. Over het andere onderwerp, ik was een beetje aan het zoeken. De SPS-sessies bevinden zich volgens mij een beetje buiten ons zicht verder. Dus deze lijst kende ik niet helemaal zo precies. Als in de titulatuur van een sessie. Maar volgens mij hoeft niemand zich zorgen te maken. Hebben wij ook een memo naar u gestuurd, dat wij voorbereidingen treffen voor een ontwerp. Dat een aantal zaken doorgaat. Maar allemaal conform het Statenbesluit dat u eind vorig jaar heeft genomen, waarover u eind dit jaar wordt geïnformeerd. Maar we hebben wel geïnformeerd

over het feit dat daar input op wordt gehaald. Maar alles staat natuurlijk uiteindelijk in het teken van het besluit dat u eind dit jaar gaat nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Het is overigens ook niet gek dat u deze lijst niet kent, want deze lijst is van de Staten zelf. Het is de strategische Provinciale Statenagenda. Vandaar ik leg het even uit. Dan heb ik nog een inventarisatie voor de behoefte aan een kennismakingsgesprek met de nieuwe directeur van de organisatie omgevingsdienst. Vanuit verschillende fracties is het verzoek gekomen. U heeft de toelichting in de voorzittersmail kunnen lezen. Ik kijk nog even de commissiezaal rond wie daar behoefte aan heeft. Ik zie zes fracties nu. Nog één keer alstublieft. Even uw hand luid en duidelijk.

Ans Oude Luttikhuis: Voorzitter, nog even de vraag. Kunt u nog even de vraag herhalen?

De voorzitter: De vraag is of er behoefte is aan een kennismakingsgesprek met de directeur van de nieuwe organisatie van de Omgevingsdienst Utrecht? Dus even de handen in de lucht. Goed. Gaat dat ingepland worden. Dan nog een inventarisatie. Inventarisatie animo voor gesprek over het GS-onderzoek, Leren door te doen. Of hier voldoende animo voor is. Er kan een gesprek ingepland worden naar aanleiding ook van het debat in de vorige commissie. Mijnheer Bakker, wilt u een toelichting geven?

Has Bakker: Mij was gevraagd om nog in twee zinnen misschien even iets daarover te zeggen. We hebben een heel fijn gesprek gehad met de indieners van de ingetrokken motie. Dat was in zichzelf al een mooi gesprek, met ook de ambtelijke ondersteuning daarbij. Dus wat ons betreft is de bereidheid er zeer om met elkaar, als die behoefte er is, om met elkaar in gesprek te gaan. Ambtelijk daarbij aanwezig zal zijn, maar ook de onderzoekers die betrokken waren bij het rapport. Als het goede gesprek in beslotenheid, maar wel elkaar daarover kunnen doorpraten. Over wat daar nu uit voortgekomen is.

De voorzitter: Dus ik wil graag een handje per fractie zien wie daar behoefte aan heeft. Ik zie twee fracties. Dus dat is helaas niet voldoende. Dus dan laten we het hierbij. Dan kom ik nog op een laatste inventarisatie. Voor de toelichting van de Randstedelijke Rekenkamer op het onderzoek naar de ROM. Dit stond niet in de voorzittersmail, dus ik geef u een toelichting. Op dit moment werkt de Randstedelijke Rekenkamer aan de afronding van het onderzoek naar de regionale ontwikkelingsmaatschappijen. De Randstedelijke Rekenkamer verwacht het rapport eind mei te publiceren. Deze komt in oktober als Statenvoorstel naar de agenda van BEC. De Randstedelijke Rekenkamer zou graag het onderzoek toelichten en PS de mogelijkheid geven om vragen te stellen over het onderzoek. We willen graag peilen of hier voldoende animo voor is. Dus wederom één hand per fractie. Voor een toelichting van de Randstedelijke Rekenkamer op het rapport over de regionale ontwikkelingsmaatschappijen. Dit is voldoende. Dus we zullen een toelichting met de Randstedelijke Rekenkamer gaan inplannen.

8. Actuele vragen

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 8. Dat zijn de actuele vragen. We hebben geen actuele vragen ontvangen.

Ter bespreking: BEC

De voorzitter: Dat betekent dat we overgaan naar het bespreekgedeelte van BEC.

9. SV Kaderstelling Beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen 2026 - 2029

De voorzitter: Dan gaan we eerst naar agendapunt 12, zoals afgesproken bij de vaststelling van de agenda. Dat is het Statenvoorstel Kaderstelling Beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen van 2026 tot 2029. Iedereen in de provincie moet de kans krijgen om te bewegen, beleven en ontspannen in de provincie Utrecht. Dat willen we ook behouden voor de toekomst. Juist om dat te bereiken, is in samenwerking met andere beleidsterreinen en met partners van groot belang. Deze ambitie is uitgewerkt in het nieuwe Beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en

Bewegen. Bijgevoegde kaderstelling bevat de benodigde, aanvullende kaders ten behoeve van het beleidsprogramma. Dus die gaan we met elkaar bespreken. Ik begin wederom bij de PVV, de heer Van der Star.

Fred Van der Star: Bedankt voorzitter. De provincie Utrecht groeit. Het aantal inwoners neemt toe. Daarmee ook de vraag naar woningen, ruimte voor bedrijventerreinen, infrastructuur en energievoorziening. Dat is begrijpelijk en noodzakelijk. Tegelijkertijd, is de fysieke ruimte binnen onze provincie schaars. Tussen al deze opgaven door, willen wij benadrukken dat ook recreatie en ontspanning, volwaardige functies zijn in onze leefomgeving. Inwoners en bezoekers van Utrecht hebben het recht om te kunnen genieten van groen, natuur en rust. Zo mogelijk ook dichtbij huis. Zeker nu de druk op de leefomgeving toeneemt, wordt dat belang alleen maar groter. De balans tussen wonen, werken, bewegen en ontspannen, vraagt om visie en zorgvuldige keuzes. Het is geen kwestie van óf, maar van én. Ruimtelijke plannen moeten daarom niet alleen gericht zijn op het toevoegen van vierkante meters woning, of bedrijvigheid. Maar ook op het behoud en de ontwikkeling van toegankelijke recreatiegebieden. Denk aan wandelroutes, natuurgebieden, stadsparken en waterrecreatie. We willen de gedeputeerde vragen hoe in de huidige en toekomstige ruimtelijke plannen, concreet wordt geborgd dat er voldoende ruimte blijft voor recreatie? Op welke manier wordt het evenwicht tussen economische, ecologische en sociale belangen bewaakt? Hoe wordt de stem van de inwoner hierin gehoord? Tot zover voorzitter. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SGP. De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Inderdaad ligt de kaderstelling voor. Dat is een moment dat wij als Staten ook nog zaken kunnen meegeven. Waarvoor dank. Voorzitter, één van de belangrijkste dingen die we willen noemen. Is dat recreatie, toerisme en sport, bewegen wat ons betreft zo breed mogelijk verdeeld moet zijn. Ook over de provincie en de ruimte. Dat dat een inspanning moet zijn. Volgens mij is dat ook duidelijk vanuit Gedeputeerde Staten. We vinden het goed dat hier aandacht voor is. Dat we de belangen ook zien in het bewegen, het sporten ook voor de mentale gezondheid. Het plaatje op de voorkant van het stuk laat zien hoe je verschillende dingen met elkaar kunt combineren. Dat gaat over de open ruimte en de contacten die daaruit kunnen voortbestaan. Daarmee hebben recreatieve en sportieve faciliteiten in de openbare ruimte ook een socialerende functie en dat is belangrijk. Op pagina 5 lezen we dat de provincie stuurt op passend bezoek. We richten ons op bezoekers die passen bij het profiel en de identiteit van de provincie Utrecht. Wat ons betreft mag dat- Dat wordt denk ik ook wel mee bedoeld. Ook passen bij het profiel en de identiteit van de regio, of de omgeving, waar het plaatsvindt. Het onderdeel fietsroutes is natuurlijk breder dan alleen als het gaat over recreatie en toerisme. Want fietsroutes gaat ook- Als het gaat om mensen van woon-werkverkeer, of op andere manier. Wat ons betreft is dat een goede zet. Een ander punt wat misschien- Dat raakt het wel, past iets misschien minder bij de kaders, maar wel goed mee te nemen. Is ook wat we vorig jaar hebben gezien, als het gaat over de wolf. Met zijn gevolgen daarvan voor het recreëren. Het afzetten om het zo te zeggen, van gebieden. Waardoor er op juist weer op andere plekken meer druk ontstaat. Hoe wordt daarmee omgegaan, ook richting de toekomst? Want hiermee wordt uiteindelijk eigenlijk de ambitie van de provincie ondermijnd, als het gaat over het groeien. Een ander dingetje is meer een technische vraag, voorzitter. Dus sorry alvast daarvoor. Maar we kwamen er nog achter dat- Op een gegeven moment wordt er gesproken over rode ontwikkelingen in recreatiezone. Ik heb een paar keer met de zoekfunctie gezocht, maar ik kon de betekenis daarvan niet vinden. Dus misschien dat andere partijen mij dat kunnen vertellen en anders de gedeputeerde. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik dit voor één keer door de vingers. De SP. De heer Breur.

Jan Breur: Dank u wel, voorzitter. Even kijken, waar staat het? In het vorige kader stond. Een belangrijk deel van de recreatieterreinen moet daarom gratis, of tegen weinig kosten toegankelijk zijn. Dat zou verwerkt zijn in kaders 1a en 1b. Maar we hebben niet teruggevonden dat recreatieterreinen gratis zullen blijven. Dus kan de gedeputeerde dat toezeggen, dat dat wel degelijk het geval is? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar UtrechtNu! De heer Berlijn.

Stefan Berlijn: Dank u wel, voorzitter. Mijn collega, die woordvoerder is, die kan elk moment binnenkomen. Dus ik wilde vragen of wij achteraan het rijtje aan kunnen sluiten.

De voorzitter: Vooruit. Dan ga ik door naar Volt. Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank voorzitter. Dank voor het stuk. Met name de was-wordt-tabel is uitermate handig. Goed dat sport ook binnenkort weer terugkomt bij deze commissie. Ik wil graag even focussen op de kwaliteit van het zwemwater. Want dat heeft wat Volt betreft de hoogste prioriteit en valt hier eigenlijk ook onder. Het zou eigenlijk heel normaal moeten zijn dat bijvoorbeeld het water om ons heen vrij is van gif. Het maakt onderdeel uit van de kringloop. Een verbod op bestrijdingsmiddelen is urgenter dan ooit voor gezondheid van mens en dier. Dat begint ook bij ons landschap. Want wat we daarop spuiten, komt in het water en dus in ons lichaam. Leidt tot ziekten, zoals Parkinson. Die trend zet zich op schrikbarende wijze voort. Dit moet zo snel mogelijk worden opgelost. Het is ook van belang dat er meer kennis is bij de inwoners over het belang van deze situatie. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD. Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Dank voor het woord. Voor de VVD is recreatie en toerisme zeer belangrijk. Iedereen moet veilig en zorgeloos de bossen en ander groen, in kunnen. Om te wandelen, te zwemmen. Onze mooie provincie te ontdekken, of de hond uit te laten. Wat ons betreft moet deze kaderstelling daar waarborg voor zijn. We zien heel veel goede elementen, zoals de inzet op zwemwater. Maar we hebben ook een aantal zorgen. Allereerst, ontbreekt het onderdeel inzetten op toerisme vrijwel volledig in het stuk. Terwijl er zulke mooie elementen zijn in onze provincie, waarvan het zonde zou zijn om kansen te laten schieten om anderen daarvan te laten genieten. Zowel onder de trends, als bij de kaderstelling, ontbreekt het. Daarom wil ik de gedeputeerde vragen om daar wel een punt over op te nemen. Op de inzet voor toerisme en bijvoorbeeld ook zakelijk toerisme in onze provincie. De NBTC laat in haar prognose zien dat het binnenlands toerisme met 21 procent zal groeien in onze provincie in 2035. Het inkomenstoerisme met 36 procent. Dus het zou zonde en ook onverstandig zijn volgens ons, om daar geen duidelijke visie op te nemen. Hoe we hier zo goed mogelijk op kunnen inspelen.

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse, u krijgt een interruptie van mevrouw Butterman en de heer Adriani. Ik begin met mevrouw Butterman. Ga uw gang.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Ik ben benieuwd. Volgens mij hebben we ongeveer hetzelfde stuk gelezen mevrouw Van Gilse en ik. Maar wat ik vooral las uit dit stuk, was de druk op de ruimte. Dus ik ben benieuwd hoe mevrouw Van Gilse de verhouding ziet tussen haar oproep- Eigenlijk het faciliteren van de groei van recreatie en toerisme. Het mogelijk zelfs actief aantrekken daarvan en de druk op die ruimte. Hoe ziet zij dat?

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Zoals mevrouw Butterman zegt, is dat één van de trends die is gezien. Maar er is inderdaad gewoon ook een groeiende kans op toerisme. Ik denk juist dat het belangrijk is om te kijken hoe we dat zo goed mogelijk kunnen benutten en met elkaar kunnen verbinden. Ik denk ook heel erg dat er kans zit op de verbinding tussen recreatie en toerisme en cultuur en erfgoed. Bijvoorbeeld het verbinden aan de Hollandse Waterlinie en andere mooie erfgoedplekken en buitenplaatsen en landgoederen. Dat op die manier er toch een mooie spreiding over onze provincie mogelijk is. Ook hebben wij altijd al gevraagd om provinciebreed beleid voor recreatie en toerisme. Dus wij denken dat daarmee er voldoende plek en mogelijkheid is voor groei van recreatie en toerisme in onze provincie.

De voorzitter: Dan had de heer Adriani ook nog een interruptie. Ga uw gang.

Hans Adriani: Ik zit een beetje in dezelfde lijn als de vraag van mevrouw Butterman, voorzitter. Want het is al best druk in de provincie Utrecht. Daar hebben we het eigenlijk best vaak over hier. Mevrouw Van Gilse noemt al groeipercentages, die best stevig zijn. 21 en 36 procent groei. Eigenlijk mijn vraag is. Welke extra groei zou de VVD dan

willen realiseren? Welke waarde voor de provincie Utrecht en voor de recreatie én de natuur- en erfgoedlocaties in de provincie Utrecht, zou u daar dan uit willen halen? Waardoor we er blijer van worden als die groei nog groter wordt?

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Grappig. Wat ons betreft is juist die prognose, die wordt gedaan door de NTBC, een signaal dat we daar iets mee moeten doen. Omdat die groei op ons afkomt en om dat zo goed mogelijk te benutten. Dat betekent niet dat wij koste wat het kost, alleen maar op kwantitatieve nog meer groei zitten. Maar wel om te kijken. Hoe kunnen we daar op een zo mooi mogelijke manier mee omgaan en ook anderen laten genieten van onze provincie? Een onderdeel wat ik heb gezegd, is bijvoorbeeld. Inzetten op zakelijk toerisme voor onze provincie. Dus de combinatie met het erfgoed. Zoals de Hollandse Waterlinie, wat heel mooi UNESCO-werelderfgoed is.

De voorzitter: De heer Adriani, een vervolg.

Hans Adriani: Dank voorzitter. Zakelijk toerisme snap ik. Is gewoon een betere bezetting van de hotelkamers die we hebben. Daar zal niemand per se tegen zijn, denk ik. Maar ik hoor de VVD dus zeggen. We zetten niet per se in op groei van het toerisme, maar we moeten ons verhouden tot de verwachte groei van het toerisme. Daarmee denk ik- Dat is een vraag. Vinden we de VVD dan ook aan onze zijde als het gaat om spreiding en zonering?

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Dank voor het woord, voorzitter. Ik denk dat de PvdA hier wat woorden in de mond legt. Dat begon eerst al met het zeggen dat er alleen wordt ingezet op groei, maar het is vooral ook het benutten van groei. Maar ook kijken of er eventueel nog ergens inzet op toerisme en op economische activiteiten mogelijk is. Dus allebei de kanten, van allebei de interrupties van de heer Adriani, waren niet helemaal correct.

De voorzitter: De heer Adriani tot slot.

Hans Adriani: Laatste keer, tot slot. Nu zegt mevrouw Van Gilse het weer, voorzitter. Het benutten van groei. Mijn vraag is dan toch nog een keer. Welk nut wilt u uit meer groei, dan we nu al voorzien, halen?

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: De VVD ziet in ieder geval kans op toerisme en op economische activiteiten. Anderen ook laten genieten van de mooie plekken die we hebben. Als een pluspunt voor onze provincie. Ook iets waar wij qua banen en voorzieningen ook enorm van kunnen profiteren.

De voorzitter: U krijgt nog een laatste interruptie van mevrouw Buttermann.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. Dat was ook eigenlijk een beetje de richting van mijn vraag. Want alleen omdat er een groei voorspeld is, betekent niet dat we die per se helemaal moeten faciliteren. Als één van de kleinste provincies van Nederland, die eigenlijk alles in onze ruimtelijke druk moeten opvangen. Dus is dat ook een mogelijkheid voor de VVD? Om te zeggen, die groei wordt dan weliswaar voorspeld. Mevrouw Van Gilse licht net een aantal dingen toe, zoals ook zakelijke groei. Dat we daar niet altijd per se voor aan de lat hoeven te staan. Het hoeft niet op onze schouders te vallen.

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Persoonlijk denk ik, maar denkt ook de VVD. Dat juist er dus heel veel kansen zijn die ook voor de inwoners van de provincie heel fijn zijn. Zoals dus de banenkansen, maar ook de voorzieningen die kunnen groeien. Ook wellicht het beter kunnen onderhouden van ons mooie erfgoed. Dus daarom ben ik het niet eens met de andere partijen, dat groei per definitie iets slechts is van toerisme.

De voorzitter: U vervolgt.

Juliëtte van Gilse: Top. Dan wilde ik eigenlijk ingaan op de verbinding van de recreatie, toerisme met cultuur en erfgoed. Want dat missen we in deze kaderstelling. Ik heb net al een aantal mooie onderdelen daarvan genoemd, waar ook wel echt veel kansen op liggen. Zoals dus de Hollandse Waterlinie en de vele landgoederen en buitenplaatsen die we hebben. Ik wil aan de gedeputeerde vragen hoe die verbinding dan toch gelegd gaat worden. Onze laatste zorg is met name dan de grote nadruk in het stuk, op het spreiden en sturen van bezoek. Terwijl voor de VVD juist de toegankelijkheid van onze recreatiegebieden en het inzetten op die toerisme zo de norm is en belangrijk is. Daarom zien we eigenlijk juist graag dat in die kaderstelling wordt opgenomen, dat er wordt gestreefd naar in ieder geval minimaal- Dat de totale ruimte voor recreatie niet mag afnemen in onze provincie. Ik hoor graag hoe de gedeputeerde daarnaar kijkt. Want anders overweeg ik een motie of amendement op het punt. Want het lijkt de VVD alles behalve de bedoeling van dit beleid, dat er minder recreatie komt. Of minder mogelijkheid tot recreëren in onze provincie.

De voorzitter: De heer Adriani.

Hans Adriani: Dank voorzitter. Het is net alsof ik mevrouw Van Gilse een amendement, of motie hoor aankondigen. Om vooral niet integraal naar de verdeling van de schaarse ruimte te kijken, maar voor recreatie daar een apart hekje omheen te zetten. Is dat hoe ik de bijdrage van mevrouw Van Gilse moet begrijpen?

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Dat heb ik niet helemaal gezegd. Want waar het op neerkomt, is dat het kan door omstandigheden, dat er op een bepaalde plek recreatie heeft niet gepast is. Of dat het op een andere beter kan. Maar dat moet wat de VVD betreft, niet ertoe leiden dat er uiteindelijk minder recreatieruimte komt. Als ik een aantal doelstellingen van het beleid zo lees, dan kan ik me ook niet voorstellen dat dat de gewenste uitkomst is van ons beleid op recreatie.

De voorzitter: Ik zie geen vervolgvraag. U was aan het eind van uw betoog? Dan ga ik door naar 50PLUS, mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u wel, voorzitter. 50PLUS kan zich in hele grote lijnen aanpassen bij het betoog van de VVD. Recreatie en toerisme. Het moet natuurlijk geen Giethoorn worden in onze provincie, maar we moeten het wel gewoon in balans faciliteren. Het komt er nu eenmaal bij. Ik wil toch wel even opmerken over sport en dergelijke gesproken. Dat de wolf- Eigenlijk wij als mens worden steeds meer in een hok gedreven en de wolf krijgt steeds meer ruimte. De avondvierdaagse in zowel Leusden, als Woudenberg, hebben acuut de route tot de helft moeten verkleinen. Omdat ze anders toch in het gebied zouden komen waar ook de wolf is. Dus dat vind ik een verstoorde balans. 50PLUS vindt dat een verstoorde balans. Want waar gaat dat heen? Verder, dan kom ik toch weer met mijn stokpaardje. Als we faciliteren, dan moeten we dat ook goed doen. Dus waar blijven de toiletten? Jullie hadden het kunnen raden, dat ik daarover zou beginnen. Maar ze zijn er nog steeds niet.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, u krijgt een interruptie van de heer Breur.

Jan Breur: Is mevrouw Hoek ervan op de hoogte dat er bij de Maarsseveense Plas inmiddels toiletten zijn gerealiseerd?

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Komt eraan, heb ik ook gelezen. Maar het is pas een feit als het zover is. Voorzitter, dan wil ik ook nog opmerken. Er komen ook recreanten- Of recreatie, toerisme. Hoe je het net wil noemen. Ook naar ons gebied toe, juist omdat het zo mooi is met onze buitenplaatsen. Met alle diversiteit aan natuur. Klompenpaden, jaagpaden, varen. Noem maar op allemaal. Maar dan komen ze naar een TOP. De TOP, is voor degenen die het nog niet weten, een Toeristische Overstopplaats. Dan wil ik toch wel weer even opmerken. Ik heb het eerder natuurlijk gemerkt. Het station Breukelen is een TOP. Ik heb daar al berichten over gekregen van LTO, dat ik daar aandacht voor moet vragen. De TOP's in heel Nederland, zijn gratis om te parkeren. Dus ik noem dat toch maar even aan in verband met het wel of niet betalen bij station Breukelen. Dus daar moeten we wel sowieso aandacht voor vragen. Fietsroutes. Daar wordt heel hard aan gewerkt, dat die veilig zijn. Verder, ik heb het eigenlijk allemaal genoemd. Het neemt gewoon toe. De

bevolking neemt toe. Dus het toerisme- De mensen die uit de grote steden bijvoorbeeld- We hebben natuurlijk een grote stad en eentje een iets kleinere grote stad. Eigenlijk twee in onze provincie. Dat is Utrecht en Amersfoort. Amersfoort heeft gewoon een gigantische- De stad op zich is al prachtig om- Dat trekt al heel veel toeristen aan. Maar daaromheen ook. Als er dan een Henschotermeer bijvoorbeeld helemaal volgestouwd wordt door vakantiewoningen en dergelijke. Dat het hele systeem daar waar het voor bedoeld was, gewoon voor de man en de vrouw met een kleine portemonnee om daar te kunnen recreëren. Dat wordt helemaal teniet gedaan. Dus we moeten ook oppassen dat we niet alleen gaan faciliteren voor degenen met de grote portemonnee, maar dat we ook rekening houden dat we faciliteren voor de mensen met een kleine portemonnee. Tot zover voorzitter, voor dit moment.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de BBB. Mevrouw Van den Broek, ga uw gang.

Monique Van den Broek: Dank u wel, voorzitter. Recreatie is essentieel voor een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. In de kaderstelling staat dat de provincie inzet op een balans tussen bewegen, beleven en ontspannen. Die ambitie steunen wij volledig. Wij zijn dan ook niet tegen recreatie op het platteland, integendeel. We willen juist de vormen van recreatie versterken, die passen bij het karakter van het gebied. Die van onderop komen, gedragen zijn door boeren of dorpsbewoners zelf en bijdragen aan spreiding en balans. Dit sluit naadloos aan bij wat het beleidsprogramma beoogt. Maar balans betekent ook grenzen stellen aan wat er gebied aankan. Waar we wél tegen zijn, is dat het buitengebied, waaronder de cultuurhistorische natuurgebieden. Een soort afvoerputje worden voor stedelijke recreatieproblemen, of andersoortige ruimtevragen. Waarbij ieder groen plekje op de kaart wordt volgepland met voorzieningen die de draagkracht te boven gaan. Dit is niet alleen een aantasting van het landschap, maar het negeert ook de recreatieve draagkracht vanuit de omgeving en de belangen van de mensen die hier wonen en werken. Welk dier komen we het meeste tegen op onze wildcamera's? Vroeg één van de sprekers tijdens Praten met de Staten. De mens. Dit is geen grappig feitje, maar een serieuze constatering van terreinbeheerders. Menselijke aanwezigheid heeft een enorme impact op natuur en agrarische gebieden. Daarom was volgens de insprekerster de motie Geef dieren in het wild rust en ruimte, voor hen zo belangrijk. Maar verstoring door recreatie speelt niet alleen in natuurgebieden. Dit geldt net zo goed voor het agrarisch gebied. Mensen die weilanden betreden alsof ze openbaar terrein zijn. Confrontaties aangaan met boeren die hen hierop aanspreken, of zelfs honden loslaten in de weilanden. Met alle gevolgen van dien. Zieke koeien door hondenpoep, opgejaagde dieren, vernielde gewassen en een gebrek aan respect voor het agrarisch vakmanschap. Overal waar de mens komt, laat hij troep achter. Dat kan afval zijn, maar ook verstoring en vervuiling die een structurele impact hebben op boerenbedrijven en natuurgebieden. Ook die met cultuurhistorische status. Daarom is zonering essentieel. We moeten niet alleen kijken naar rustgebieden voor wild, maar ook actief sturen op waar recreatie wél plaatsvindt. Zodat boeren niet het slachtoffer worden van een recreatiebeleid dat onvoldoende rekening houdt met draagkracht. Als we sturen op recreatie, moeten we dat doen met respect voor het landschap, de gemeenschap, de cultuurhistorische waarde en de agrarische en recreatieve kwaliteit van het buitengebied. Voorzitter, het buitengebied, agrarische grond en cultuurhistorische natuur, is niet zomaar een stuk land. Het is een essentieel onderdeel van onze leefomgeving. Een plek waar mensen tot rust komen, ademen en zich losmaken van de constante druk van het dagelijks leven. Je zou het kunnen zien als het groene medicijn voor de drukke mens. Maar dat groene medicijn, werkt alleen als het niet wordt verwaterd. Als we blijven volbouwen onder het mom van spreiding, of ieder groen plekje omvormen tot een recreatievoorziening. Of oplossing voor andere ruimtelijke claims op het landschap, dan verliezen we het evenwicht tussen mens en omgeving. Daarom zijn wij van plan om voor de Statenvergadering op 5 juni een amendement én een motie in te dienen. Het amendement borgt dat cultuurhistorisch waardevolle natuurgebieden niet alleen als recreatieve plekken worden erkend, maar ook daadwerkelijk worden beschermd op de manier waarop dat oorspronkelijk is bedoeld. De motie vraagt het college om bij de uitwerking van het beleidsprogramma, expliciet rekening te houden met de draagkracht van het landschap en lokale initiatieven. Daarnaast vragen we om zonering niet alleen uit te werken voor natuurgebieden, maar ook voor agrarische gebieden. Recreatieve functies zoals parkeerplaatsen, horeca en campings, moeten zorgvuldig worden gepositioneerd. Zodat ze niet onbedoeld leiden tot versnippering van natuur, of verstoring van het boerenland.

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek, u krijgt een interruptie. Twee interrupties. Ik zie mevrouw Van Gilse en ik zie mevrouw Hoek. Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Dank. Ik had een verhelderende vraag. Wat mevrouw Van den Broek bedoelt met het beschermen van gebieden van recreatiegebieden, behalve voor de recreatie. Als ik het goed heb. Het was beschermen van de recreatiegebieden, verder dan alleen het zorgen voor het recreëren?

De voorzitter: Misschien kunt u uw stukje tekst herhalen. Ga uw gang.

Monique Van den Broek: Het stukje over het amendement borgt dat cultuurhistorische waardevolle natuurgebieden niet alleen als recreatieve plekken worden erkend, maar ook daadwerkelijk worden beschermd op de manier waarop dat oorspronkelijk is bedoeld.

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Mijn vraag is vooral om daar een concreet voorbeeld van te geven wat dat dan zou kunnen inhouden?

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek.

Monique Van den Broek: Kijk, we hebben natuurlijk behoorlijke ruimteclaims. Of hoe moet ik het zeggen? Een ruimteprobleem. Wij merken dat er steeds meer groen wordt weggepakt om verstedelijking, energietransitie, andere dingen. Alles wat maar ruimte kost. Ook in die gebieden wordt geplemt. Dat we dat een beetje moeten voorkomen, omdat de mensen moeten kunnen blijven recreëren en adem moeten kunnen blijven halen. Maar we zijn nog bezig met dat amendement. Dus die zal ik op tijd versturen en dan kunt u lezen waar het precies over gaat.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, u had ook een interruptie?

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Uw hele betoog kan ik heel veel in meegaan, maar het is ook hier en daar tegenstrijdig. Juist de agrariërs, die hebben bed-en-breakfast overal. Landwinkels, overal. Fietsenverhuur, overal. Als extra bijverdiensten. Bijna in het gebied waar ik woon, dat is bijna het hele gebied van Noord-Utrecht zeg maar. Kampeerterreinen, noem maar op. Dus dat is ook een vorm van recreëren. Los van fietsgroepen, wielrenners, die ook allemaal weer overnachten. Dat zijn allemaal extra bijverdiensten, omdat ze op een ander moment eigenlijk minder koeien, minder dit en minder dat. Dus weer minder verdienen.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, wat is uw vraag?

Mieke Hoek: Bent u het met mij eens dat er ook tegenstrijdigheden in uw verhaal zitten?

De voorzitter: Ik herinner de commissie er even aan dat interrupties kort zijn. Mevrouw Van den Broek, u geeft antwoord.

Monique Van den Broek: Misschien kan ik het met u eens zijn dat het zo lijkt, maar ik ben het eigenlijk helemaal met u eens. Ik noem het ook, ergens eerder in het verhaal. De recreatie vanaf onderop. Juist bij die mensen zelf vandaan. Niet dat er van bovenaf iets groots wordt opgelegd. Maar dat we meer kijken naar, wat is er al? Hoe kunnen we dat beter benutten? Dus wat past bij het gebied? Dus wat past bij de mensen zelf?

De voorzitter: Mevrouw Hoek, een vervolginerruptie.

Mieke Hoek: Dan mijn vraag is. Bedoelt u bijvoorbeeld wat er met Henschotermeer is gebeurd op dit moment? Dat het gewoon heel kleinschalig een zwempool was zeg maar, voor de mensen met een kleine beurs. Dat het nu een gigantisch businessstoestand gaat worden, met chalets en zo. Bedoelt u dat? Dat is dan van bovenaf en dat andere is van oorsprong al meer dan honderd jaar. Bedoelt u dat verschil?

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek.

Monique Van den Broek: Dat zou kunnen, maar ik had het inderdaad eigenlijk meer over waar u het zelf net over had. Over de lokale- De boeren die een bed-en-breakfast- Allemaal dat soort kleinere initiatieven, die wel gewoon landelijk recreatief zijn. Dat we daar gewoon ruimte voor moeten houden. Meer zoeken in dat soort spreiding, dan grote dingen gaan doen daar.

De voorzitter: U vervolgt uw betoog.

Monique Van den Broek: Ik denk dat ik even terugga naar de zonering. Daarnaast vragen we om zonering niet alleen uit te werken voor natuurgebieden, maar ook voor agrarische gebieden. Recreatieve functies, zoals parkeerplaatsen, horeca en camping- Dat heb ik volgens mij inderdaad al gezegd. De provincie moet niet alleen kijken naar rustgebieden, maar ook actief werk maken van nieuwe recreatieve zones dichtbij stedelijke gebieden. Waarbij de druk op natuur en agrarisch gebied beperkt blijft. Laten we in de zonering ook kernbinding meenemen. Ervoor zorgen dat de lokale bevolking ook nog op een fijne manier kan recreëren in hun eigen gebied. Nog beter. Laten we de bestaande recreatiegebieden beschermen tegen bedreigingen van buitenaf, waardoor deze gebieden kleiner worden. Terwijl de druk op die gebieden toch al zo groot is. Als de huidige recreatiegebieden kleiner worden, dan bezwijken die gebieden onder de druk van recreanten. Worden de natuur en de mensen die er wonen en werken, te veel belast. Kortom, er kan geen meter meer af. We kunnen recreatie versterken zonder de kernwaarden van het buitengebied te verliezen. Dat vraagt om duidelijke keuzes. Geen generieke spreiding zonder afweging, maar een zorgvuldige aanpak waar in kwaliteit, karakter en balans vooropstaan. Dit is de duurzame koers, die we wat BBB betreft, moeten varen.

Dan nog even iets heel anders, dat kwam eigenlijk net nog spontaan op. Een stukje educatie dat samenhangt met recreatie, sport en cultuur. Op 4 april kregen wij van het college een memo naar aanleiding van Autocrossvereniging Rang Pang. Waarin werd aangegeven dat er met verschillende gemeenten wordt gezocht naar een terrein voor educatieve evenementen, zoals autocross kan worden ingericht. Misschien is het te technisch, zeker voor deze gedeputeerde. Maar de BBB vraagt zich in ieder geval af of daar al meer over bekend is? Aangezien dit soort belangrijke, recreatieve, verbindende, culturele en tevens educatieve evenementen, niet uit de samenleving zouden moeten verdwijnen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek, u krijgt een interruptie van de heer De Jong. Ga uw gang.

Siewerd de Jong: Voorzitter, dank u wel. Ik wilde vooral even zeggen dat het stukje over de Rang Pang, dat staat op de LWM-agenda van de volgende vergadering.

De voorzitter: Dus dan krijgt u dan uw antwoord, denk ik maar zo. U was aan het eind van uw betoog? Dan ga ik naar het CDA. Mijnheer Van de Pouw-Kraan, ga uw gang.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Voorzitter, mevrouw Hoek had het net over geen Giethoorn in de provincie Utrecht. Nu ken ik toevallig een dorpje aan de Vecht in het noordwesten van de provincie. Ik gok zomaar dat mevrouw Hoek dat dorp ook kent. Misschien dat we dat dorp kunnen adverteren als onze eigen Giethoorn. Nee, alle gekheid op een stokje voorzitter. We hebben in januari tijdens het startgesprek al een goed en open gesprek gevoerd over dit onderwerp. Als CDA hebben we toen een aantal punten ingebracht, maar ook duidelijk gevraagd om verdere concretisering en een duidelijke kaderstelling. Wat ons betreft hebben GS en de ambtelijke organisatie, die input uit dat gesprek bijzonder zorgvuldig verwerkt in de nu voorliggende kaderstelling. Daar willen we dan ook onze waardering voor uitspreken. We zijn wel benieuwd naar de antwoorden op de vragen van de VVD over toerisme. Dan nog over de zonering. Een punt dat kort in het document benoemd staat en de BBB benoemde het net al even. Het CDA kijkt hier met nuance naar. We staan niet voor een volledig vrije toegang tot alle natuurgebieden op elk moment. Er moet zeker ruimte zijn voor ongerepte natuur. Hierover zou vanmorgen ook het gesprek gevoerd worden tijdens de commissie LWM. Helaas is het niet gelukt, maar we krijgen uit de technische vragen wel de indruk dat GS een goed evenwicht zoekt in de mogelijke zonering middels samenwerking met TBO's en het UPLG. We zijn benieuwd hoe dit verder uitgewerkt zal worden in het nieuwe programma. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Het is een goede kaderstelling. Waarin ook iets nieuws zeg maar, zonering. Wordt aangekondigd, maar nog niet uitgewerkt. Op zich zijn wij wel voor zonering om de natuur te beschermen, maar wel onder voorwaarden. Want het kan spanning opleveren met de afstand die bewoners moeten overbruggen, om in een publiek toegankelijk natuurgebied te komen. Net als de heer Breur van de SP ook al zei, er zijn een aantal zinnen weggehaald uit de vorige kaderstelling. Waardoor je denkt. Oké, heeft dit enige relatie met de zoneringsvoorstellen? Bijvoorbeeld de volgende zinnen staan er niet meer in. Alle inwoners kunnen binnen vijftien minuten wandelend, fietsend of per openbaar vervoer bij een recreatiegebied zijn. Ook de opmerking van de SP. Fietsen, wandelen, zonnen of zwemmen moet voor iedere inwoner mogelijk zijn. Een belangrijk deel van de recreatieterreinen moet daarom gratis, of tegen weinig kosten toegankelijk zijn. Als zonering gaat betekenen dat inwoners een langere afstand moeten overbruggen om in een publiek, toegankelijk natuurgebied te komen. Of als dat ook zou gaan betekenen bijvoorbeeld, dat langeafstandswandelroutes, of langeafstandfietsroutes doorbroken gaan worden. Of dat er overal hekken geplaatst gaan worden. Hier mag je niet meer komen. Zoals bijvoorbeeld ook bij de N226, vanwege dat ecoduct. Aan alle kanten staan ineens overal hekken langs die weg. Tussen de weg en de natuurgebieden. Dat geeft sowieso visueel al het gevoel dat het niet meer toegankelijk is. Alsof het privéterrein is. Dus die kant willen wij niet op. Ook zeg maar alle routes- Dus de langeafstandswandel- en fietspaden. Die moeten wel gewoon toegankelijk blijven en ook gewoon- Je moet gewoon van het ene punt naar het andere punt kunnen komen, zonder dat je overal moet omrijden. Omdat er een gebied weer is afgesloten, omdat dat gezoneerd is alleen maar voor natuur. Dan willen we ons aansluiten bij- De VVD heeft iets gezegd over toerisme. Wat ons betreft hoeven we toerisme natuurlijk niet te stimuleren. We willen ook niet dat natuur en recreatieterreinen gekaapt worden door zakelijke belangen. Het moet gewoon toegankelijk blijven. Maar het is wel belangrijk denk ik, dat er op allerlei plekken wel wat restaurantjes of horecamogelijkheden zijn met toiletvoorzieningen bijvoorbeeld. Of inderdaad toiletvoorzieningen in de natuurgebieden zelf. Want daar hebben de recreanten dan ook wel weer behoefte aan. Dan willen we ons ook aansluiten bij wat Volt heeft gezegd, over de behoefte aan openbaar zwemwater. Dat is voor ons ook een prioriteit. Verder staat er in het Statenvoorstel dat er ongeveer vier miljoen euro beschikbaar is vanaf 2026. Maar dat is een daling van twintig procent van het huidige budget. Dat het wellicht gerepareerd gaat worden bij de kadernota. Maar stel je voor dat dat niet gaat gebeuren, wat kan er dan niet gerealiseerd worden? Als de verlaging van het budget niet wordt gecompenseerd? Dat was onze inbreng.

De voorzitter: Dank u wel. Even voor de commissie. 18 juni wordt inderdaad gesproken over de zonering in de commissie LWM. Dus we kunnen daar een beetje van weg blijven in dit debat. Dan ga ik naar D66, de heer Kamp.

Erwin Kamp: Dank u wel, voorzitter. Het is naast vandaag de Dag van de Verantwoording, ook de Werelddag voor Culturele Ontwikkeling. Als we dat betrekken op het voorliggende beleidskader, wil ik eigenlijk drie politieke wensen meegeven aan de gedeputeerde. Het eerste is, het CDA zei het al. We hebben in januari al gesproken over dit beleidskader. VVD en ik hebben toen opgemerkt, D66. Dat als het gaat om cultuur en erfgoed, binnen dat beleidskader, daar specifieke aandacht voor missen. Dus ik zou eigenlijk aan de gedeputeerde willen vragen- Ik snap dat dat een dilemma is, want het gaat hier over kaderstelling. Maar toch zeker als je kijkt naar recreatie en toerisme, kun je denk ik niet om cultuur en erfgoed heen. Dus waar kan ik nu in die kaderstelling echt lezen dat wij daar ook mee aan de slag gaan? Ik begreep ook dat het aantal doelstellingen is teruggebracht. Maar ik denk zeker van onze provincie die zo rijk is aan dat cultuur en erfgoed, dat we daar iets over moeten zeggen. Dat is één. Twee. Dat is een beetje het mantra van D66 voor deze periode. Dat is het wandelen. Het mooie van het wandelen, is dat je dat terugziet in al die vier de thema's die genoemd worden. Recreatie, toerisme, sport en bewegen. Ik heb eens even het document gescand. Het is niet heel uitgebreid, het moet ook een kaderstelling zijn. Maar ik vind dat het wandelen toch nog wel een beetje er bekaaid vanaf komt. Dus ik zou willen, als het om die kaderstelling gaat, dat we daar toch wel iets meer ook kaders voor meegeven. Dan kom ik gelijk bij mijn derde onderwerp, dat is een uitwerking daarvan. We hebben in de vorige periode een initiatiefvoorstel aangenomen. Dat betreft het Initiatiefvoorstel Trage Paden. Eén van de uitkomsten van het initiatiefvoorstel is, dat we die paden willen behouden en onderhouden. Ik zou het zo mooi vinden

in lijn van de voorgaande kadernota's die we gehad hebben en het beleid dat we hebben opgesteld. Dat we daar ook mee aan de slag gaan. Dat ik daar iets in terugvind. Met daarop aansluitend ook nog wel een- Ik had het net over politieke wens, behoefte. Dat u ons ook mee kan nemen in hoe wij nu, zeg maar als Staten, ook kunnen zien. Of de doelstellingen die we hierin opnemen en de kaders die we meegeven, dat we die ook kunnen monitoren. Dus dat zijn eigenlijk de drie politieke wensen die heb. Cultuurerfgoed, aandacht voor wandelen en specifiek voor trage paden. Het instrumentarium, als het gaat om het monitoren van de kaders die wij afspreken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Forum voor Democratie, mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Excuses dat ik te laat was. Maar ik dacht dat het later begon. Maar de kaderstelling RTSB, ook wel recreatie, toerisme, sport en beweging. Ik had ook wel dingen over de zonering, maar die zal ik dan laten. Dat er meer scherpste en focus is, dat juichen wij toe. Dan worden naar wij denken, meer doelen bereikt. Dus daar zijn wij enthousiast over. Over de oprichting van en deelname aan een landelijke raad recreatie en toerisme, zijn we wat minder enthousiast. Die raad bestaat dan weer uit vertegenwoordigers van ministeries, het IPO, de VNG, het bedrijfsleven, kennisinstellingen, consumentenorganisaties. Dus wat ons betreft weer een laag, die besluiten kan gaan maken. Waarvan wij de vraag hebben. Hoe worden wij daar nu over geïnformeerd? Welke impact zou dat kunnen hebben op onze provincie? Want wij denken eigenlijk dat we vooral binnen onze provincie moeten samenwerken, omdat er veel unieke kenmerken zijn als het gaat om dat toerisme en recreatie. Zeker als het gaat om cultuur en erfgoed. Daarnaast lasen we- Daar werd ook net al aan gerefereerd. Dat er vanaf 2026, 4 hele miljoenen beschikbaar zijn. Met zelfs nog mogelijk 20 procent daar af. We gaan het dadelijk nog hebben, of misschien- Nee, dat is natuurlijk ook al geweest. Het verduurzamen van dit gebouw. Dat is dan 64 miljoen. Dus de vraag is even. Wat mooi in het document staat, dat het voor iedereen mogelijk moet zijn om te genieten en ontspannen in onze provincie. Dat dat bijdraagt aan mentaal en fysiek welzijn voor de gehele provincie. Dat lijkt ons dat daar nog wel iets meer budget voor zou mogen vrijgemaakt worden. Dus dat nemen wij mee voor de kadernota 2026. Verder geen aanvullingen op wat gezegd is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. De heer Hart, ga uw gang.

Ernst Hart: Dank u wel, voorzitter. College, bedankt voor dit Statenvoorstel. Als vervolg op ons gesprek over de startnotitie. Ook bedankt voor de heldere bijlagen. Onder de titel, was-wordt. Met een beschrijving van de verschillen tussen de vorige en de huidige kaders. Om aan te sluiten op wat andere fracties zojuist al hebben aangekaart. Beperk ik op dit moment tot drie opmerkingen en drie vragen. Ik hou ook erg van drie slagen, net als collega Kamp. Alles in drie punten werkt als een tierelier. Dus eerste drie positieve punten in de kaderstelling. Er zijn meer positieve punten hoor, maar we moeten denk ik niet overdrijven. Maar de aandacht voor zonering, vinden wij heel erg belangrijk. De balans tussen de toenemende recreatiedruk en de natuurkwaliteiten, moet vol in de aandacht blijven staan. Zonering kan daar goed bij helpen. Tweede positief, is de aandacht voor spreiding. De balans tussen vraag en aanbod. Te drukke overbelaste gebieden, of juist onderbenutte gebieden. Het is lastig, maar we moeten daar ruim aandacht voor hebben. Het derde aandachtspunt is aandacht voor het toegankelijk en inclusief maken, van sport en bewegen in de buitenruimte. Dat verdient ook onze voortdurende aandacht. Dan drie vragen naar aanleiding van het Statenvoorstel. Het eerste gaat over het onderwerp duurzame bereikbaarheid van recreatiegebieden. Ook al even aangegeven door, ik dacht de collega van de ChristenUnie. Te voet, te fiets, of openbaar vervoer in plaats van de auto. Dat onderwerp lijkt wat magertjes aan bod te komen in deze kaderstelling. Is het college dat met mij eens, of zie ik op dit punt iets over het hoofd? Dan de tweede vraag, die gaat over rode ontwikkelingen toestaan om exploitatie van een gebied te kunnen betalen. Mijn SGP-collega begon daar ook al over. Ik heb daar, in tegenstelling tot hem, waarschijnlijk een heel duidelijk beeld bij. Dat is niet per se positief. Maar zoals het hier beschreven wordt, komt het op mij over als een vrij vaag kader. Zonder duidelijke criteria. Dus dat gaat denk ik problemen opleveren. Het vraagt eigenlijk om problemen, als je het op deze manier formuleert. Maar hoe ziet het college dit? Dan de derde vraag gaat over vakantieparken en permanente bewoning verkennen. Daar keek ik een beetje van op. Ik dacht, hoort dat wel in dit Statenvoorstel thuis? Is dat niet een apart onderwerp met een eigen traject? Hoe ziet het college dit? Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar PvdA. De heer Adriani.

Hans Adriani: Dank voorzitter. Mooi dat het voorstel nadere kaderstelling er ligt. Nadere kaderstelling - Er staat ook wel heel veel in. De provincie blijft en we blijven. Dus er blijft ook wel heel veel hetzelfde. Toch heeft het ook wel zijn meerwaarde, al was het maar omdat we dit debat voeren. Geheel in lijn met de stemming vandaag, heeft de PvdA ook drie punten waar we aandacht voor willen vragen. De eerste gaat over zonering en spreiding. Voorzitter, u probeerde dat net even naar de commissie LWM te verdagen. Maar volgens mij moet het juist ook hier besproken worden. Moet het juist ook hier in samenhang besproken worden, met wat we daarover in LWM bespreken. Want het gaat over de druk op de recreatiegebieden, maar het gaat ook over rust en ruimte in natuurgebieden. Juist die samenhang is van belang. Juist ook in die samenhang is het volgens mij, één van de meer heikele punten op weg naar de herijkte omgevingsvisie. Dus ik zou echt een appèl willen doen, om dit onderwerp groots en integraal op de agenda te houden. In eigenlijk alle drie de commissies. Dus zowel LWM, als hier, als daar waar we de omgevingsvisie met elkaar bespreken. Tweede punt is de financiën. Er staat dreigende taal in de nadere kaderstelling over afnemende financiën. Collega's zeiden daar ook al wat over. Technische beantwoording sust dat al een klein beetje. Misschien komen we er in de kadernota op terug. Voorzitter, ik zou echt een beroep willen doen op het college om de huidige financiële kaders niet als kader te nemen, maar eerst eens te kijken wat er nodig is. Want deels ben ik het dan wel met de VVD eens. We moeten niet toe naar dat we recreatiegebieden gaan sluiten, of laten wegwijnen omdat we de middelen niet meer zouden hebben. Omdat dat nu eenmaal niet in de begroting zit. Laten we dat gesprek dan met elkaar voeren. Ik ben het ook zeer met mevrouw Hoek eens van 50PLUS. De oplossing moet ook niet zitten in het vercommercialiseren van recreatiegebieden, die nu gewoon vrij toegankelijk zijn. Waar iedereen ook terecht kan. Dus dat appèl, laat de financiën geen beperkend kader zijn. Totdat we het met elkaar over de ambities eens geworden zijn. Een derde punt, dat gaat over de manier waarop we het georganiseerd hebben. Daar hebben we het in januari ook over gehad. Ook al wel vaker. Het is een wirwar van organisaties die zich met recreatie bezighoudt. Dan hebben we het alleen nog maar over recreatiebeheer en -onderhoud. Nog niet over de aanleg daarvan en hoe de relatie daartussen is. Deze nadere kaderstelling schetst dat, maar zegt eigenlijk ook met zoveel woorden. Daar voegen wij ons naar. Dat is voor de PvdA echt een gemiste kans. Want volgens mij verliezen we ook heel veel door bestuurlijke drukte en ingewikkelde organisatorische vehikels, die we rondom recreatie hebben. Wij overwegen een amendement. Ik hoor graag in de tweede termijn of we daar steun voor zouden kunnen vinden. Om het grondig tegen het licht houden van de governance rondom recreatie in de provincie Utrecht, onderdeel van dit programma te maken. Zodat we gaande de looptijd van dit programma, misschien iets verder kunnen komen dan een rondje bellen met gemeentes. Hebben jullie behoefte om er wat aan te veranderen? Nee. Oké, ga maar door. Want volgens ons kan dat echt beter en slimmer. Krijgen we daar uiteindelijk betere recreatiemogelijkheden in de provincie van.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. Mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Laat ik de traditie in ere houden, ook ik heb drie punten. Ten eerste, het is al natuurlijk een paar keer genoemd, de druk op de ruimte. Tegelijkertijd de wens om een groeiend aantal inwoners en bezoekers de ruimte te geven om te recreëren en te bewegen. Hoewel het iets comfortabels heeft om uit te gaan van groei als een soort natuurwet, dat is het natuurlijk niet. Dat is ook gewoon ten dele beleid. Een deel van die groei van het aantal inwoners en het aantrekken van meer bezoekers, is bewust beleid. We lezen op dat front dan ook wel eigenlijk een tegenstelling in de kaderstelling. In de beantwoording op onze technische vragen wordt duidelijk dat de provincie zelf geen beleid voert op het aantrekken van bezoekers, maar de gemeenten doen dat wel. Ik ken al de hele campagne in Amersfoort. Daarom is de groei van bezoekers dus ook geen toevalligheid. Niet zo'n natuurwet. Wat ons betreft neemt de provincie een actieve rol in om met gemeenten het gesprek aan te gaan. Om juist niet verder in te zetten op een groei van aantallen bezoekers. Graag vernemen we van het college of zij hierin een mogelijkheid zien? Namelijk op dat niet sturen van meer bezoekers. Indien ze daar geen mogelijkheid toe zien. Waarom niet?

Dan ten tweede. In het memorandum dat vanochtend in LWM besproken zal worden, maar dus vooruitgeschoven is naar 18 juni. Wordt aangegeven dat het ecologisch goed is om kwetsbare leefgebieden, van vooral de meest

verstoringsgevoelige soorten, te beschermen. In de beantwoording van technische vragen wordt verwezen naar dit Statenvoorstel. Er wordt gezegd, dat het zal landen in de omgevingsvisie en ook in de kadernota. Maar het wordt niet concreet. Het slipt tussen onze vingers door. Het zijn vooral veel kruisverwijzingen. Waarmee we eigenlijk een beetje de urgentie van zonering lijken te gaan verliezen. We wijzen onze collega's er nogmaals op, dat slechts twaalf procent van ons land in deze provincie natuur is en ongeveer vier procent water. Waarom wordt zonering dan als een instrument genoemd? Een instrument en niet als hét uitgangspunt voor het sturen van recreatie in onze provincie? Wij overwegen om hierop een amendement in te dienen. Dan als laatste. We willen het college op het hart drukken dat- Zoals mevrouw Bouter bij Praten met de Staten op 7 mei jongstleden ook al deed. Toen ze namens de natuurorganisatie sprak. Om natuurorganisaties en TBO's echt tijdig te betrekken in de beleidsvorming. Dan met name als het over zonering gaat. Dus dat pleidooi wilden we nogmaals onderstrepen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn. Dan gaan we naar de beantwoording van het college. Mijnheer Van Muilekom, ga uw gang.

Rob van Muilekom: Voorzitter, bedankt. Ook al dank voor uw inbreng. Het zijn onderwerpen die gelukkig erg leven, ook bij de Staten. Want ik vond het wel mooi het verhaal van mevrouw Broekhuizen. Als je goede voorziening in je provincie hebt, waar mensen niet alleen wonen, werken, maar ook kunnen leven. U noemde dat het groene medicijn, geloof ik dat u zei? Maar ik geloof daar ook heel erg in. Het is niet alleen groen, maar het is ook hoe je kunt bewegen. Op een prettige manier van dingen kunt genieten. Als ik even door de oogharen heen kijk. Ik maak een gevaarlijke opmerking. Ik vind eigenlijk dat u het wel redelijk eens bent met de kaders die we gesteld hebben. U heeft met name een aantal punten aangereikt in de uitwerking van die kaders. Hoe zou je dat moeten doen? Hoe zou je dat moeten doen? Ik denk dat dat ook een terecht punt is. Maar ik vind wel dat de focus- Mevrouw Van der Kolk zei het ook. Ik ben daar wel blij om. We hebben toch even die hele lange lijst met kaders proberen tot vier punten- Te zeggen, hier gaan wij over. Hier kunnen wij iets betekenen. Om daar echt op in te zoomen. Ik loop gewoon even uw vragen langs. Om te voorkomen dat ik iemand vergeet. De heer Van der Star die onderschreef ook de insteek die we gekozen hebben. Het is in ieder geval wel zo, dat zowel in de hele voorbereiding- Hebben dat erg voorbereid, ook met allerlei instanties actief in onze provincie. Of het nu mensen zijn die met wandelen betrokken zijn, van Wandelnet. Of bij de recreatieschappen. Of van het Nationaal Park. Dus die zijn allemaal al bij de verkenning al betrokken geweest. We hebben proberen dit echt al van de grond op te bouwen en welke vraagstukken leven er? Dus ik vind dat dat wel één van de belangrijke dingen- Uw vraag was ook. Hoe borg je nu deze mooie uitgangspunten? Het borgen, dat willen we met name ook in onze omgevingsvisie doen. Binnenkort gaan we in die omgevingsvisie allerlei dingen vastleggen. Wat mij betreft moet daar- Het belang van groen, recreatieve ruimtes en sport en bewegen. Daar echt een plek gaan krijgen. Een ander punt is- Dat heb ik meerderen van u ook horen zeggen. Dat gaat over het zoneren en alle zorgen die u daarbij heeft. Ook in die beruchte kadernota, die er binnenkort aan gaat komen. Gaat het college ook een voorstel doen om echt met een zoneringsplan dat invulling te gaan geven. Dat is niet iets, we gaan het zus of zo doen. Dat is een plan om écht te kijken naar de type gebieden die we in onze provincie hebben. Hoe we zonering invulling moeten geven. Dus dat is ook echt maatwerk per gebied. Wat voor type functies zijn daar nu? Dan gaat het natuurlijk aan de ene kant over gebieden die qua natuur en dat soort dingen, meer of minder gebruikt kunnen worden. Maar het gaat ook over cultuurhistorie, inderdaad mevrouw Van de- Van alles komt daar voorbij. Ook over bepaalde diersoorten die we willen beschermen.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, ik denk dat mevrouw Van den Broek graag even haar achternaam wil verifiëren bij u. Dat gok ik zo. Mevrouw Van den Broek.

Monique Van den Broek: Ik wil de gedeputeerde graag even helpen. Maar ik heet Monique Van den Broek. Misschien helpt het.

Rob van Muilekom: Ik heb wel bij meer Statenleden het probleem dat ik de achternaam wel eens verhaspel. Sorry, mevrouw Van den Broek. Bij die zonering merk je ook- Als het gaat over routestructuren die er zijn, dat hij soms over- U had het over agrarische percelen. Maar soms gaat het ook over onze landgoederen, of onze buitenplaatsen. Daar

ben ik eigenlijk ontzettend blij mee, want mensen komen er dan. Tegelijkertijd zie je ook, dat er ook recreanten zijn die overlast- Vervuiling achterlaten en dat soort dingen allemaal. Dat is ook een beetje de reactie op de heer Kamp, over de trage paden. Hoe zorgen we nu dat die paden goed op orde zijn? Dat die paden die dan ergens langslopen, dat mensen die dat pad ter beschikking stellen mag, u mag eroverheen. Dat mensen dat niet met- Of met bepaalde honden de boel onrustig maken, het vee. Of rommel achterlaten. Dat is best wel een lastig thema. Maar ik verzeker u. We gaan dat in de uitwerking van het omgevingsplan, echt handen en voeten geven. Want dat vraagt het wel.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Kamp.

Erwin Kamp: Misschien ter verduidelijking, voorzitter. Begrijp ik nu eigenlijk dat u zegt. Als het gaat om zonering, of een amendement daarover. Om dat hier in de kadernota, deze nota toe te voegen. Dat dat niet past? Dat dat eigenlijk op een andere plaats terecht moet komen? Is dat wat u zegt?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: U heeft het specifiek over de trage paden? Of in zijn algemeenheid?

Erwin Kamp: Nee, er zijn net ook amendementen- Voorzitter. Amendementen aangekondigd als het gaat om die zonering. Maar ik hoor u eigenlijk zeggen, meer in de techniek. Dat dat niet in deze kaderstelling hoort, maar dat dat bijvoorbeeld bij de omgevingsvisie aan de orde komt.

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: In deze kaderstelling komt de urgentie voor zonering expliciet aan de orde. Dus het is niet een Omgevingswetprogramma, dat zich helemaal vanuit de gedachte van recreatie, toerisme en sport- We hebben juist gezocht- Dat hebben we ook geprobeerd in de verkenning en in de startnotitie. We verbinden het met allerlei andere beleidsdomeinen. Dus daarom zeg ik. We pakken dit op als je het hebt over de zonering. Dat wordt getrokken ook, bij ons, vanuit natuur en landschap. Waarbij ook recreatie en dat soort dingen, goed aangehaakt is. We willen dat écht nu verder geen invulling gaan geven. Ik ben dan blij- Niet in de omgevingsvisie, maar dit komt wel in de kadernota. Dat we nu echt een plan gaan maken hoe we die zonering invulling willen geven in de provincie.

De voorzitter: U krijgt nog een interruptie van mevrouw Kennedy-Doornbos. Ga uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: De heer Adriani zei dit ook al, van de PvdA. Wij willen gewoon als commissie betrokken worden. Als het dan inderdaad bij de kadernota- De kaders daar ook financieel worden ingevuld. Lijkt het mij dat het toch ook goed is, als u zelf ook zegt. Dat u recreatie wil betrekken bij het verder uitwerken van het zoneringsvoorstel en de kaders die we hier stellen. Dat u wel ons de gelegenheid biedt om ook daarover moties en amendementen eventueel in te dienen. Of niet? Bij de behandeling van dit voorstel.

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: We gaan het nu over de kadernota hebben, maar in de kadernota hebben we geld gereserveerd om hier echt mee aan de gang te gaan. We hebben ook gezegd als college. We maken echt even een plan hoe we dat gaan doen en dat wordt dan ook besproken in de commissie. Dus in die zin kunt u dan ook uw inbreng meegeven.

De voorzitter: Een vervolgvraag mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Maar dan komt het alleen terug in de commissie BEC bij de kadernotabespreking? Of komt het ook nog- Als wij het later weer verder gaan uitwerken. Dan niet alleen naar de commissie LWM, maar ook naar de commissie BEC? Het voorstel voor de zonering?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ja. In de kadernota gaan we zorgen dat er middelen voor komen om het uit te gaan werken. Er komt dan een voorstel hoe we dat gaan doen en dat komt dan terug. Later. Ik ga even door. Even de vragen er weer bij pakken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek.

Monique Van den Broek: We hebben het hier natuurlijk steeds over- De collega van de PvdA zei het ook al. Over het integraal zijn van dit onderwerp en dat het in verschillende commissies belandt. Maar kunnen we niet, net zoals we nu de BEC integraal hebben gehad, dat we dat ook eens keertje doen voor dit onderwerp? Dat daar dan alle commissies gewoon aan dezelfde tafel zitten? Is dat niet handiger?

De voorzitter: Dat is natuurlijk een vraag aan de commissie zelf, aan de Staten zelf. Of daar behoefte aan is. Ik kan dat polsen in de commissie. Maar dan heb ik alleen deze commissie. Dus wellicht kunnen we het even mee terugnemen naar het presidium. Dat we daar even kijken of we een werkwijze kunnen vinden om dit te polsen en eventueel te organiseren. Ja? U vervolgt, mijnheer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Allemaal over het borgen. Een ander belangrijk speerpunt, focuspunt. Dat is het spreiden en sturen op bezoek. Om even aan te geven. Er is gewoon een autonome groei, een autonome groei in onze provincie. Dat mensen A. Meer willen recreëren. We hebben ook een groeiende provincie, dus er komen ook meer mensen wonen. We merken ook een autonome groei van derden, van buiten, die hier- Steden, dorpen, natuur, onze cultuurhistorie willen bezoeken. Wat wij dus niet als speerpunt hebben gegeven. Wij willen nog veel meer, zoveel als kan mensen hiernaartoe halen. Wij denken. Laten we proberen die autonome groei zo goed mogelijk te begeleiden. Dat betekent eigenlijk dat als je kijkt naar onze provincie, dat we op bepaalde plekken zien dat die druk echt veel te groot is. Dat we ook weten- Dat dat heeft ook te maken met ons natuur en landschap, maar ook onze cultuur en erfgoed. Wat ik hoor een aantal mensen zeggen, wat we in onze provincie hebben. A. Ik hoop altijd dat zo veel mogelijk mensen te kunnen genieten van wat onze provincie is. Die combi, die maken we. Ook met onze routestructuren die we hebben. Maar wat wij niet als impliciet doel hebben gekozen. Is om te zorgen dat we meer buitenlandse gasten, of meer mensen van buiten- Want er is al een autonome groei. Ik denk als we die autonome groei op een goede manier kunnen faciliteren, dan doen we dat heel goed. Dus dat is even als insteek over- Natuurlijk is het zo dat als je aandacht-

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, u krijgt een interruptie. Ik was op zoek naar de punt, maar die kwam niet. U krijg een interruptie van mevrouw Butterman. Ga uw gang.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Ik zat ook even af te wachten wat er zou komen. Stelt u zich voor, gedeputeerde Van Muilekom. Dat een onderdeel van de autonome groei is, de reclamecampagnes van een aantal gemeenten om meer bezoekers aan te trekken. Licht daar dan niet ook een taak voor het college om daar iets in te betekenen? Als u zegt. We sturen er niet actief op, maar ik zou zeggen dat is wel een onderdeel van die autonome groei. Want dat zijn gewoon campagnes die al een paar jaar duren. Er komen zichtbaar meer toeristen op af. Hoe staat het college daarin?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Wij hebben heel bewust gekozen, om even aan te geven. Om sport en bewegen bij recreatie en toerisme te betrekken. Wat we ook heel erg willen stimuleren eigenlijk, is dat ook in het kader van gezondheid. Dat we eigenlijk willen stimuleren dat mensen er veel meer op uitgaan. Veel meer gaan recreëren, veel meer gaan bewegen. Dan hebben we het vooral over onze eigen inwoners. Dus vanuit onze marketingorganisaties die wij hebben, die proberen juist de breedte te laten zien wat we als provincie te bieden hebben. Om te zorgen dat dingen bekend worden, themaroutes zijn, dat er spreiding komt. Ik denk, maar u zegt de gemeentes die zijn aan het promoten om heel veel dingen naar binnen te halen. Ik denk dat ook de gemeenten dat heel graag willen, die spreiding. Want er zijn misschien wel gemeenten die zeggen, het loopt ons- Het is echt veel te druk. Er zijn gemeenten die zeggen. Wij hebben hele mooie voorzieningen, of we hebben echt iets te bieden en er komen te weinig mensen. Dus die spreiding,

dat is iets wat de gemeenten volgens mij ook ambiëren. Dus uw verhaal over dat de gemeenten dat heel erg aan het promoten zijn om extra- Dat herken ik niet zo.

De voorzitter: U krijgt een vervolgintruptie van mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Dank u wel. Ik zeg ook niet alle gemeenten doen. Een aantal gemeenten doen dat heel actief. Ik proef een beetje bij u een aanname over dat gemeenten ook wel spreiding zullen willen en daar ook wel op zullen willen inzetten. Maar ik vind dit bij uitstek een taak voor de provincie, om hierin- Al is het maar een afstemming te creëren met die gemeenten, als het gaat over het actief aantrekken van toeristen. Dan heb ik het nog niet eens over sport en bewegen van onze eigen bewoners. Maar echt het actief aantrekken van toeristen, dat zijn maar een paar plekken. Maar ook als het gaat over die spreiding. Ik proef een beetje dat dat een aanname is. Wat kan de provincie daarin betekenen om daarin de gemeenten ook meer te helpen onderling?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Als je het hebt over de recreatiegebieden in onze provincie en over hoe we die onderhouden. Hoe we ervoor zorgen dat er spreiding komt. Wij hebben gewoon overleg, gewoon regulier, met onze gemeenten. Als je het hebt over de routestructuren en hoe stimuleren we dat op bepaalde manieren? Is er gewoon een groot provinciaal overleg hoe we dat doen. In het oosten van de provincie hebben we een regionaal bureau, ook voor de toerisme, Utrechtse Heuvelrug. Daar bespreken we met de wethouders en ook vaak soms met de sector zelf, hoe we dat doen. Dus het is niet iets wat wij zelf bedenken. Het is juist heel erg samen met hen. Toiletten. Ook weer zo iets. Eén van onze speerpunten is het ontwikkelen, beheren en onderhouden van onze recreatiegebieden, maar ook -voorzieningen. Ik heb het even laten navragen mevrouw- Ik dacht dat we laatst ook de PS geïnformeerd hadden. Maar vijf Maarsseveense Plassen, drie Utrechtse Heuvelrug, twee bij Amelisweerd, is de tussenopbrengst. Dus echt door de aandacht, die u er ook voor gevraagd heeft, komt dat nu echt ook van de grond. Even over de vraag van de heer Adriani. Als we het ook hebben over de gebieden en de governance. Ik herken uw vraag. Ik vind het belangrijk bij de kaderstelling om heel goede kaders te hebben. Hoe we tot het ontwikkelen, maar ook het beheren en onderhouden, dat we dat op een goede manier moeten doen. Ik zie ook in ieder geval, dat op de manier hoe wij dat nu georganiseerd hebben- We hebben niet één groot provinciaal recreatieschap. Maar ik zie wel daar waar de recreatieschappen nu zijn, dat die echt steeds beter functioneren. Sterker nog, dat is ook een wil van de betrokken gemeenten. Het is eerder besproken, maar ik vind dat er ook echt reden moet zijn om aan te geven dat het iets anders moet. Een lastig punt is. In het oosten van onze provincie hebben wij geen recreatieschap. Ik zie wel dat- Ook omdat de gemeenten dat niet willen. Alleen Utrechtse Heuvelrug wil dat wel. Dat het dan heel lastig is, om tot een stuk samenwerking te komen. Maar dit is ook iets, de hoe-vraag. Hoe we dat op een goede manier doen? Dat is zeker ook iets wat we in het omgevingsprogramma verder invulling zullen geven.

De voorzitter: De heer Adriani.

Hans Adriani: Dank voorzitter. Eigenlijk zegt de gedeputeerde redelijk precies wat er ook al in de nadere kaderstelling staat. Hij beschrijft de situatie zoals die is. Hij voegt er nog een waardering aan toe voor de inzet van een enkel recreatieschap. Wat ik overigens wel herken. Maar onze vraag is. Is dit nu de goede manier waarop we dit hebben ingericht? Dus heel concreet dan maar even. Zou u last hebben van een amendement wat u vraagt om een studie daarnaar, onderdeel van dit programma te maken?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Dan geef ik u even een eerlijk antwoord. Wij zijn op dit moment bezig met de recreatieschappen en wat het is. Dat ze al hun focus en inzet plegen om hoe we onze voorzieningen op orde kunnen krijgen. We hebben te maken met achterstanden. Ik wil dat het onderhoud en beheer van onze recreatieve voorzieningen, dat die op orde komt. Ik heb op dit moment echt meer de focus om daar de inzet op te plegen en dat op orde te krijgen. Daar zijn ze nu volop mee bezig. Dan dat we een vraag gaan doen hoe we het anders kunnen doen. We hebben net Recreatie Midden-

Nederland opgeheven. Ik merk nu gewoon dat we echt bezig zijn- Er zit echt achterstallig onderhoud. Dus als u het aan mij heel eerlijk vraagt, dan zeg ik. Laten we nu eerst alsjeblieft zorgen dat de voorzieningen die we hebben, op orde komen. Het achterstallig onderhoud- Dat we een goed beheer- en onderhoudsplan voor de toekomst hebben. Volgens mij moet daar nu echt even de focus op liggen. Anders blijven we praten met elkaar over organisatiestructuren en GR'en en- Daar hebben we de afgelopen jaren bakken met geld in gestoken en heel veel menskracht, maar daar hebben we ook achterstanden door opgelopen.

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Ik wil eigenlijk de gedeputeerde vragen. Want de Staten hebben al eerder vrijwel unaniem een motie aangenomen. Om te kijken naar mogelijk andere governance, die meer provinciebreed is. Wat meer afgaat van de huidige constructie, met maar enkele recreatieschappen. Die heel veel inzet plegen op enkele gebieden. Ik ben dus wel benieuwd hoe het verhaal wat de gedeputeerde nu houdt, dat dat allemaal moeilijk is en eigenlijk nu niet kan. Zich verhoudt tot de aangenomen motie door PS?

Rob van Muilekom: Kijk, die aangenomen motie- Volgens mij heb ik die bijna per direct uitgevoerd. Want ik heb dat gesprek gevoerd met al die gemeenten. Ik heb het gesprek gevoerd met waar we vinden waar de focus op moet liggen. Het antwoord van de betrokken gemeenten, die zeiden. We hebben net Recreatie Midden-Nederland opgeheven. We hebben nu de schappen die we doen. Het is ook zo dat dus een aantal gemeenten, die willen helemaal niet in een recreatieschap in het oosten van de provincie. Eigenlijk hebben we ook tegen elkaar gezegd. Laten we nu de focus hebben om de achterstanden op orde te krijgen. Het beheer en onderhoud op orde te krijgen. Als we dat op orde hebben en we vinden dat het dan op een andere manier georganiseerd kan worden, alsjeblieft. Want we hebben- Ik zeg het gewoon heel eerlijk. Ik vind dat we echt de afgelopen jaren heel veel bakken met geld en energie en menskracht hebben gestoken in organisatievraagstukken, GR'en. Eindelijk begint nu de boel te lopen. Zowel bij het Plassenschap, als bij de Stichtse Groenlanden. Dus ik zou- U mag best meegeven. Ga het eens bekijken of het anders, of efficiënter kan. Ik vind echt ook het beeld, dat we- Even over de routestructuren die we hebben. Een ander speerpunt. We zijn echt bezig met ook op iets van wandelen, om dat uit te breiden. De focus ligt op dit moment echt op het oosten van onze provincie, om daar veel meer invulling aan te geven. Dus ik vind echt dat als je kijkt naar de ontwikkeling op het gebied van routestructuren. Dat geldt voor varen, dat geldt voor fietsen, dat geldt voor wandelen. Dat we echt met een goede beweging bezig zijn om dat te doen. Met de kanttekening. Als we over landgoederen gaan, over agrarische percelen. Hoe zorgen we dat dat op een goede manier blijft? Dat er geen overlast van komt.

De voorzitter: Misschien kunnen we een klein beetje vaart erin krijgen. Want ik zie ook dat u richting een derde van de spreektijd gaat en we hebben nog zes agendapunten. Dus misschien kunnen we een klein beetje vaart maken. Is ook een oproep aan de commissie. Ga uw gang. U vervolgt uw beantwoording.

Rob van Muilekom: Sorry. Ik kijk even welke onderwerpen nog niet expliciet aan bod zijn gekomen. Even over die twintig procent, die middelen. Er zijn een aantal vragen over gesteld. Het college zal daar met een voorstel voor komen. Ik hoop dat u dat positief gaat beantwoorden. We hebben eerder aangegeven. Dat het Omgevingswetprogramma wordt pas na de vaststelling van de kadernota vastgesteld. Dus het kadernotavoorstel gaat voor middelen, voor een overbruggingsjaar. Er zal voor de langere termijn zal een nadere uitwerking gaan komen. Ik heb zelf het idee, als je kijkt naar de omvang van de begroting. Dat wat we willen doen en de ambities die we hebben met de recreatiegebieden. De achterstanden op het gebied van beheer en onderhoud. Denk ik dat als we dat willen inhalen, dat er meer middelen nodig zullen zijn. Dus voor 2026 komt er bij de kadernota een voorstel om het in ieder geval voor het overbruggingsjaar 2026, te repareren. U gaat erover. Ik heb al een paar keer gezegd hoe we gaan zoneren. Het gaat continu om die balans te krijgen in wat per gebied mogelijk is en wat niet mogelijk is. Eén vraag was over rode functies in recreatiegebieden. Dat gaat echt soms ook echt over bepaalde horeca die mogelijk kan zijn. Iemand zei het ook. Soms zijn het beperkte kampeervoorzieningen. Dus het zijn soms kleine voorzieningen, maar ze moeten wel passen. Dus niet alles kan overal. Maar we moeten wel zorgen dat als mensen gaan recreëren- Ik houd er

zelf ook van. Dat ik af en toe wel eventjes ergens lekker kan zitten en een drankje kan krijgen. Of iets kan consumeren. Dat helpt onze regionale economie ook heel erg. De landelijke raad. Dan stop ik ermee, voorzitter.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Hart en van mevrouw Butterman.

Ernst Hart: Dank dat u op de rode vraag inging, gedeputeerde. Ik denk dat het terecht is dat de invulling dan passend moet zijn. Daarom was mijn suggestie. Stel daar duidelijke criteria voor. Want anders weten we niet wat wel en niet passend is. Hoe denkt de gedeputeerde daarover?

De voorzitter: Ik neem ook even de vraag van mevrouw Butterman meteen mee.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Ik wilde even de beantwoording afwachten. Onze vraag over waarom zonering een instrument is en niet hét uitgangspunt? Wat we dus eventueel willen amenderen. Dus het lijkt me zinvol om daar een antwoord op te horen.

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Even over het passend zijn. Ik vind dat wij heel veel regels hebben, mijnheer Hart. In onze verordening wat je mag doen, op welke plek. Dus wat dat betreft- Het gaat ook altijd- Dat heb ik net ook gehoord. Soms als je op bepaalde plekken wat wil doen en je gaat dan heel veel autoverkeer aantrekken, dan doen we het niet goed met elkaar. Dus hoe zorg je dat dat liever te voet en per fiets bereikbaar is. Want als je allerlei parkeervoorzieningen moet doen in bepaalde gevoelige gebieden, lijkt mij niet de juiste weg. Ik heb nog één vraag als ik mag, voorzitter. Over de landelijke raad.

De voorzitter: U heeft ook nog een vraag van mevrouw Butterman. De interruptie die zojuist gesteld is.

Olivia Butterman: Waarom zonering als een instrument wordt genoemd en niet als hét uitgangspunt? Waarom zonering zeg maar als een instrument wordt genoemd in die kaderstelling, maar niet als hét uitgangspunt voor recreatie en bewegen en de indeling daarvan?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Het instrument om iets niet te willen. Ik zit even te zoeken want ik denk niet dat ik het helemaal goed begrijp.

De voorzitter: Volgens mij- Als ik misschien mag parafraseren als voorzitter. Bedoelt mevrouw Butterman dat zij zich afvraagt waarom we niet meer en intensiever gebruik maken van het instrument. Is dat wat ze bedoelt? Dat we meer nadruk gaan leggen op dat instrument en waarom doen we dat niet? Mag ik het zo?- Ik zie instemmend geknikt. Dat is volgens mij de vraag die voorligt. Wellicht kunt u even naar het antwoord van de andere vragen-

Rob van Muilekom: U bedoelt het instrument zonering of zo bijvoorbeeld?

De voorzitter: Ja, het instrument zonering an sich. Maar u kunt ook even anders eerst de andere vragen beantwoorden. Misschien krijgt u dan wat ondersteuning en kunt u daarna daarop terugkomen.

Rob van Muilekom: Even over die landelijke raad. Het klinkt heel erg ambtelijk. Ik ben het helemaal met u eens. Tegelijkertijd, het is keihard nodig. Waarom zeg ik dat? Omdat in onze Grondwet- Ja, het klinkt heel zwaar. Daar staat net niks omschreven dat je verplichtend iets moet hebben op het gebied van recreatie en toerisme. Dus wat we constateren bij het Rijk. Bij het Ministerie van Economische Zaken, of VWS. Dat recreatie en aandacht daarvoor, eigenlijk te beperkt is. Dus we willen eigenlijk door zo'n landelijke raad, kortere lijnen hebben met de ministeries als we dingen aan de orde willen stellen. Dat heeft soms met waterrecreatie, soms heeft het met andere dingen te maken. Maar het is dus eigenlijk om betere toegang te krijgen tot de landelijke ministeries. Als we ook met investeringen die er soms nodig zijn, kortere lijnen hebben. Dus we proberen dat niet heel groots op te tuigen, maar we denken- Dat doen we met alle provincies samen. Dat is niet iets alleen van Utrecht.

De voorzitter: Ik zag dat mevrouw Hoek ook nog een interruptie had.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Ik heb nog geen reactie gekregen, maar misschien komt die nog. Maar ik veronderstel van niet, omdat de gedeputeerde zojuist zei. Ik heb nog één vraag te beantwoorden en dat ging over iets anders. Ik wil het toch even nog in herinnering brengen. Ik heb genoemd dat Breukelen een officiële, landelijke, geregistreerde TOP-plaats is. Een Toeristische Overstapplaats. Toeristische Overstapplaatsen zijn in het hele land gratis. Dus geen parkeergeld. Dus mijn vraag is, gezien de hele situatie wat dat betreft hoe we zitten. Hoe gaat de gedeputeerde hiermee om?

De voorzitter: De heer Van Muilekom. Misschien kunt u de vraag van mevrouw Buttermann en mevrouw Hoek ook in één keer beantwoorden.

Rob van Muilekom: Wij gaan er niet over als provincie. Maar ik ga deze vraag wel even neerleggen bij mijn collega Van Schie, als u dat goed vindt. Ja? Over het instrumentarium, even over de zonering. Het punt is dat als we het instrument zonering echt gaan benoemen- We gaan het uitwerken. Mevrouw Kennedy die vroeg er ook al naar. Dat we echt met een voorstel willen komen hoe we dat instrument willen gaan invullen en willen gaan uitwerken. Hoe we daarmee omgaan. Want dit is iets wat heel erg leeft. Dus bij de kadernota proberen we daar middelen voor te krijgen, dat we dat kunnen inzetten. Dan komt het voorstel, die komt daarna. Wat we met u gaan bespreken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we volgens mij daarmee aan het eind gekomen van de beantwoording van het college. Mevrouw Van den Broek?

Monique Van den Broek: Een klein punt van orde. Ik kan niet langer meer wachten, ik moet zo langzamerhand wel weggaan. Dus wat de BBB betreft kan het dus niet door als hamerstuk. Dat wilde ik alleen vast meegeven. Dat ik helaas moet vertrekken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we aan het eind gekomen van de eerste termijn. Dan gaan we door naar de tweede termijn. De heer Hart.

Ernst Hart: Het spijt me. Maar ik had drie vragen gesteld en er is één van beantwoord. De twee andere zou ik ook graag antwoord op willen hebben.

De voorzitter: Kunt u ze heel kort herhalen?

Ernst Hart: De eerste gaat over het onderwerp duurzame bereikbaarheid. Dat komt heel magertjes nu aan bod. Is het college dat met me eens? Of zie ik iets over het hoofd? Het andere punt gaat over vakantieparken en permanente bewoning verkennen. Mijn vraag was of dat hier in dit Statenvoorstel wel thuishoort? Of dat niet een apart onderwerp is met zijn eigen traject?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Even over de duurzame bereikbaarheid. Ik heb net al even over gezegd dat we juist dat invulling willen gaan geven. Dus dat is echt een belangrijk thema. Wat ook in het omgevingsprogramma verder wordt uitgewerkt. We nemen het nu ook mee, u benoemde het nog een keer extra. Dus in het omgevingsprogramma krijgt dat écht aandacht. Omdat het juist is dat het recreëren vaak in kwetsbare, gevoelige gebieden is. Dat we juist de manier hoe je daar kunt komen, wil stimuleren op een bepaalde manier. De vakantieparken. Het heeft meerdere invalshoeken. Maar wij vinden dat als we vinden dat mensen die kunnen recreëren, dat er ook overnachtingsplekken moeten zijn. Voldoende goede overnachtingsplekken moeten zijn. Dus daarom hebben we het hierin opgenomen. Het vakantieparkenverhaal kent wel een aantal invalshoeken. Dat is één. We willen dat vakantieparken vitaal zijn en ertoe doen. Wij zijn tegen permanente bewoning. Soms zien we wel dat parken niet zo goed functioneren. Dan krijg je een heel ander traject. Dat er soms ook dingen gebeuren die je niet wil, dus ondermijnende activiteiten. Daar zijn we nu bezig met de gemeenten ook een traject op te zetten. Dus ook samen met het kabinet. Stel dat er een vakantiepark

ophoudt te bestaan, dan krijg je een transformatieopgave. Vaak liggen die parken ook allemaal in de NNN, of in mooie gebieden. Dus dat is het andere spoor. Dat doen we zorgvuldig. Het moet afgewogen worden wat wel of niet kan, ook conform onze provinciale verordening. Dus echt dat mensen kunnen recreëren en ook voldoende overnachtingsmogelijkheden. Daarom zitten vakantieparken er wel bij.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn daarmee volgens mij de vragen van de heer Hart ook beantwoord. Dan zijn we nu aan het eind van de eerste termijn. Dan kijk ik de commissie rond of er behoefte is aan een tweede termijn voor onderling debat met de commissie. Ik zie mevrouw Van Gilse, ik zie de heer Vermaat. Dan begin ik bij mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Dank voor het woord voorzitter. Ik ben het niet helemaal eens met de gedeputeerde, dat de ingebrachte punten hier in de vergadering voornamelijk de uitwerking bevatten. Er zitten wel degelijk kernpunten tussen. Zoals dus die verbinding met cultuur en erfgoed. Maar ook op het gebied van het niet laten afnemen van recreatieruimte in totaal. Ook op hoe we omgaan en de inzet op toerisme. Daarom overweeg ik wel ook een motie, of amendement op het punt over de inzet op toerisme toe te voegen. Over het voornemen van de PvdA om een amendement, of motie in te dienen. Om te kijken naar een passende provinciebrede governance voor recreatie, klinkt ons ook als muziek in de oren. Dus daar denken wij ook graag op mee.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, ik kan me aansluiten bij de laatste woorden van de VVD richting de Partij van de Arbeid. Dat we graag - Dat wilde ik eigenlijk vooral in de tweede termijn benoemen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog even de commissie rond of er nog behoefte is. Dat is niet het geval. Dan stel ik voor dat we niet in zeven minuten nog een Statenvoorstel gaan doen, maar dat we nu - (reactie buiten de microfoon). Ik stel voor dat we lekker gaan dineren met elkaar en dat we om 19.00 uur de vergadering weer voortzetten. Dan ben ik ook niet meer uw voorzitter, maar dan zal mevrouw De Man het stokje van mij overnemen. Dank u wel.

10. SV Plaatsvervangend bestuurder RRK

De plaatsvervangend voorzitter: Goedenavond, beste Statenleden. Welkom terug in de zaal en ik heropen hierbij de vergadering. We hebben net wat geschoven in de agenda. Ik kijk even de heer Nagtegaal aan want hij had een ordevoorstel, begreep ik. De heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Ik hoor al gezocht. Ik wil voorstellen om nu als eerste agendapunt 13, de aanpassing provinciaal kantorenbeleid te bespreken. Of daar ook animo voor is. Waarom? Dat heeft ermee te maken dat ik een bepaalde energieniveau heb. Die naderhand van de avond zal afnemen. Daarom zou ik dat graag nu willen behandelen.

De plaatsvervangend voorzitter: Als uw voorzitter moet ik wel zeggen. We stellen natuurlijk aan het begin van de vergadering één keer de agenda vast. Het is een ordevoorstel. Mag ik handen omhoog zien van de leden van de Staten. Eén per fractie. Als zij met dit voorstel willen meegaan. Eén, twee, drie, vier, vijf, zes en de heer Nagtegaal is zeven. Dat is onvoldoende mijnheer Nagtegaal. Dan stel ik voor dat we direct doorgaan. Blijft u toch alstublieft zitten.

Sjors Nagtegaal: Heeft u misschien een Red Bull ergens liggen?

De plaatsvervangend voorzitter: Beste mensen, we gaan starten met het Statenvoorstel Plaatsvervangend bestuurder van de Rekenkamer. In dit Statenvoorstel wordt u gevraagd de heer C. Van der Werf te benoemen als plaatsvervangend bestuurder van de Randstedelijke Rekenkamer met ingang van 1 september voor de duur van zes jaar. De heer Janssen heeft gevraagd om een korte toelichting daarop te geven. Mijnheer Janssen, ga uw gang.

Vincent Janssen: Dank u wel, voorzitter. Dat doe ik vanuit mijn rol als lid van de adviescommissie. Daar ben ik door de Staten toe benoemd. Die adviescommissie is samengesteld uit vier Provinciale Staten. Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland. Elk één lid. We hebben een procedure doorlopen. U heeft dat ook in stuk kunnen teruglezen. Waarin we samen met een werving- en selectiebureau een profiel hebben opgesteld. Advertentie hebben geplaatst. Een aantal kandidaten hebben geselecteerd. Daar is in afstemming, ook overigens met de bestuurder van de Rekenkamer en medewerkers van de Rekenkamer, hebben ook in de procedure en commissies meegedraaid. Daar is de heer Van der Werf als kandidaat uit naar voren gekomen. Hij heeft zijn voordracht ook geaccepteerd. We hebben positieve referenties van hem ontvangen. Op basis daarvan adviseer ik de Staten, vanuit mijn rol als lid van de adviescommissie, om deze voordracht over te nemen. Het zal een gelijktijdig besluit zijn van de vier provinciale- Of niet gelijktijdig, maar een gelijkkluidend besluit van de vier Provinciale Staten. Uiteindelijk vindt eedaflegging- Of hoe noem je dat? De officiële installatie vindt plaats in de Statenzaal van Flevoland. Tot nadere toelichting graag bereid.

De plaatsvervangend voorzitter: Is er iemand die hierover het woord wil voeren? Dan wordt dit doorgezonden naar de vergadering als een hamerstuk. Dank u wel voor uw werk, mijnheer Janssen, hierop.

11. SV Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2025

De plaatsvervangend voorzitter: Volgende. Statenvoorstel Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2025. Portefeuillehouder is de heer Bakker. In Artikel 19 van de Financiële verordening van de provincie Utrecht staat dat één keer in de vier jaar de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing ter vaststelling wordt aangeboden aan Provinciale Staten. Die ligt hier ter bespreking voor. Ik moet netjes het lijstje aanhouden. Dus in dit geval is het de PVV die mocht beginnen.

Fred Van der Star: Bedankt, voorzitter. We hebben de stukken gelezen. Waren duidelijk en helder. We hebben verder geen op- of aanmerkingen voorzitter. Bedankt.

De plaatsvervangend voorzitter: Fractie van de SGP. Ga uw gang.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. De SGP kan het voorstel steunen. Min of meer een voortzetting van de huidige omgang met de reserves. Blij ook dat er extra benaderd is dat de risico's in de GREX'en van de provincie ook binnen de GREX worden opgepakt. Vooral dat het niet onder de marge van 1.4 tot 2 moet komen. Als we kijken naar de toekomst, veranderen we van rol en lopen we mogelijk meer risico's in de uitvoeringsprojecten. Dus wat ons betreft moet het weerstandsvermogen stevig blijven. Om ook in de toekomst alles te kunnen doen wat we willen.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan de SP, de heer Breur. Geen behoefte aan een bijdrage. UtrechtNu!, de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Hamerstuk.

De plaatsvervangend voorzitter: Kort en bondig. Volt. Mevrouw Blekxtoon, ga uw gang.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Vanuit Volt zijn wij het eens met deze gebalanceerde strategie, met voorzichtigheid. Met een zekerheidspercentage van negentig procent, maar ook actief risicobeheersing. Met de kans op optreden minder dan vijftig procent. Dus wij zijn het hier erg mee eens.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Dan de VVD, de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Dank u wel, voorzitter. Er ligt een mooi voorstel vanuit het college. Ook een goede bespreking geweest in de auditcommissie. De adviezen daarin zijn ook zoveel mogelijk verwerkt in deze nota. Ik kan nu een heel uitgebreid betoog gaan houden over hoe belangrijk het is dat je dit soort zaken op orde hebt, ook als belangrijke basis. Maar dat ga ik niet doen. Want we kunnen dit voorstel op deze vorm zo steunen. Hamerstuk.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hoek van 50PLUS. Heeft u een bijdrage?

Mieke Hoek: Hamerstuk.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. BBB, de heer Boerland.

Bert Boerland: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik kan me alleen aansluiten bij de voorgaande sprekers. Het ziet er inderdaad gewoon goed uit. We hebben er volle vertrouwen in. Dus inderdaad gewoon dat de provincie inderdaad geen risico's gaat lopen. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Hartelijk dank. Het CDA, de heer Koren.

Martijn Koren: Dank, voorzitter. Goed dat we dit actualiseren. Goed dat er helder is wat de verschillen zijn ten opzichte van het stuk van vijf jaar geleden. Het enige wat er nu gebeurd zeg maar is- Wat niet materieel beschouwd wordt, dat gaat van 100.000 naar 250.000. We gaan kijken hoe dat in de praktijk werkt. Maar dat wordt in lijn gebracht met de rest van het beleid. Dus wat ons betreft hamerstuk.

De plaatsvervangend voorzitter: D66. Wie mag ik het woord geven? De heer Kamp?

Marianne De Widt: Ik wil niet vervelend zijn, maar u slaat de ChristenUnie over.

De plaatsvervangend voorzitter: Ik moet nog een beetje wennen aan het lijstje. Ga uw gang mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn ook heel tevreden met alle voorstellen, stuk voor stuk, die hierin staan. Het is inderdaad ook behandeld in de auditcommissie. De adviezen zijn goed meegenomen. De kaders zijn hierdoor veel helderder en ook op de toekomst goed voorbereid. Inclusief de instelling van die bestemmingsreserves, risico's financiële instrumenten. Het cijfer B om het weerstandsvermogen te bepalen en dergelijke. Ik kan doorgaan, maar het staat er allemaal gewoon heel goed in.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Voor D66? Ga uw gang mevrouw De Widt.

Marianne De Widt: Prima voorstel wat ons betreft. Ook nog dank voor de nazending van wat cijfertjes uit andere provincies, zodat we zien hoe we nu ten opzichte van de rest staan. Dat ziet er ook goed uit. Dus wat ons betreft ook een hamerstuk.

De plaatsvervangend voorzitter: Forum voor Democratie. Ga uw gang.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Het leven zit vol onzekerheden. De filosofie waar ik in thuis ben, leert dat onzekerheid een natuurlijk onderdeel van het leven is. Dat het streven naar controle een illusie is. Toch is een beetje rekening houden met onvoorziene omstandigheden wel handig. Ook ik spaar braaf om te zorgen dat hogere kosten geen probleem vormen voor mijn huishoudboekje. Ook probeer ik te grote risico's en daarmee onzekerheid te voorkomen. Net als natuurlijk de provincie. Die natuurlijk niet over haar eigen geld gaat, maar over het geld van de burger. Daarmee hebben wij nog wel even met elkaar binnen de fractie ons afgevraagd. Is die negentig procent en het cijfer B, noodzakelijk? Of houd je dan misschien ook te veel geld achter de hand waardoor het heel comfortabel voelt? Misschien iets minder kritisch gekeken wordt naar de taken die worden opgepakt, buiten de noodzakelijke overheidstaken? We zijn in de informatiesessie heel netjes meegenomen in die afwegingen. Ook helder waar we dus iets over konden vinden. Zoals gezegd, wat ons betreft zou negentig procent ietsje lager kunnen. Maar ik heb niet de indruk dat iemand anders dat ook vindt. Dus voor zover bedankt voor alle toelichting. Wat ons betreft kunnen wij meegaan in een hamerstuk. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Fractie van GroenLinks. Ga uw gang.

Imraan El Hamdaoui: Dank voorzitter. Ik wil het college bedanken voor het beantwoorden van onze technische vragen. Was verduidelijkend. We kunnen instemmen met het voorstel van het college. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Partij voor de Arbeid.

Hans Adriani: Dank voorzitter. Iets ander geluid. Omwille van de spreektijd kom ik meteen to the point. Dat is de nieuwe reserve financiële instrumenten. Wij vragen ons echt af. Waarom doen we dat? De hele essentie van de Monte-Carlo methode, is dat risico's zich nooit allemaal tegelijk voordoen. Hoe kleiner je die risico's verkaveld, hoe groter de kans wordt dat ze zich binnen zo'n kaveltje voordoen. Dus hoe grotere weerstandsreserves je aan moet houden. Er zit geen kaderstelling op die nieuwe reserve. Daar waar we voor de reserve weerstandsvermogen een keurige kaderstelling 1.4 tot 2.0 hebben, zit hij hierop niet. Er worden ook nog risico's en beleidskeuzes om af te waarderen op aandelen door elkaar heen gegooid en allemaal op één hoop in een nieuwe reserve gedaan. Terwijl het afwaarderen van de aandelen natuurlijk helemaal geen risico is. Dat is beleid wat we hier met elkaar hebben afgesproken. Kortom, voor ons een groot raadsel waarom we deze nieuwe reserve risico's financiële instrumenten gaan invoeren. Ik zie het verschil niet tussen straks bijvoorbeeld de verduurzaming van het stadhuis en het verstrekken van een lening, of garantstelling op investeringen in de energietransitie. Laten we het onszelf nu makkelijk houden en gewoon één sturingsinstrument op de risico's houden. Die hebben we, die heeft altijd goed voldaan. Laten we dat vooral zo houden.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Butterman, u bent digitaal aanwezig in de vergadering. Wilt u het woord?

Olivia Butterman: Nee, dank u. Geen inbreng. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dan de fractie van de PVV. Daar ben ik mee begonnen. Kijk, dit is niet helemaal- Gaat nog niet helemaal goed, maar komt dadelijk wel. Ik hoorde maar één vraag en dat was de heer van Adriani. Gedeputeerde, u heeft het woord.

Has Bakker: Dat kwam door die verduurzaming van het stadhuis, voorzitter. Toen zaten wij allemaal in gemeenteland, inderdaad. Voorzitter, dank voor alle reacties. Fijn dat er dat er zo breed gedeeld wordt dat dit een positieve ontwikkeling is. Dat wij het hiermee weer netjes op orde brengen. Inderdaad, de vragen die werden gesteld door de PvdA. Er zijn meerdere reserves op dit moment, die daarbij gaan om het inzetten van financiële instrumenten. We hebben daar natuurlijk een hele discussie over gehad met elkaar. In het kader van de financiële instrumenten voor de versnelling van de energietransitie. Daarom is gesteld dat wij niet een soort wildgroei aan reserves hebben, maar dat wij specifiek voor dit onderwerp graag toe willen naar één instrument. Dan gaat het over die revolverende fondsen. In dat kader is gezegd. Voor de eenduidigheid en de duidelijkheid, is het goed om daar naast het weerstandsvermogen, deze reserve voor in het leven te roepen. Zodat we dat op één manier goed regelen. Niet zoals we de afgelopen tijd hebben gezien, bij een voorstel nog weer een nieuwe reserve gaan toevoegen. Maar we hebben nu één reserve die dient, daar waar het gaat over het hebben van financiële instrumenten en de voorzieningen die we daarvoor treffen. Dat is de reden dat we dat op deze manier instellen. Dus vooral gaat over duidelijkheid en transparantie daarin. Het zorgen dat we de wildgroei tegengaan.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Dan was dit het einde van de eerste termijn. Is er nog iemand die in de tweede termijn hierover het woord wil voeren? Mevrouw Kennedy-Doornbos, ga uw gang. ChristenUnie.

Simone Kennedy-Doornbos: Ik heb gewoon eigenlijk even een vraag. Dat is ook voor de tweede termijn bedoeld, gewoon aan andere fracties. Dus ik heb een vraag aan de heer Adriani. Kunt u daar ietsje meer over zeggen. Waarom vindt u dat niet juist om die reserve in te stellen? Wat zou u in plaats daarvan beter vinden?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Adriani.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Ik snap de redenering van de gedeputeerde wel. Al die losse reserves is nog erger dan dit. Maar we hebben een reserve weerstandsvermogen waarin we alle risico's met elkaar in verband brengen. Wij vinden het best gek om een bepaald aantal risico's daar weer vanaf te zonderen en daar een aparte reserve voor te maken. Wat ik al zei. Ik zie niet zo heel veel het verschil tussen het risico van het investeren in dit provinciehuis- Nu zeg

ik het goed. En het investeren via een lening, of garantie, in investeringen in de energietransitie buiten. Hoe kleiner je die kaveltjes maakt, hoe groter de risico's zij die je af te dekken hebt. Ik vind bijvoorbeeld het afwaarderen van aandelen, wat nu in deze nieuwe reserve landt, dat is helemaal geen risico. Dat is iets wat we hier met elkaar hebben afgesproken. Dus je vervuult ook je risicoreserves met beleidsinterventies. Ik vind het niet fraai.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Dus u zegt eigenlijk zeg maar. De reserve weerstandsvermogen die we nu hebben, is voldoende. Verder hebben we geen andere reserves nodig. Maar in het verleden hadden we natuurlijk zeg maar een vast bedrag. Plus de reserve die wij volgens de Monte-Carlo analyse, zeg maar zouden moeten aanhouden. Dus ik vraag me nog even af. Wilt u dan terug naar die oude situatie? Waarbij je dan zeg maar ook een vast bedrag hebt? Of is dat weerstandsvermogen, is dat dan voldoende? Want u zegt ook. Als je het allemaal opsplijt, wordt het risico juist groter.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Adriani, een reactie.

Hans Adriani: Voorzitter, wat ons betreft is het qua instrumenten, is de reserve weerstandsvermogen voldoende. Wat ik goed vind aan dit voorstel. Is dat we helder vastleggen, die ligt dus tussen de 1.4 en de 2.0. Dat betekent dat die muteert op het moment dat die daaronder, of daarboven komt. Als er meer risico's in zitten, bijvoorbeeld omdat we meer financiële instrumenten doen, dan zal dat bedrag dus wel omhooggaan.

De plaatsvervangend voorzitter: Voldoende? Dank u wel. Ik kijk nog even één keer rond. Is er nog iemand anders die het woord wil voeren hierover? Nee? Dan is hiermee dit agendapunt afgerond. Hij gaat als hamerstuk naar de Staten? Ik kijk vooral even de heer Adriani aan.

Hans Adriani: Voorzitter, ik proef wel dat een amendement op dit onderwerp geen zin heeft. Wij gaan nog overwegen of we voor of tegen beslispunt 1e en beslispunt 2 gaan stemmen.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel.

12. SV Toestemming wijziging Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief

De plaatsvervangend voorzitter: Dan gaan we verder met het Statenvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief. Eind vorig jaar heeft u een voorstel ontvangen om de Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief te wijzigen en aan te passen op de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regeling. Op 18 december 2024 hebben Provinciale Staten besloten om geen zienswijze in te dienen. Toestemming te verlenen aan de gedeputeerde voor de wijziging van die regeling. De gemeenteraad van Utrecht heeft wél een zienswijze ingediend. Het Dagelijks Bestuur heeft daar een reactie op gegeven, van Het Archief. Dat komt neer op de vraag om het ontwerpbesluit op één onderdeel te wijzigen, in artikel 38a. Een evaluatietermijn op te nemen van vier jaar, in plaats van zes jaar. Op grond van artikel 51 van de Wet gemeenschappelijk regeling kan toestemming slechts worden onthouden wegens strijd met recht of het algemeen belang. U wordt gevraagd toestemming te geven. Is iemand die ik hierover het woord kan geven? Mijnheer Kamp, ga uw gang.

Erwin Kamp: Heel kort voorzitter, dank u wel. D66 kan instemmen met de evaluatietermijn om die te terug te brengen van zes naar vier jaar. Wat ons betreft is het een hamerstuk. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Nog een tweede check. Mevrouw Van der Kolk, ga uw gang.

Annemarie van der Kolk: Ik begrijp het niet helemaal. Want we hebben nu een rondje, niet volgens het rondje. Klopt dat?

De plaatsvervangend voorzitter: Ja, omdat ik denk dat dat beter is voor de voorzitter.

Annemarie van der Kolk: Oké, dat kan. Maar dan had ik ook wel bedoeld om mijn hand op te steken. Want ik was even niet zo alert, omdat ik keurig wachtte op de PVV die zou beginnen.

De plaatsvervangend voorzitter: Dus daarom keek ik ook nog even langs. Maar u heeft het woord, ga uw gang.

Annemarie van der Kolk: Ik mag ook meteen, oké. Dank u wel, voorzitter. Belangrijk, Het Utrechts Archief. Belangrijk onderdeel. Volgende vergadering komen we er ook nog weer op terug. Als onderdeel van de informatiehuishouding, samen met de digitalisering en archivering. Pas als die informatievoorziening helder is en goed op orde, kan PS ook haar controlerende taak goed uitvoeren. De wijziging in deze Gemeenschappelijke regeling, zien wij als een gegeven. We zien ook geen strijd met het recht, of het algemeen belang. Toch wil ik wel graag nog twee zorgen benadrukken. Namelijk de financiële onzekerheid rondom de rijksbijdrage. De extra lasten die de verplichte inrichting van een eigen e-depot met zich meebrengt. Wij denken dat het van belang is dat de provincie daar aandacht voor heeft. Zich inzet voor duidelijke afspraken en waarborgen daaromtrent. Wellicht is een toezegging mogelijk vanuit de gedeputeerde, om daar op die twee punten informatie te voorzien aan PS. Bijvoorbeeld elk halfjaar, zoiets. Maar ik ben benieuwd naar de reflectie op deze twee punten. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Is er nog iemand anders die ik het woord kan geven? Ga uw gang. VVD.

Rudi van der Wel: Dank u wel, voorzitter. Ondanks de verschillende zienswijzen en zorgen die zijn geuit, zien wij voldoende continuïteit. Dus hamerstuk.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Ook wij zijn het eens met de aanpassing van zes naar vier jaar en is een hamerstuk.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Verder niemand. Wie kan ik het woord geven van de beide gedeputeerden? De heer Bakker als eerste? Nee, dat valt ook mee. Ga uw gang.

Has Bakker: Voorzitter, volgens mij waren er vanuit- Was de vraag met name vanuit Forum. De rijksbijdrage. Absoluut, dat is een aandachtspunt. Nu met de nieuwe Archiefwet, zal er ook toegewerkt worden naar inderdaad de uittreding van het Rijk. Moeten daar nog vervolgspraken over gemaakt worden. Er is wel vervolgens een uittredingsbesluit voor nodig. De verwachting is dat dat per 1 januari 2027 gaat lopen. Maar uw aandachtspunt is zeker terecht. Het e-depot dat is zo'n zelfde voorbeeld. Volgens mij doen we dat ook al. Waarbij we u daar keurig over informeren. Ook waar het gaat over onze eigen archivering bijvoorbeeld, ziet u ook dadelijk in de kadernota ook weer- Een aanvraag zal daar komen vanuit ons, om ook weer een inhaalslag te maken. Om te zorgen dat we ook daarin zelf weer goed op orde komen. Maar over specifiek het e-depot, ook dat is zeker onder de aandacht. De kosten is ook iets wat wij constant met de gemeente Utrecht ook goed bespreken. Dus in de momenten die logisch zijn over het HUA- We komen wel eens bij u op de lijn. Zullen we u daarover blijven informeren.

De plaatsvervangend voorzitter: Dat is het einde van de eerste termijn. Is er nog behoefte om met elkaar in gesprek te gaan in de tweede termijn? Nee? Niet. Kan dit door als hamerstuk naar de Staten? Helemaal goed. Dank u wel.

13. SV Aanpassing provinciaal kantorenbeleid

De plaatsvervangend voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 13. 12 hebben we net behandeld als eerste. Dat is het Statenvoorstel Aanpassing provinciaal kantorenbeleid. Ik begrijp dat misschien meerdere fracties hierover het woord willen voeren. Dus ik zal netjes het lijstje gebruiken, zodat iedereen- Maar anders gaan jullie misschien- Dan geef ik de fractie van de PVV als eerste het woord bij dit onderwerp. Ga uw gang.

Fred Van der Star: Bedankt hoor, voorzitter. Leegstand van kantoorruimtes en kantoorruimtes op minder courante locaties, is geen goede ontwikkeling. Om de beschikbare schaarse ruimte optimaal te benutten en niet goed voor de economische groei binnen onze provincie. In een tijd waarin ruimtelijke schaarste steeds urgenter wordt, kunnen we ons niet permitteren dat waardevolle kantoorruimtes leeg blijven staan. Toch is dit de realiteit in veel delen van onze

provincie. Vooral op minder courante locaties. De gevolgen daarvan reiken verder dan enkel een paar lege gebouwen. Het heeft directe, negatieve gevolgen voor de economische vitaliteit. Voor het efficiënt gebruik van de beperkte ruimte die we in onze provincie toch al hebben. De leegstand van kantoorruimtes leidt tot een domino-effect. Bedrijven vestigen zich liever in goed bereikbare, populaire gebieden. Hierdoor raken andere locaties steeds minder uit beeld en verliezen zij aan aantrekkelijkheid en waarde. Tegelijkertijd neemt de druk op de populaire locaties verder toe.

De plaatsvervangend voorzitter: U heeft een interruptie van uw buurvrouw. Mevrouw Van der Kolk, ga uw gang.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel. Een vervolgvraag op. U geeft aan, goed bereikbare locaties. Wat zijn dat u in uw visie?

Fred Van der Star: Via de voorzitter, bedankt voor deze vraag. Goed bereikbare locaties, dat is onder andere makkelijk bereikbaar wanneer er bijvoorbeeld een treinstation in de buurt zit. Makkelijk bereikbaar met de met de auto, voor de autobezitters. Of met de fiets. Dat bedoel ik dus met makkelijk bereikbaar.

De plaatsvervangend voorzitter: Gaat u verder met uw betoog.

Fred Van der Star: Even kijken hoor waar ik was. Tegelijkertijd neemt de druk op de populaire locaties verder toe. Wat zorgt voor hogere huren, ruimtetekorten en meer verkeersdruk. De balans raakt zoek, terwijl juist spreiding van economische activiteit cruciaal is voor een evenwichtige groei binnen de provincie. Daarnaast wringt het dat leegstaande kantoorruimten niet bijdraagt aan oplossingen voor onder andere de woningnood. Veel van deze plannen zijn geschikt voor transformatie naar bijvoorbeeld wonen, of gemengd verbruik. Een structurele aanpak is nodig. Het is goed als gemeente en provincie samen met ontwikkelaars, vastgoedeigenaren en ondernemers kijken naar herontwikkeling van kansarme locaties. Eventueel met nieuwe functies. Tegelijkertijd kan het stimuleren van werken op andere plekken- Denk aan hybride hubs, of coworking in andere regio's. Bijdragen aan een betere ruimtelijke spreiding. Waar nodig zouden regels en bestemmingsplannen flexibeler moeten worden. Zodat sneller kan worden ingespeeld op veranderende behoeften in de vastgoedmarkt. De leegstand van kantoorruimtes is geen geïsoleerd probleem. Het raakt thema's als woningbouw, mobiliteit en regionale economie. Door nu slimme keuzes te maken, kunnen we leegstand ombuigen tot een kans. Een provincie waarin ruimte schaars is, kan het zich niet veroorloven vierkante meters te verspillen. Tot zover.

De plaatsvervangend voorzitter: Hartelijk dank voor uw bijdrage. Dan de SGP. Mijnheer Vermaat, ga uw gang.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Vandaag bespreken we dus de herijking van het kantorenbeleid en daar is de SGP blij mee. Het is goed om je werkwijze bij te stellen om aan je gestelde doelen- Om die te kunnen behalen. Als SGP zijn we dus ook blij met de meerruimte die wordt geboden voor nieuwe ontwikkelingen. Iets meer flexibiliteit en dat is goed. Zoals we ook in ons verkiezingsprogramma hadden staan. Bij een overmatige leegstand vraagt het soms om regionale, of bovenregionale aanpak. Dat is al gedaan. Maar primair vinden wij dat het alsnog uiteindelijk een gemeentelijke bevoegdheid is. In een infosessie hierover hebben wij te horen gekregen, dat eigenlijk de conclusie is dat we moeten gaan naar flexibiliteit en maatwerk. Dan voorzitter, alle dank voor de beantwoording van onze technische vragen. Daarover twee dingen. Eén. Over de definitie van incurante locaties. Als beantwoording van de vraag van Partij voor de Dieren wordt gezegd. Het gaat over een trend waarbij ov-locaties steeds aantrekkelijker en snelweglocaties minder aantrekkelijk worden, is onmiskenbaar. Met andere woorden. We moeten vooral zetten- Dus incurant zijn. Ook dus plekken die goed bereikbaar zijn met de auto. Op de antwoorden van de vragen van de SGP wordt er een ander element aan toegevoegd. Namelijk, de vestigingscriteria van kantoorgebruikers. Dus even de vraag ook richting de gedeputeerde. Wat is nu precies de definitie van een incurante en een courante locatie? Je zult begrijpen dat wij hem iets breder opvatten als u. De andere. Wanneer spreken we van een ov-knooppunt? In de beantwoording op vraag gaat het alleen over trein- of tramstations. Niet over busverbindingen of de hubs, waar we het ook wel eens over hebben. Wordt er geantwoord. Inderdaad, dit gaat alleen maar over bepaalde en zeer goed bereikbare treinstations. Dan vragen wij ons af, of we dan wel het in oog houden de werkspreiding in onze gemeente.

Dus de werkgelegenheid. Als we dan richten op kantoren. Is het puntje, komt dit niet bij de verantwoording van de gemeente zelf? Dan het onderwerp noodknop. We begrijpen dat hij er is en tegelijkertijd missen we eigenlijk een stap. Namelijk, de eerste stap is. Als het onder de acht procent blijft, dan hoeven we niks te doen. Komen we boven de acht procent, dan vallen we in één keer categorie vier. Dus de meer landelijke gemeentes mogen niks meer uitbreiden. Of mogen niks meer doen, want er is te veel leegstand. Nu kwam even de vraag. Wanneer doet u het als het acht procent is? Maar dat is een beetje een wiskundige opmerking. Eigenlijk is onze punt. Als SGP zouden we eigenlijk eentje willen toevoegen. Namelijk, als het boven de acht procent- Dat je eerst gaat kijken bij de gemeente waardoor het komt. Dan pas, als dat geen genoeg soelaas biedt, dat je dan zegt. Dan moeten we het meer provinciaal breed pakken. We zijn ook benieuwd naar anderen. Wij willen eigenlijk daar een amendement op indienen. Als SGP zijn we van mening dat de incurante locaties langs de snelweg daar niet bij hoort. Dus wij zouden daarom breder willen trekken, ook richting de busverbindingen. Is een andere, mogelijke amendement die wij daarvoor willen indienen. Het andere punt is. Dat is een vraag richting ook de gedeputeerde. Ook misschien een deel technisch. Dus misschien zal ik hem ook naderhand nog even stellen. Maar ik werd vanmorgen nog gebeld door een collega. In die zin, een raadslid uit de gemeente Veenendaal. Die zegt. Het verschil van leegstand met onze eigen cijfers en die van de provincie, is acht procent. Dus op welke cijfers baseren we ons? Zouden we misschien onderzoek kunnen doen waardoor dat verschil ontstaat? Dus die zou ik naderhand nog technisch- Maar ik vind hem wel belangrijk om wél even genoemd te hebben. Want als we hier op ons beleid gaan voeren, dan kunnen we wel eens hele stevige maatregelen nemen terwijl die misschien in daadwerkelijk niet nodig zijn.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Vermaat, u heeft een interruptie van de heer Adriani.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Ik reageerde een beetje traag, omdat ik even iets erbij moest zoeken. Maar ik hoor de heer Vermaat een mogelijk amendement aankondigen. Die ingaat op buslocaties en misschien ik ook wel andere locaties, als het gaat om een uitbreiding. Ik heb behoefte aan een klein beetje precisering daarop. Want als ik kijk naar het voorstel van het college. Dan zie ik eigenlijk vier categorieën van uitbreidingslocaties. Waarvan de vierde categorie is, alle andere locaties. Dan gaat het om 3000 vierkante meter per locatie en 1500 per kantoor. Als u zegt, ik wil een amendement indienen. Dan neem ik aan dat u een aantal locaties wilt upgraden van die categorie vier naar een hogere categorie. Kunt u daar nog iets meer over duiden?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Vermaat, SGP.

Kees Vermaat: Die laatste vraag even, die had ik even niet gerekend, dat u die kant op zou gaan. Waar het ons om gaat is de definitie van incurant. Want dat wordt gebruikt, dat we willen niet inzetten op incurante locaties. Dus we gaan dus de streven bij de- Gaan we eerst bij de hele goede locaties om te zeggen, dan de iets mindere locaties. Terwijl de definitie daarmee, zeker richting plattelandsgemeenten, denk ik dan. Ook waarin de behoefte is. Dan denk ik. Dan vinden wij dat die locaties prima mogen. Maar met uw interruptie, realiseer ik me direct dat u zegt- Misschien heb ik hem zo niet gelezen in voorbereiding. Dat dus onder categorie vier, alle overige locaties zijn toegestaan. Zo heb ik hem niet opgevat. Dus als dat uw interruptie is, dan zal ik dat meenemen in mijn overweging.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog.

Kees Vermaat: Voorzitter, dan als laatste. Ook weer terugkomend op de gemeente Veenendaal. We vinden het bijzonder eigenlijk in gemeente Veenendaal, die nog groter is als de gemeente Woerden. Met drie treinstations, dat die in categorie vier valt. Dus eigenlijk zijn we benieuwd naar de andere fracties. Zouden wij eigenlijk die willen upgraden naar een niveau hoger, gelijk aan de gemeente Woerden. Om die daaraan toe te voegen. Dat was mijn inbreng in de eerste termijn.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. De heer Breur, van de SP. Ga uw gang.

Jan Breur: Dank u wel, voorzitter. In mijn tijd als gemeenteraadslid, in een gemeente die al eerder genoemd is deze avond, Veenendaal. Was mijn probleem met kantorenbeleid nooit echt inhoudelijk, maar meer het top-down karakter

waar je als gemeente mee te maken krijgt bij dit soort beleid. Ik heb dat altijd als een gemiste kans gezien, net als bij windmolens. Zeg ik ook op dit terrein. Doe dat als provincie en gemeente samen, dan kom je tot betere resultaten. Er treedt nu een beetje een trendbreuk op. Want ik heb ook naast het top-down karakter, wat inhoudelijke kritiek. Te beginnen met de ongelimiteerde uitbreiding van de kantorenvoorraad rondom Amersfoort Centraal, Leidsche Rijn en Utrecht Centraal. Nu is er bij de eerste twee, inderdaad nog mogelijk ruimte. Maar Utrecht Centraal ligt midden in de stad en daar is simpelweg geen plek meer. Dus zou kantoorruimte ten koste gaan van wat er nu is. Wat gaan we doen? Gaan we het net gebouwde Wonderwoods helemaal omzetten tot kantoorruimte? Gaan we het Moreelsepark overgieten met beton? Of gaan we de Ulu Moskee vervangen door een nieuw hoofdkantoor van één of andere multinational? Natuurlijk willen we dat niet. Daar hebben we dus wel een probleem mee. Zeker als je het zet tegenover- De heer Vermaat die noemde al de gemeente Veenendaal. Waar ze onder de 6 procent leegstand zitten. Ze staan op het punt 10.000 woningen neer te zetten. In die woningen is het de bedoeling dat er mensen gaan wonen. Dat verklaart ook het woord woningen. Die mensen die daar wonen, moeten ook werken. Dus voor de werkgelegenheid van Veenendaal, is de uitbreiding van kantoorruimtes geen overbodige luxe. De leegstand van kantoorruimtes in Veenendaal is, als ik mij goed heb laten influisteren door de gemeenteraad aldaar, 6 procent. Dat is eigenlijk niet uit te leggen. Je hebt een gemeente die kantoren nodig heeft en die dat niet mag doen. Dus wij overwegen inderdaad een aantal amendementen. Ten eerste voor het Utrechtse stationsgebied. Dat willen we voorkomen dat het een zielloos kantoorgebied wordt. Maar gewoon een levendige plek blijft, zoals we nu kennen. Waar we allemaal graag komen. Voor de gemeente Veenendaal zoek ik inderdaad graag de samenwerking met de heer Vermaat, om die toch in een andere categorie te plaatsen. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Dan UtrechtNu!, de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Het zou nu grappig zijn als ik zeggen dat ik geen bijdrage heb, maar dat is wel het geval ben ik bang. Dank voorzitter. Ik ga me gedeeltelijk even aansluiten bij toch wel de bijdrage van de SGP, als het gaat over die percentages. Maar ook van de SP, als het gaat over dat kleinstedelijk gebied. Als ik Veenendaal even zo mag noemen. Ik heb een hele tekst voorbereid. Want ik wil het ook gaan hebben over bereikbaarheid. Want ik heb wel het idee, mijn fractie heeft het idee. Dat bereikbaarheid in het Utrechtse beleid, het provinciale beleid. Eigenlijk nog maar op één manier telt. Namelijk, gij zult geen autorijden. Natuurlijk, de mobiliteitstransitie is een nobel streven. Maar het wordt wel problematisch, wanneer die transitie als voldongen feit wordt behandeld. Terwijl de alternatieven in de praktijk nog zwaar onder druk staan. In grote delen van onze provincie is het openbaar vervoer, zoals u allen weet, beperkt. Het is onbetrouwbaar, of zelfs helemaal afwezig. Die situatie zal, met de aangekondigde bezuinigingen vanuit het Rijk, eerder verslechteren dan verbeteren. Je cijfert daarmee, zoals eerder ook gezegd, de locaties in het landelijk en het kleinstedelijke gebied- Zoals een Veenendaal. Die cijfer je weg, door alleen maar in te zetten op dat grootstedelijk gebied. Bovendien, zijn er heel veel kleinere gemeenten in onze provincie die al jarenlang toch om uitbreiding vragen. Ook voor hun eigen werkgelegenheid. Kom ik weer even op een Veenendaal. Maar ook een Renswoude, ook een wijk en ook in de gemeente Vijfheerenlanden, leeft die wens. Daarom namens de fractie van UtrechtNu!, wil ik dan ook een amendement aankondigen. Dat wij aan het voorbereiden zijn voor de Statenvergadering. Ik heb dat ding eigenlijk al helemaal maakt. Maar goed, is even voor het stadium hier dat ik hem nog niet helemaal op tafel leg. Je moet nooit je kaarten helemaal meteen openzetten. Daarmee willen we eigenlijk- Om dat kantorenbeleid, als het gaat om bereikbaarheid, die willen we minder eenzijdig maken zoals nu is opgeschreven. Dus niet alleen de concentratie op de ov-knooppunten, maar ook nog steeds op de nabijheid van bepaalde N-wegen of snelwegen. Dus eigenlijk op alle goed bereikbare, in de breedte, alle goed bereikbare locaties. Want de auto is, of we dat nu leuk vinden of niet, nog altijd het primaire vervoersmiddel. Voor veel werknemers, ondernemers, bezoekers en gewoon Utrechters. Goed beleid kijkt naar hoe de wereld is en niet alleen naar hoe wij zouden willen dat die eruitziet. De volledige tekst van het amendement deel ik graag later. Die heb ik wel al, zoals ik al zei. Dus u mag meekijken. Maar voor nu voorzitter, laat ik het even voor nu.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Hoe vroeger u uw tekst deelt, hoe meer reactie u er mogelijk op kunt krijgen. Dus ik wil dat toch wel adviseren om dat zo snel mogelijk te doen. De heer Vermaat heeft een interruptie op u.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. De heer Adriani bracht mij toch weer terug om dieper in het stuk weer te duiken. Er is een misverstand in mijn geval, tussen de leidende principes en de categorieën. Daarom ga ik ook graag met de heer Nagtegaal naar de leidende principes. Want principe vier is verminderen van kantorenvorraad op incurante locaties. Wilt u daar dan een amendement op indienen?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Ik wacht tot ik netjes het woord krijgt. Nee, ik heb het nu specifiek- Incurant is volgens mij wat breder, dan alleen de bereikbaarheid. Maar ik heb het echt over de beslispunten die genoemd staan. Ook in het- In het hoe heet dat? Het ontwerp. Waarin staat dat ze willen focussen op goed bereikbare locaties op ov-knooppunten. Gemengde gebieden staat er dan ook. Die incurante locaties die heb ik in mijn amendement, hoe ik hem nu heb, er nog ingelaten. Maar goed, dat is wellicht iets dat wij een soort mengsel kunnen maken. Dat we het samen gaan pottenbakken. Dat we een soort super amendement kunnen maken.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Van der Kolk, ga uw gang. Interruptie op de heer Nagtegaal.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel. Zeker over dat pottenbakken werd ik enthousiast. Ik dacht eerst. Ik lees toevallig ook momenteel een boek over pottenbakken, maar dat terzijde. Ik had het ook in mijn bijdrage willen noemen, dus ik twijfelde even of ik daarop zou wachten. Maar wij hadden precies dit punt, ook auto's bereikbaar houden. Dus wij sluiten ons graag aan bij het samen boetseren van dit amendement. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Nagtegaal, wilt u daar nog op reageren?

Sjors Nagtegaal: Ik kan toezeggen voorzitter, dat ik hem wel even met de heer Vermaat en mevrouw Van der Kolk deel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dat vinden zij vast fantastisch. Volt, heeft u een bijdrage in dit debat? Mijnheer Limmen, ga uw gang.

Wouter Limmen: Dank u wel, voorzitter. Volt herkent de noodzaak tot wijziging van het kantorenbeleid heel erg en is positief over het voorstel. Volt vindt eigenlijk wel dat de provincie, als het maar enigszins mogelijk is, invloed moet uitoefenen als het gaat om de kwaliteit van de ruimtelijke inpassing. Het verminderen van abiotische grondstoffen bij bouw. Dus ook in kantoorbouw. Volt vindt het belangrijk dat daar waar mogelijk, ook dergelijke kwalitatieve eisen aan kantoren kan worden gesteld. Onze vraag aan de gedeputeerde. Ziet hij het mogelijk om die ruimtelijke inpassing en het belang van circulaire duurzame bouw, als uitgangspunt in het voorstel te formuleren? Dank u, voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. VVD, de heer Janssen. Ga uw gang.

Vincent Janssen: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Goed voorstel. Afgewogen wat ons betreft. Het is precies de balans vinden tussen, aan de ene kant iets meer ruimte flexibiliteit bieden. Zonder alles open te gooien, want dat heeft in het verleden ook niet gewerkt. Ik wil twee opmerkingen maken. De ene opmerking is naar aanleiding van het amendement van UtrechtNu! wat aangekondigd is. Ik heb ook de onderliggende STEK-rapporten nog eens even erbij gepakt. Het is STEK dat zegt. De marktvraag zit met name op hoogwaardige stationslocaties én op een aantal aantrekkelijke snelweglocaties. Dus ik zou best wel met de heer Nagtegaal mee willen denken in een amendement. Als dat ook een beetje aansluit bij wat in dat STEK-rapport over de ontwikkeling van de marktvraag staat. Want niet alle snelweglocaties, of niet alle autolocaties zijn in de toekomst ook toekomstbestendig. Daar gaat dit voorstel volgens mij over. Dus ik ben graag bereid om daarin mee te denken. Een ander punt is, dat dit voorstel redeneert vanuit algemeen geldende principes. Die in de meeste gevallen goed uitpakken, maar in een aantal gevallen wellicht net niet lekker uitwerken. Ik wil dan één specifiek geval eruit lichten. Het zal u niet verbazen, de gemeente Veenendaal. In Veenendaal is een bijzondere situatie. De heer Breur noemde het al. Veenendaal gaat groeien. Je wilt ook dat mensen uit Veenendaal, in Veenendaal kunnen werken. Want we willen juist de uitgaande pendel uit Veenendaal, juist beperken. Ook in de toekomst. Veenendaal heeft een bijzondere situatie met een aantal stations. Waarbij één station

ook nog op de provinciegrens ligt. De samenhang met de Foodvalley-regio. Onze fractie denkt dat we voor Veenendaal toch even op een iets andere manier moeten kijken, dan voor de rest van de provincie. Dus mijn vraag aan de gedeputeerde is. Kan hij nog een keer met Veenendaal in gesprek? Om te kijken of er voor Veenendaal toch niet een status aparte, of een bijzondere omstandigheid is. Waardoor je voor Veenendaal-regels, net iets anders zou moeten uitleggen. Ik ontzie ook een bijzondere combinatie ontstaan onder een- Of boven een amendement. Tegenwoordig is dat onder een amendement. Van SGP, SP, VVD. Wat toch wel een interessante combinatie is om gezamenlijk een amendement op te stellen. Want wij vinden die situatie in Veenendaal wel echt belangrijk. Dus dat wilde ik gezegd hebben. Wens verder de gedeputeerde heel veel succes.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hoek, van 50PLUS. Heeft u een bijdrage?

Mieke Hoek: Ja.

De plaatsvervangend voorzitter: Ga uw gang.

Mieke Hoek: Dank u wel, voorzitter. Ik ga even in de tijd terug. Ongeveer vijftig jaar geleden, toen woonde ik in Amersfoort. Toen werd daar een prachtige wijk ontwikkeld, De Hoef, als kantorenwijk. Prachtig. We gingen iedere zondag gingen we naartoe, want we kwamen uit de kunstwereld. Heb je dat gebouw gezien? Wat een prachtige architectuur, schitterend. Allemaal prachtig. Wat schetst mijn verbazing? Ik ben op een gegeven moment uit Amersfoort weggegaan en ik kwam hier veertien jaar geleden in de Provinciale Staten. Wat hadden wij? Een werkbezoek naar De Hoef. Tot mijn verbazing, waren al die kantoorpanden- In ieder geval al een aantal, helemaal omgekat tot woningen. Prachtig. Stonden we weer, oh wat mooi. Oké, De Hoef. Dus, ik wil maar zeggen. Soms begin je met heel veel enthousiasme en heel mooi en noem maar op. Helemaal voldoet het aan de wens van de tijd. Maar in de loop van de tijd kan het veranderen en zo geschiedde. Dan kom ik bij- Ik woon nu in Stichtse Vecht, zoals jullie weten. De Planetenbaan. Ook toen ik net bij de provincie kwam, toen heette het PIP. Provincie Inpassingsplan. Misschien zijn er hier nog iemand die het nog weet? Maar goed, dat waren ook allemaal kantoorpanden. Het heeft wel jaren geduurd, maar uiteindelijk wordt systematisch- Worden al die panden op dit moment getransformeerd naar woningen. Ik ben vorige week ben ik met een werkbezoek van de ondernemersvereniging van Stichtse Vecht, ben ik geweest naar één van de laatste gedeeltes die nu ook tot een prachtige woonwijk worden. Er stond inderdaad een foeilijk gebouw, dat is afgebroken. Nu wordt dat een prachtige woonwijk. Wel wil ik meegeven- Waarom heeft dat nu toevallig zo lang geduurd? Wil ik toch meegeven aan de gedeputeerde. De ontwikkelaar, die hadden ook een prachtig plan. Maar, wat was er? Eén stukje weg wat hij nodig had om in dat plan te verwerken, dat was de grond van de provincie. De provincie, die verkoopt niet. De gemeente wilde dus dat stukje grond kopen. Maar kwam het antwoord van de provincie. Wij verkopen niet aan derden, maar alleen aan de gemeente. De gemeente had zoiets van. Provincie, doe niet zo ingewikkeld. Want we kunnen daar een hele woonwijk ontwikkelen. Ik zei nog. Maak er dan een Abc'tje van bij de notaris.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Hoek, even als voorzitter. Wilt u echt nog iets meegeven? Of wilt u iets vragen?

Mieke Hoek: Ik wil meegeven dat het heel goed mogelijk is om een kantorengedebied om te transformeren naar woningen. Dat dat het heel goed mogelijk is met een goede architect, een goede ontwikkelaar. Maar soms loop je tegen bepaalde kleine dingetjes aan, zoals dat stukje weg. Daarom heeft deze wijk veertig jaar geduurd. Dat wil ik toch meegeven. Provincie, wees iets soepeler als er zoiets op het pad komt om een woonwijk te realiseren. Of een kantoorgebied te transformeren naar woningen en je komt zo'n klein obstakeltje tegen. Laten we dan nu, zeker in deze tijd, nu de woningnood vele malen hoger is dan destijds. Dat dat niet dan een struikelblok wordt, om de voortgang te bevorderen. Om een kantorenwijk, of een kantoorpand om te zetten tot wonen. Natuurlijk moeten we in de gaten houden- Want daar loopt het ook nog wel eens op stuk. Als er dus ook nog een soort bedrijf in heeft gezeten en de grond is vervuild. Dat we wel goed in de gaten houden dat die grond dan ook gereinigd wordt. Want anders stagneert het ook weer. Dus willen we de woningen bevorderen, daar op de plaatsen waar het nodig is- Vaak is het ook

nog een voordeel als je een kantorenwijk, of een kantorengedebiet gaat transformeren naar woningen. Dat er ook vaak parkeerplaatsen zijn. Want in de toekomst wordt het steeds meer geen parkeerplaatsen meer. Maar die mogelijkheid is er dan wel en het ligt er al. Het heeft de bestemming al. Dus dat wil ik meegeven. Dat zijn gewoon praktische punten. Dus dat wil ik bijdragen aan dit onderdeel. Doe het. Maak geen punt van hele kleine obstakels. Maak daar geen groot punt van, zodat je stagneert dat de woningen gebouwd kunnen worden. Want daar is behoefte aan.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hoek voor uw bijdrage.

Mieke Hoek: Tot zover voorzitter, mijn bijdrage van 50PLUS.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Dan de BBB. Mijnheer Boerland, ga uw gang.

Bert Boerland: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Toen ik eerste keer dit stuk zo las, denk ik. Dat is een best wel mooi stuk, dat zit wel goed gedegen in elkaar. Alleen later- De heer Nagtegaal die benadrukte het ook. Het gaat alleen maar over locaties bereikbaar via het openbaar vervoer, met name de trein. Dat is leuk, maar er zijn genoeg mensen die inderdaad gewoon op het platteland wonen. Daar rijdt geen trein, rijden ook geen bussen. Dus die moeten gewoon met de auto gewoon naar het kantoor, of naar het werk. Ik vind dit stuk laat in feite gewoon- Negeert in feite gewoon de meeste medewerkers, die inderdaad gewoon toch afhankelijk zijn van een auto. En dan van gij zult geen autorijden. Het is gewoon wensdenken, maar het is niet reëel. Daarom vind ik op een gegeven moment- Dit stuk ontkracht zichzelf, omdat inderdaad gewoon alle nadruk ligt op bereikbaarheid via het ov. Terwijl inderdaad voor heel veel mensen dat gewoon niet het geval is, die zijn afhankelijk van de auto. Dus ik merk het ook bij mijn eigen werk waar ik werk. Zo van, is een mooi gebouw zo van. Maar ik bedoel, het is knokken om de parkeerplaatsen. Ik vrees nog even, dat ook bij deze notitie, dat het knokken wordt om een parkeerplaats. Of zelfs, dat jullie kantoren gaan ontwikkelen, die inderdaad gewoon geen parkeerplaats hebben. Verder, ik weet niet, misschien valt het buiten dit stuk. Maar wat gaan we nu doen met die oude, incurante kantoorgebouwen? hebben? Want daar moet in feite ook een visie uit komen. Want je wilt in feite al die incurante locaties saneren, weghalen. Maar wat wil je daarvoor in de plaats? Hoe ga je dat verder ontwikkelen?

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Boerland, u heeft nog heel kort de tijd en er zijn ook nog wat andere agendapunten. Dus let u even op uw tijd.

Bert Boerland: Dank u wel. Dan nog een laatste vraag. Is er echt behoefte aan echt heel veel nieuwe kantoorgebouwen? Want mensen willen steeds meer thuiswerken, flexwerken. Dus dat is ook wel een ding waar we moeten nadenken. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. De fractie van het CDA. Wie kan ik het woord geven? Mijnheer Koren, ga uw gang.

Martijn Koren: Dank, voorzitter. Wat ons betreft een heel helder stuk, waarin de noodzaak duidelijk wordt. Toch overwegen wij twee amendementen, maar dat willen we wel even toetsen natuurlijk bij de gedeputeerde. Eén van de technische vragen van GroenLinks was. Wat gebeurt er met incurante kantoren op incurante locaties? Daar komt het antwoord op dat overwogen is om randvoorwaardelijk dat te stellen, dat de achterblijvende locaties ook weggaan als de nieuwbouw komt. Daar waren de consulterende partijen niet enthousiast over, dat snap. Neemt niet weg dat het wat mij betreft wel een interessant punt is om dat toch te koppelen. De laatste opmerking in het antwoord is, dat de huidige financiële markt en hoge bouwkosten het al moeilijk maakt om rond te rekenen. Alleen, bestaande incurante vierkante meters zeg maar, hoeven wat ons betreft niet gekoppeld worden aan het kantoor wat nieuw gebouw wordt. Maar wat ons betreft zou dat een amendement kunnen zijn, waarin we zeggen. Alle vierkante meters die in een dorp, of stad nieuw gebouwd worden. Daar moet die gemeente dan ook voor zorgen, dat die incurante meters in dezelfde hoeveelheid afnemen. Dus dat lijkt interessant, maar die hoeft dus niet gekoppeld te worden. Punt twee is. Aangezien het voorstel is, om het zo veel mogelijk bij ov-knooppunten te bouwen.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Koren, u heeft een interruptie van de heer Adriani.

Hans Adriani: Ik dacht dat ik de heer Koren snapte voorzitter, totdat hij zijn laatste zin zei. Want ik dacht dat hij zei. We gaan een amendement indienen, die zegt. Als je vervangende nieuwbouw doet, moet je net zoveel meters wegnemen als dat je bouwt. Ik denk, die snap ik. Dus dat was ik alvast aan het typen voor van mijn fractie. Toen zei u. Dus dat hoeft niet gekoppeld te worden. Toen was ik de weg kwijt in wat uw amendement nu gaat zeggen.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Koren, ga uw gang.

Martijn Koren: Dat moet inderdaad wel gekoppeld worden, maar niet op het project zelf. Dus wat mij betreft is die gemeente dan aan zet, om te zorgen dat ze het zelf regelen. Maar niet dat je pas nieuwbouw kan realiseren, als een daadwerkelijk gekoppeld ander pand daar gelijk weg moet. Wat mij betreft is het gewoon aan de gemeente, in een bepaald tijdsbestek, dat dan te organiseren. Want dat haakt aan op die financiële markt. Dat zij dus bang zijn dat je daar ook nog geld voor uit moet geven.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Adriani, ga uw gang.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Om te zorgen dat ik het goed snap. Dus in feite zegt u. Het probleem van het wegnemen van incurante meters bij vervangende nieuwbouw, leggen we niet bij degene die de vervangende nieuwbouw wil realiseren. Maar dat probleem leggen we op de schouder van de gemeente. Die ruimt de rotzooi maar op. Dat is eigenlijk wat u dan zegt.

Martijn Koren: Nou ja, rotzooi. Maar ja, dat is het idee. Volgende punt, voorzitter. Wat ik net zei. Bij de knooppunten, ov-knooppunten, willen we dit voornamelijk realiseren. Het leek ons dan aardig om misschien als randvoorwaarde op te nemen, bijvoorbeeld. Twee lagen appartementen in zo'n kantoorpand neer te zetten. Dan doen we daar ook gelijk wat aan. Dat maakt het financieel interessanter. Het maakt het wat socialer en dat soort dingen. Dus ik hoor graag hoe de gedeputeerde daarover denkt.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. De fractie van de ChristenUnie, mevrouw Kennedy Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Er is goed nagedacht over dit voorstel. Het is heel goed om de kaders zo helder te hebben dat gemeenten, kantooreigenaren, projectontwikkelaars, precies weten waar ze aan toe zijn. Het is alleen even de vraag. Is het nu zo dichtgetimmerd, dat het misschien toch niet helemaal gaat werken zoals we dat graag zouden willen? Als je alleen uitbreiding toestaat bij de grotere stations- Als je een noodknop inbouwt, waarbij je zegt. De toevoeging van kantoorruimte in dorpen en gemeenten, buiten de grote stations, mag niet. Als de provincie breed, de leegstand groter is dan acht procent. Dat heeft nog wel wat consequenties. Voor ons is het ook belangrijk dat woon-werkverkeer wordt verminderd. Dat er meer gebruikgemaakt wordt van het ov dan van de auto, om naar je kantoor te komen. Maar dan vraag je je af. Zijn er inderdaad, net als de SP dat ook zei, voldoende kantorenlocaties te realiseren rond de echt grotere stations? Want de gebieden binnen achthonderd meter van deze stations zijn al redelijk volgebouwd. Daar is ook behoefte aan andere bedrijvigheid. Ook voorzieningen voor mensen die alleen maar van het ov gebruik kunnen maken. Mensen met een uitkering bijvoorbeeld, die gebruik willen maken van gemeentelijke voorzieningen. Of die naar hun werkplek willen gaan, die dicht bij een ov-knooppunt ligt. Of mensen met een beperking die van het ov gebruikmaken. Dus die voorzieningen moeten daar ook kunnen blijven. Heeft het ov de capaciteit om al die forensen te vervoeren? Er wordt ook gezegd op dinsdagen en donderdagen tijdens de spits, is het nog niet duidelijk of de capaciteit van het mobiliteitssysteem dit wel aankan.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Kennedy, u heeft een interruptie van de heer Vermaat van de SGP.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Ik sluit me graag aan bij het punt, dat u zegt. De afstand tussen woon-werkverkeer verkleinen. Dat is een mooi en een goed streven, maar dat koppelt u alleen aan het ov. Terwijl juist, zoals in de bijdragen ook over de plattelandsgemeenten, dan zal dat alsnog met de auto of fiets zijn. Omdat ov vaak veel slechter geregeld daar is. Dat weet u net zo goed als ik. Dus bedoelt u ook op dat punt, of alleen richting ov?

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Vermaat, niet ik. Maar mevrouw Kennedy-Doornbos.

Kees Vermaat: Sorry, voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: In reactie? Ga uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Ik denk dat het van belang is, dat er voldoende werkgelegenheid is. Ook in de kleinere gemeenten en de dorpen en dergelijke. Dus dat daar ook kantoren aan toegevoegd zouden kunnen worden, dan kan je gewoon fietsen. We willen niet per se autoverkeer stimuleren. Nee, dat is niet echt wat we willen. Verkleinen van woon-werkverkeer, betekent dat je er kunt fietsen eigenlijk. Of met het ov daar inderdaad kunt komen.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos, u heeft ook nog een interruptie van mevrouw Hoek. Klopt dat? Ga uw gang.

Mieke Hoek: Op de heer Vermaat nog.

De plaatsvervangend voorzitter: Dat kan natuurlijk ook. Ga uw gang.

Mieke Hoek: Eigenlijk op meerderen die hebben geopperd over het openbaar vervoer. Kijk, als men gaat om transformeren van kantoor naar wonen, of andersom of wat dan ook. Dan is er tijd genoeg om ieder jaar- Dat kunnen we zo aan de gedeputeerde vragen. Met weer een voorstel van het openbaar vervoer. Hoe gaan de routes lopen? Dat je dan gewoon een route aanpast wat daar gewoon langsgaat. Dat is helemaal niet ingewikkeld en daar hebben we tijd genoeg voor. Want zo'n wijk is echt niet in een maand klaar en ook niet in een jaar.

De plaatsvervangend voorzitter: Dit is meer een opmerking dan een interruptie.

Mieke Hoek: Een opmerking, dat hoeft helemaal geen probleem te zijn, voorzitter. Want het kan gewoon geregeld worden met de nieuwe planning van het openbaar vervoer voor de komende periode.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Vermaat, wilt u daar nog op reageren?

Kees Vermaat: Voorzitter, ja. In die zin ben ik het met mevrouw Hoek eens, eventueel zou je aanpassingen kunnen doen. Maar dan is het uitgangspunt van dit kantorenbeleid juist gericht op die grote stationslocaties, om daar veel in te zetten. De rest juist minder, of juist als doel af te schalen. Dat is een punt wat de SGP niet wil.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Nog een kleine reactie hierop. Niet alles gebeurt in grote steden. Want Veenendaal is wel inderdaad een groeigemeente geworden. Stichtse Vecht daar ook wel. Maar het zijn toch allemaal gebieden, waar het toch niet zo groot is dat er een gigantisch station moet komen. Gewoon een bus laten rijden.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Hoek, dat was eigenlijk ook precies het antwoord van de heer Vermaat. Dus u ligt helemaal op één lijn.

Mieke Hoek: Fijn.

De plaatsvervangend voorzitter: Ga ik weer terug naar-

Mieke Hoek: Het leek anders.

De plaatsvervangend voorzitter: Nee, was echt niet zo. Mevrouw Kennedy-Doornbos, ga uw gang. U heeft het woord weer.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank voor het woord, voorzitter. Er staat inderdaad 3000 vierkante meter uitbreiding per gemeente, per 10 jaar. Met een maximale omvang per kantoor van 1500 vierkante meter. Dan staat erbij. Dit wordt bij voorkeur ingezet ten gunste van schuifruimte, om het betaalbare segment te accommoderen. Geeft ook al een beetje de indruk. Rondom de stations zal het wel heel erg duur worden om daar een kantoor te gaan vestigen. Dan kan je dus

in de kleinere dorpen, of kleinere gemeenten- Mag je dan zeg maar, als je iets goedkopers wilt realiseren. Dan zou dat daar als schuifruimte gebruikt kunnen worden. Ik weet niet precies wat ik daar dan van moet denken. Maar goed.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos, u heeft nog een interruptie van mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u wel, voorzitter. Het is namelijk zo dat een aantal jaren geleden, is dat met schuifruimte en dergelijke, is dat in Mijdrecht gedaan. Heel uitgebreid. Hebben we hier wel dagen over zitten praten, maar het is allemaal gelukt. Dus dat is al een bekend concept. Dat wil ik u laten weten.

De plaatsvervangend voorzitter: Is niet echt een interruptie mevrouw Hoek. Meestal stelt u een korte vraag.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos, gaat u verder?

Simone Kennedy-Doornbos: Ik denk dat schuifruimte hebben, is sowieso altijd gunstig natuurlijk. Maar wat betekent het dat het dan betaalbaar- Dat het nodig is, omdat je ook betaalbaar- Anders is het misschien niet meer betaalbaar om kantoren toe te voegen. Goed, dat is een beetje mijn vraag. Hoe dan ook, de amendementen die zijn aangekondigd. Zeg maar ook om busverbindingen serieuzer te nemen, bij ov-knooppunten. Wat de SGP daarover heeft aangekondigd. We zijn daarin geïnteresseerd. We weten niet of we dat gaan ondersteunen of niet, maar neem ons daarin mee. Geldt ook voor het amendement van het CDA. Gemeenten meer ruimte geven om incurante locaties te verwijderen en kantoren bij ov-verbindingen dan meer toe te staan. Ik weet niet of dat de inhoud wordt van het amendement, maar klinkt ook wel als een aardig idee.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. D66, de heer Manders. Ga uw gang.

Evert Manders: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik denk dat voor ons een heel belangrijk voorstel ligt. Ook wel over hoe we eigenlijk onze koers wijzigen, met betrekking tot het provinciale kantorenbeleid. Waar het SP heel erg had over- Het moet juist niet top-down gebeuren, maar meer bottom-up. Onderstrepen we wel echt het belang van participatie en de zorgvuldige manier waarop je met gemeentes samenwerkt. Bij ook het vormgeven van dit soort programma's. Wel waren we juist ook blij om te zien hoe dit heeft plaatsgevonden, met verschillende marktpartijen, bij het tot stand komen van dit voorstel. Wij steunen heel erg het uitgangspunt dat nieuwe kantoren vooral op goed bereikbare plekken komen. Dus dicht bij de intercitystations. Want hiermee stimuleren we niet alleen het gebruik van duurzaam openbaar vervoer- Iets waar we natuurlijk als D66 erg voor zijn. Maar zetten we dus ook in op duurzame mobiliteit en de gemengde, levendige steden. Waar je juist kan wonen, werken en recreëren. Dan met betrekking tot ook de vragen van de SGP, waar de ChristenUnie het ook net over had. Wat doe je nu als een gemengd woon-werkgebied net buiten die achthonderd meter van het station ligt? Ik denk dat er wel ruimte nodig is voor maatwerk. Maar als D66 zien we dan maatwerk ook juist op de vraag. Wat nu als een stuk wel heel goed ontsluitbaar is door bijvoorbeeld deelmobiliteit, of heel belangrijk, de fiets? Wat is er dan mogelijk?

Verder zijn we heel erg blij met eigenlijk het beleid om leegstaande kantoren te transformeren. Ik denk dat het oude provinciehuis, wat nu De Sterren is, daar een heel goed voorbeeld van is. Dat laat ook echt zien hoe je hem goed leegstaand aan kan pakken, om toch een maatschappelijke functie bij te dragen. Wat we wel hier willen bij meegeven bij dat transformeren. Is dat wat iets wat tijdelijk is, toch vaak permanent wordt. Zeker als je bijvoorbeeld kijkt naar het inrichten van bijvoorbeeld studentenhuizen. Kijk ook naar de toekomstbestendigheid hiervan. Hoelang blijft het die functie vervullen? Kijk dan ook naar de duurzaamheid. Ten slotte, ook nog met besproken amendementen. Als we het over maar maatwerk hebben. Veenendaal, daar sluiten we graag- Als D66 kijken we mee tussen de VVD en de SP. Dat was het. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mijnheer Manders. Forum voor Democratie, mevrouw Van der Kolk. Ga uw gang.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Ik ben even afgeleid. Goed voorstel wat ons betreft. Met ook wel een positieve boodschap daarin. Namelijk, de leegstand is omlaag. Er blijkt meer behoefte aan kantoren en ook zijn er

woningen gerealiseerd. Dus mooi voor ons allemaal, denk ik. Met de economie gaat het dan ook goed. Meer vraag naar kantoren. Belangrijk, zoals ook geschreven in ons amendement van februari 25. Want ondernemers dragen de provincie. Verder sluit ik me gewoon aan bij wat gezegd is over het bereikbaar zijn met ook de auto en de bus. Ik sluit me op zich wel aan bij het feit dat met de fiets naar je werk kunnen, zoals ik zelf gelukkig kan, ideaal is. Maar zoals ook UtrechtNu! aangaf, dat is echt niet voor iedereen realistisch. Ook al willen sommige partijen dat heel graag. Dus vergeet ook zeker de autogebruiker niet. Want vanuit mijn dorp is de bus en het ov echt prima, als je de hele dag de tijd hebt. Maar niet als je gewoon dient te werken. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. GroenLinks, mevrouw Van Elteren.

Marjolein Van Elteren: Dank u wel, voorzitter. We vinden het goed dat de focus van dit nieuw voorgestelde beleid ligt op ruimte voor meer ov-bereikbare kantoorlocaties en op juist die functiemix. Toch hebben we drie vragen bij dit voorstel. Conclusie uit onderzoek en monitoring zijn namelijk, dat alleen op toplocaties behoefte is aan extra ruimte. Terwijl op bijna alle kantoorlocaties sprake is van een overschot aan kantoorruimte. Waarom wordt er dan toch voorgesteld om gemeenten tot 3000 vierkante meter de mogelijkheid te geven heeft voor nieuwe locaties? Ook op de plekken die niet gemarkeerd worden als zijnde toplocatie. We willen immers nieuwe leegstand voorkomen. Graag horen we ook hoe de vergroening van deze gebieden wordt meegenomen. Wordt dat dan hand in hand opgepakt met het intensiveren van deze locaties? Hoe zorgen we ervoor dat in tijden van leegstand, die frictietijd- Dat is natuurlijk onvoorkomelijk en ook nodig. Dat er in deze wooncrisis wel zo goed mogelijk gebruikgemaakt wordt van die plek? Wijst de gedeputeerde bijvoorbeeld gemeenten op mogelijkheden voor tijdelijke bewoning? Dat waren onze vragen. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Volgende. Partij van de Arbeid, de heer Adriani.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Volgens mij een verstandig voorstel. We kunnen eindelijk weer wat ruimte geven aan uitbreiding van nieuwe kantoorruimte. Wat dat betreft past het bij de tijd en de economische omstandigheden waar we in zitten. Tegelijkertijd een noodknop om te voorkomen dat we dat PIP, waar mevrouw Hoek het over had, nooit meer hoeven mee te maken. Want dat was natuurlijk wel een drama op sommige plekken in de gemeente. Ik ben nog wel nieuwsgierig naar hoe die noodknop gaat werken. Want als we dit beleid vaststellen, dan gaan gemeentes de ruimte voor nieuwe kantoorlocaties in hun omgevingsplannen vastleggen. Een bestemming in een omgevingsplan wat afhankelijk van de economische omstandigheden wel of niet bestaat, dat is volgens mij een novum in Nederland. Dan loop je als ontwikkelaars daar grondposities op gaan nemen, toch ook wel weer heel snel tegen planschadeachtige dingen aan. Dus ik ben echt wel heel nieuwsgierig of dat überhaupt kan werken. Maar daar heeft de gedeputeerde vast heel goed over nagedacht. We kijken wel aan tegen een veranderende gebruik van kantoorruimte, na corona. Ik weet niet hoe het u vergaat, maar ik krijg aan mezelf dus niet uitgelegd. Dat al alle mensen met witte bordenbanen, waar ik overigens zelf één van ben, driekwart van hun tijd thuiswerken. Dat de files na corona langer zijn dan vóór corona. Dan denk ik. Waar komen toch al die mensen vandaan, die in de auto op de snelweg in de file gaan staan op weg naar kantoor? Terwijl we allemaal veel meer thuiswerken. Even los van de vraag of je nu voor of tegen de mobiliteitstransitie bent. Je wilt toch al die toekomstige werknemers niet aandoen, dat die achteraan in die files moeten gaan staan? Dus ik zou zeggen. Laat dat amendement over meer kantoorlocaties bij snelweglocaties, laat die nu maar even varen.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Adriani, een interruptie van de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, ter geruststelling van de heer Adriani. Er zijn gelukkig meer banen, dan alleen kantoorbanen. Dus ik zou zeggen. Dat denken veel mensen, die luxe daarin mogelijk niet hebben. Tegelijkertijd, juist ook mevrouw Kennedy, die maakte de afstand tussen wonen en werken. Ook in de kleine kernen, daar willen wij wonen toestaan en ontstaan. Daar worden nu extra woning gebouwd. Als je daar ook kijkt. Als je de werkgelegenheid daar tegelijkertijd laat meegroeien, zou het toch juist mooi zijn ook. Om juist daarom deze ruimte te geven, vanuit deze herijking.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Adriani.

Hans Adriani: Voorzitter, twee reacties daarop. Ten eerste, ik ben me ervan bewust dat niet iedereen een kantoorbaan heeft. Maar ik ben er wel redelijk van overtuigd dat iedereen die in een kantoor werkt, een kantoorbaan heeft. Dus als je al die nieuwe kantoren op die snelweglocaties- Dat zal dus leiden, door gebruik door mensen met een kantoorbaan, die dan dus extra in die files terechtkomen. Dus dat is het ene deel. Het tweede deel. Dat ben ik met u eens. Daar is volgens mij die categorie vier ook voor. Laat nu ook in de kleine kernen werklocaties meegroeien met woonlocaties. Maar dat zijn niet de high potential snelweglocaties, waar de heer Janssen het onder andere over had. Dat zijn gewoon kantoorplekjes in Renswoude. Volgens mij voorziet het beleid daarin. Dus dat zijn twee verschillende dingen. Laatste punt, voorzitter. De nota zegt. Het is goed om in te blijven zetten op transformatie van incurante meters. Daar zijn wij het zeer mee eens. Twee weken geleden tijdens het werkbezoek van de OMU. Kregen we van Ecorys te horen dat zij gaan adviseren om het transformatiefonds te schrappen. Ik vroeg me af of de gedeputeerde die twee werkelijkheden kan duiden?

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Partij voor de Dieren. Mevrouw Buttermann, wilt u digitaal een reactie geven?

Olivia Buttermann: Ja, graag.

De plaatsvervangend voorzitter: Ga uw gang.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. Goed dat de leegstand is gereduceerd. Wel hebben we toch enige moeite met het verruimen van mogelijkheden voor nieuwe kantoren op de toplocaties, met veel marktvraag. Het is heel goed om te lezen natuurlijk. Dat die trend van vooral het openbaar vervoer en dus ook locaties rond ov-knooppunten, toeneemt. Meer dan rondom snelweglocaties. Maar wat we willen voorkomen, zijn nieuwe Zuidassen eigenlijk. De heer Breur van de SP had het daar ook al over. We willen niet rondom Utrecht Centraal, Leidsche Rijn en Amersfoort Centraal een soort zielloze Zuidassen hebben. Want dat tast de leefbaarheid in die gebieden ontzettend aan. Ook dus uiteindelijk de functiemix, die we ook willen met dit kantoorbeleid. De toelichting en ook eigenlijk enige nuancering. Dat die vrije groeiruimte voor die toplocaties, moet worden gezien in relatie tot de beperkte ruimte- en mobiliteitsbalans. Valt volledig weg in het besluit dat van PS gevraagd wordt. Vandaar dat we met een amendement gaan komen om besluiten 1a en 1c ietsjes te nuanceren. Want van ongebreidelde groei, daar wordt toch echt niemand werkelijk gelukkig, denk ik. Dus wellicht kunnen we met de SP daarin optrekken. Tot zover. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan zijn we terug bij de PVV en die hadden we al gehad. Gedeputeerde Van Schie, kan ik u gelijk het woord geven of wilt u even schorsen? (reactie buiten de microfoon). Dat is goed. Ga uw gang. Vijf minuten? Dat is goed. Beste Statenleden, neemt u allemaal weer plaats? Dank u wel. Volgens mij zijn we allemaal wel weer terug. Mijnheer Van Schie? U heeft het woord. Ga uw gang.

André van Schie: Dank, voorzitter. Dank voor de uitgebreide reflectie op het stuk. Het is ook mooi om te zien dat de discussie en de overwegingen die in de Staten nu plaatsvinden, ook al eerder natuurlijk door ons is ervaren. Toen we het met de regio's, de gemeenten en de marktpartijen bespraken. Dat heel veel van de elementen die u inbrengt, zijn een feest van herkenning kan ik u vertellen. Want wat we natuurlijk doen, is proberen die balans te zoeken. Tussen echt meer ruimte, waar gemeenten en ontwikkelaars ook om vragen. Naar kantoorruimte, omdat de markt echt op slot zit. Tegelijkertijd voorkomen dat we die leegstand, die er ook nog steeds is. Ook in onze provincie, ook op dit moment. Dat we die ook willen verminderen. Daar dus ook kantoorruimte willen transformeren en uitnemen. Maar de conclusie is nu wel van de adviseur natuurlijk, dat het in balans moet komen met elkaar. Dat hebben we met dit Statenvoorstel op een evenwichtige manier geprobeerd te doen. Ik begrijp dat dat ook nog heel veel vragen oproept. Dus ik ga proberen die zo goed mogelijk te beantwoorden, voorzitter. De PVV begon met dat heel veel transformatie al plaats heeft gevonden. Dat is ook zo, inderdaad. Ruim twee derde is getransformeerd, ook naar wonen. Dat betekent wel dat er nu al heel veel daarvan benut is. Dus dat we ook niet verwachten dat er nog heel veel meer transformeerbaar is. Hangt ook van de plekken af waar dat nog zit. Waar dat nog nodig is en waar het kan, zetten we

natuurlijk de OMU ook graag in als vehikel. Dat is dan misschien meteen een antwoord op de vraag van de heer Adriani. We zijn ook nog met Ecorys in gesprek geweest naar aanleiding van hun analyse. Is dat nu echt een verdringing van de marktvraag, als je het OMU daarin laat transformeren? We hebben ze er wel van overtuigd dat we ook voldoende ruimte bieden voor nieuwe werklocaties. Dus in de nieuwe adviezen die u krijgt, zult u ook zien dat dat een stuk genuanceerder is. Dat we daar als GS ook een genuanceerder punt over innemen. We zien nog steeds een opgave voor de OMU, ook in deze transformaties. Ook gezien de door u Staten aangehaalde noodzaak voor woningbouwlocaties.

Voorzitter, dan de heer Vermaat had diverse vragen over de incourantie. Of wat dan courant of incourant is. Of we een exacte definitie hebben. Kijk, waar we vanuit geredeneerd hebben, is vanuit de marktordening. Ik geloof dat de heer Janssen dat ook al zei. Dus wat courant is, dat is gewoon wat de markt graag wil hebben. Op dit moment- Ik geef toe dat dat echt in de tijd nog wel kan variëren. Op dit moment, zijn die stationslocaties gewoon ongelooflijk populair. Omdat heel veel werkgevers ook, met name in die grote kantoren, graag willen dat hun medewerkers ook met het openbaar vervoer naar het werk kunnen. Dat betekent dat andere locaties, die dus minder goed bereikbaar zijn, minder courant zijn. Omdat ze gewoon minder modaliteiten tot hun beschikking hebben. Dus dat betekent dat het risico op leegstand, op die wat wij dan incourante locaties noemen en wat de markt incourante locaties noemt, gewoon reëel is. Dat zien we ook in de markt. Dat op die plekken met name, op dit moment nog leegstand is. Dat zijn ook plekken die heel moeilijk transformeerbaar zijn. Want mensen willen ook graag wonen op plekken die een functiemix hebben en die met het openbaar vervoer bereikbaar zijn. Die niet te afgelegen zijn om een prettig leefklimaat te hebben. Dus een exacte- We kunnen vast nog wel uit het Cushman & Wakefield-rapport de exacte definitie nog nasturen. Maar in die richting moet u het zoeken. Dat is de reden, omdat natuurlijk uit de behoefteraming blijkt, dat die ov-locaties ongelimiteerd de ruimte krijgen. Maar dat is natuurlijk niet ongelimiteerd. Ik geloof dat diverse van jullie dat ook al gezegd heeft. Dat is natuurlijk wel gelimiteerd door de ruimte en de capaciteit én de marktvraag ook weer. Dus we kunnen bij Utrecht Centraal echt, zeg ik ook tegen de heer Breur, nog wel een aantal flinke kantoorlocaties verwachten. Die zitten ook in de planning en de pijplijn. Er zijn concessies voor verleend, die zijn alleen nog niet gebouwd. Jaarbeurspleingebouw, NS heeft nog vastgoedlocaties die ze willen ontwikkelen. Gemeente Utrecht wil nog dingen mogelijk maken, waar wij ook achter staan. Op een gegeven moment is het Beurskwartier een keer klaar inderdaad. Dan kun je nog ongelimiteerde programmeringsruimte hebben, dan gaat er niet meer komen. Dus de kracht van die locaties zit natuurlijk juist in de functiemix, in de goede bereikbaarheid. Niemand wil spooksteden bouwen. Integendeel, gemeentes zijn heel erg bereid om dat op een hele zorgvuldige manier te doen. Op dat soort plekken zijn we daar natuurlijk ook nauw betrokken.

Dan had de SP ook nog de vraag over die acht procent. Nog los van het feit dat het nu precies acht, of net daaronder is. Wat je dan met precies acht procent doet. Zien we ook even als een technische vraag, waar we nog op terugkomen. Hoe we dat vanuit provinciebreed, ook naar plekken waar misschien toch nog wel echt grote verschillen ontstaan. Tussen plekken waar enorme leegstand is, die dan getroffen zijn. Terwijl op andere plekken juist het in orde is. Ik heb tegen de wethouders in de gesprekken wel steeds gezegd. Dat je natuurlijk niet van de ene op de andere dag, van vijf procent op acht procent zit. Dat zie je aankomen. Je ziet de trends. We doen dat jaarlijks, die behoefteraming. Ook om te voorkomen dat we verrast worden. Dus op een gegeven moment als je de trend ziet in een bepaalde richting, dan ga je natuurlijk al met elkaar in gesprek. Wat betekent dit voor het programmeren? Dat is ook een beetje de vraag richting de heer Adriani natuurlijk. Hoe zit het nu met de pijplijn, als je dan toch die noodknop aanzet? Wat in de pijplijn zit op dat moment- Dus wat uitgegeven, of geprogrammeerd is, dat gaat gewoon door. Maar op het moment dat we dus het ventiel iets aandraaien en minder lucht aan de markt gunnen, dan worden er vanuit die categorieën geen nieuwe locaties toegevoegd.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Van Schie, u heeft een interruptie van de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dank. Dank ook voor de beantwoording van deze vragen. Die opmerking die we gemaakt hebben over die noodknop, hoe dat gaat werken. Maar is het zo dat ik u eigenlijk hoor zeggen mijnheer Van Schie, dat

we een tussenstap eigenlijk prima- Dat u dat eigenlijk doet, maar dat het er niet tussen staat. Dus een amendement op dat gebied, wordt door u omarmd.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Nee, ik heb gezegd dat we daar technisch- Voorzitter, dat we daar technisch op terugkomen. We hebben nu met de regio's de gesprekken gevoerd, waar natuurlijk datzelfde leeft. Dus we zijn wel uitgegaan van provinciale cijfers, omdat we het ook provinciaal uitvragen de behoefte-raming. Dan ook de provinciale leegstand daartegen afzetten. We zien wel grote verschillen. We zien echt wel plekken met veel leegstand. We hebben nu niet gezegd. Je krijgt daardoor geen ontwikkelruimte. We hebben nog steeds daar ontwikkelruimte gegeven, ook al is er veel leegstand in zo'n gemeente. Dat werkt omgekeerd dan natuurlijk ook wel een beetje. Dat als we met zijn allen op de noodrem moeten, dat dat dan ook op die plekken moet waar misschien het probleem niet het grootste is. Dus als we aan de ene knop gaan draaien, dan moeten we eigenlijk ook aan de andere draaien. Dan moeten we zeggen. U heeft nu grote leegstand in uw gemeente, of in uw regio. Dan mag u dus niet meer die 3000, of die ruimte die u heeft, benutten. Dat wilden we ook niet. Want op heel veel plekken zien we wel dat het juist met schuifruimte en ontwikkelruimte, ontwikkelingen mogelijk maakt. De regio's waren daar ook content mee.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Van Schie, u heeft een interruptie van de heer Adriani.

Hans Adriani: Dank. Dan nog even een vervolgvraag dan toch op die werking van die noodknop. Want ik snap de pijn en die respecteert u. Een pijn die- Meestal verstaan we daar vergunde projecten onder. Maar het gaat mij voornamelijk- Die vind ik wel spannend. Mogelijkheden die in een omgevingsplan verankerd zijn, maar verder nog niet tot een project hebben geleid. Stel de gemeente Renswoude maakt een nieuw omgevingsplan voor de vernieuwing van hun binnenstad. Daar wordt keurig 3000 vierkante meter kantoorruimte in geprogrammeerd, om dat over een jaar of acht te kunnen realiseren. Volgend jaar ziet u dat de leegstand in de provincie op 8,01 procent zit, om niet in de verwarring van de heer Vermaat te komen. Gaat de noodknop dan werken? Omdat het omgevingsplan van Renswoude, wat onherroepelijk is, om dat weer terug te draaien? Zonder dat je daar een PIP-achtig ding voor moet doen.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Het wordt een beetje technisch. Maar wat we niet beogen is. Allerlei plannen, die gewoon op dat moment dat we ze zeg maar verankerd hebben, daarna weer onmogelijk te gaan maken. Daar wilden we juist bij wegblijven. We weten allemaal dat de doorlooptijden inderdaad groot zijn. Daarom zei ik ook. Je ziet die trends. Het is een olietanker die natuurlijk door de provincie vaart, met al die kantorenlocaties. Dus het is niet zo dat dat van de ene op de andere dag op acht procent komt. Dan kun je daarop anticiperen met elkaar. Maar we willen voorkomen dat die leegstandcijfers weer zo hoog worden, dat draconische maatregelen nodig zijn. Daarom gaan we het elk jaar opnieuw beschouwen en onomkeerbare zaken niet weer terugdraaien. Voorzitter, ik was nog even bij de SGP bezig. Om te kijken naar de vraag die ook gesteld is, over de systematiek over leegstand. Met als voorbeeld Veenendaal ook weer. We zien wel dat de vastgoedmonitor die wij hebben, soms inderdaad afwijkt van wat gemeenten zelf uitvragen. Dat hangt ook soms van definitiekwesties af. Ik begrijp in de technische beantwoording, dat bijvoorbeeld in Veenendaal. De gemeentehuizen, politiebureaus en ziekenhuizen door hen zijn wél meegenomen en door Cushman & Wakefield niet. Daar kun je definitiekwesties in hebben. Dus we synchroniseren dat nog. Ook in afstemming ambtelijk, zodat dat zoveel mogelijk hetzelfde is. Dat we in een systematiek komen met elkaar, waarin we het ook eens zijn over met elkaar. Dit is echt de leegstand. Dit is echt de vraag. Dat betekent dit en dat voor de programmeringsruimte. Dus daar wordt druk aan gewerkt.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Van Schie? U heeft een interruptie van de heer Adriani.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Ik vond het pleidooi over Veenendaal wel intrigerend. Daar kwamen volgens mij minimaal drie partijen mee. Volgens mij was de kern van het pleidooi. Als een stad als Veenendaal met 10.000

woningen groeit, dan vraagt dat ook nieuwe werkgelegenheid. Dan kom je er misschien niet met die 3000 woningen. Ik was wel benieuwd of de gedeputeerde daar nog wat op kan reflecteren? Ook om de weging van zo'n amendement goed te kunnen doen.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Voorzitter, Veenendaal komt echt aan bod. Maar laten we het meteen maar bij de kop pakken, dan zijn we daar ook aan toe. We hebben natuurlijk geprobeerd om hele gefixeerde regels en een aantal dingen vast te stellen, omdat het in de verordening moet komen. Dus het moeten gewoon duidelijke regels zijn. Maar wat we ook hebben, is de mogelijkheid voor maatwerk. Als we bij grote woningbouwontwikkeling rondom die treinstations, woningen gaan toevoegen en daar ook functies bij willen hebben. Dat is bij Veenendaal natuurlijk het geval. Bijvoorbeeld bij De Klomp en bij het centrum. Daar komen inderdaad heel veel woningen bij, maar daar mogen ook best kantoren bij. Dan moeten we in die mix, met maatwerk, moeten we daar ook op reflecteren en ruimte geven. Dus het is niet zo dat dit nu gelimiteerd is tot eeuwig en altijd en het is nooit meer. Het is bedoeld, ook nadrukkelijk in het gesprek met de regio's, om de directe vraag die gemeenten hebben. Die ze ervaren, als ze met plannen bezig zijn, om ruimte te bieden. Dat is ook bijvoorbeeld voor de bestaande voorraad, twintig procent optoppen. Daar kunnen gemeentes gewoon zelf in hun bestemmingsplannen regelen. Dat als er een kantoor is, dat er nog twee verdiepingen bij mogen. Om het een beetje verdichten, dat op dezelfde plek meer functieruimte is. Dat is die drieduizend vierkante meter. Dat zijn de plekken rondom de stations, dus daar zit heel veel ruimte. Daar zit misschien ook ruis. Dus ik snap best dat hoe het nu geformuleerd is. We dat natuurlijk uitgebreid in de gesprekken met de verschillende gemeentebesturen hebben behandeld, dat het niet voor iedereen meteen heel helder leesbaar is. Ik ga dan ook graag de toezegging doen aan de heer Janssen. Omdat ook de gemeente Veenendaal en op andere plekken waar er nog vragen zijn, dat nog nader toe te lichten. Ook met de wethouders hebben we het al uitgebreid besproken, maar ook met anderen nog toe te lichten welke ruimte het nu biedt. Want wij zijn in de gesprekken met de gemeentes echt goed uitgekomen in de regio's. Dat ze het gevoel hebben dat ze met deze nieuwe set regels, voorlopig echt vooruit kunnen met hun behoeftes. Bijvoorbeeld ook Veenendaal met de ICT-campus. Met de kleinschalige ontwikkelingen die nodig zijn. Met de ontwikkelingen rondom de stations. Dus dat biedt echt ruimte, ook voor die specifieke gemeente. Was nog wel de vraag. Waarom zit het sowieso in die categorieën?

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Van Schie, sorry. U heeft een interruptie van de heer Adriani tussendoor.

Hans Adriani: Dank. Op zich klinkt dit goed, wat de heer Van Schie nu zegt. Dus ik pak even in het stuk, het kopje uitzondering en maatwerk erbij. Dan zitten daar een aantal dingen, 10 procent hier en 1500 meter daar. Dan op locatieniveau. Dat is eigenlijk wat ik u hoor zeggen. Als op een locatie veel woningen, in de mixfunctie. Uitzondering voor Utrecht Centraal en Leidsche Rijn centrum. Betekent dat dat bijvoorbeeld Veenendaal-De Klomp en Veenendaal-Centrum daar vergeten zijn en dat dat we dat nog even moeten toevoegen?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Dan wordt hij technisch. Daar kom ik even op terug, als u dat goed vindt. Dus de plekken waar het sowieso dat al van toepassing is, die zitten al in categorie 1. Dus je zou ook zeggen, het is niet nodig op die plekken. Dus dat moeten we even technisch beschouwen, of dat dan helemaal goed geland is.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Janssen, interruptie. Ga uw gang.

Vincent Janssen: Dank u wel. Ik hoorde de heer Van Schie inderdaad een toezegging doen om het Veenendaal nog een keer een toelichting te geven. Dank daarvoor. Maar de vraag is ook. Of u dan nog bereid bent, om op basis van de informatie die u van Veenendaal krijgt, nog even te kijken of het precies allemaal goed opgeschreven is. Want toelichting geven klinkt als eenrichtingsverkeer.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Ik denk dat het precies raakt aan dat punt waar de heer Adriani op doelt. Zijn bij de ontwikkelingen die Veenendaal gewenst acht, voldoende mogelijkheden om ook een kantoorprogramma toe te voegen? Dat is zo. Dus wij hebben in de gesprekken tot nu toe met Veenendaal niet ontdekt wat ze nu nog meer willen, dan wat dit mogelijk maakt. Binnen de scope van zeg een jaar of acht. Mocht dat wel zo zijn, dan gaan we natuurlijk even goed kijken of we dat nu op voorhand al moeten doen. De tijd is natuurlijk wel beperkt die we hebben tot het Statenvoorstel ook hier passeert. Dus dan moet het in de regels ook wel goed kunnen landen. Dan nog even. Waarom zit Veenendaal-De klomp en Veenendaal-Centrum nu niet in dat eerste rijtje? Dat komt toch omdat het plekken zijn waar twee treinen per uur rijden. Dat maakt de ov-bereikbaarheid ook wel onvergelijkbaar, in relatie tot bijvoorbeeld zo'n plek als Woerden, die ook door u gerefereerd is. Waar gewoon heel veel intercity's stoppen. Dus de ov-bereikbaarheid van de stations van Veenendaal is gewoon echt minder, dan van andere stationslocaties. In die zin zitten ze dus in een andere categorie, ook qua markt vraag. Wat u courant noemde, in de vraag. Wat we dus ook zien als nut en noodzaak. Hier ben ik al op teruggekomen, over het Utrechtse stationsgebied. Dat daar echt gewoon voldoende ruimte is. Dat we niet zitten te wachten op een beperking daarvan, omdat daar ook voldoende ruimte nodig is. Omdat dat juist een plek is waar we ook ruimte kunnen bieden aan de grotere kantoren. Een aantal van u heeft daarnaar gevraagd. Is dit nu voor de kleine kernen een goede oplossing? Moeten die niet veel meer ruimte krijgen? Maar met die 3000 vierkante meter, hebben de kleine kernen bij ons allemaal aangegeven. Dat ze daarmee voldoende ruimte hebben, om ook met de groei van de gemeente de kantoren vraag te accommoderen. Dus het is echt niet zo dat we nog 7 andere notarissen en 12 makelaars en 4 extra bureaus in een kleine kern nodig hebben. Ze hebben vaak al ruimte, dit biedt meer ruimte. Alle kleine kern hebben aangegeven. Voor ons is dit voldoende. Integendeel, voor hen hebben we het nog een beetje opgeknapt ook. Zodat ze in kleinere tranches kunnen uitgeven. Omdat 3000 vierkante meter dan plotseling wel weer heel veel is. Dus daar kan ik u echt in geruststellen. Als dat toch nog vragen oproept, dan komen we daar graag op terug. Dan nog even die vraag. Wat zijn nu de snelweglocaties die zo aantrekkelijk zijn, dat je daar toch nog extra ruimte wil bieden om meer te bouwen? Wij zien ze niet. Dus dat is ook weer echt markt vraag, die zegt. Wij zoeken die locaties rondom de stations op. Dus in alle eerlijkheid. Een amendement dat zegt, we willen meer snelweglocaties kunnen toevoegen in grote hoeveelheden. Daar zien wij weinig brood in. Omdat dat juist de plekken zijn waar een enorm risico is op leegstand op termijn, omdat het ook geen prettige woonlocaties zijn. Dat is een belangrijke randvoorwaarde voor onze ruimtes die we nu toevoegen. Dat ook als in de toekomst functieverandering nodig is, dat dat ook makkelijk kan.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Janssen heeft een interruptie. Ga uw gang.

Vincent Janssen: Dank u wel, voorzitter. Ik zie in het STEK-rapport in de behoefteraming uit 2023, één locatie waar wél behoefte is volgens die behoefteraming. Dat is Papendorp in Utrecht. Daar is natuurlijk ook voorzien dat daar iets met hoogwaardig openbaar vervoer gaat ontstaan. Hoe kijkt de gedeputeerde daartegen aan?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Maar volgens mij is Papendorp al helemaal duidelijk wat daar uitgeefbaar is en is daar niet meer ruimte nodig. Integendeel, de gemeente Utrecht wilde daar wat afschalen en daar juist andere functies ook weer toevoegen. Maar daar kom ik ambtelijk nog op terug als dat anders is, dan ik het uit parate kennis heb. Dus dat is echt een locatie waar geen extra programmeringsruimte voor nodig is.

De plaatsvervangend voorzitter: Eén moment mijnheer Van Schie. Mijnheer Boerland, klopt het dat u uw hand ook opstak? Ga uw gang. Interruptie.

Bert Boerland: Volgens mij de vraag ook- Daar heeft de heer Nagtegaal ook op gewezen. Want het gaat alleen maar over locaties met ov. Maar ik bedoel, er zijn echt heel veel mensen zo- Ik bedoel die inderdaad gewoon- Die wonen op het platteland, die hebben geen ov. Dus die moeten gewoon met de auto naar het werk. Dat kun je leuk vinden, of niet leuk vinden. Maar ik mis in dit beleid ook inderdaad- Op een gegeven moment dat inderdaad wordt gezegd. We bouwen kantoren en we zorgen ervoor dat er ook voldoende parkeergelegenheid is. Ik bedoel die aversie tegen

locaties gelegen aan een snelweg, snap ik gewoon niet zo. Want er zijn gewoon mensen die gewoon afhankelijk zijn van de auto. Het is inderdaad gewoon echt niet een pretje om inderdaad gewoon met je auto de binnenstad in te gaan.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Boerland, korte vraag moet het eigenlijk inhouden. Dit was meer een statement. Mijnheer Van Schie, wilt u daar nog even op reageren?

André van Schie: Ja, graag. Want het is nu door meerderen van u gezegd. Alsof wij zeg maar alleen maar sturen op de manier waarop mensen naar hun werk moeten. Maar de degene die hier stuurt, is natuurlijk de werkgever die een kantoor wil bouwen op een plek waar hij zijn mensen wil laten werken. Daar sturen wij natuurlijk niet op. We bieden- Zoals ook al gezegd in het interruptiedebatje tussen de heer Adriani en de heer Vermaat. Natuurlijk ook ruimte buiten die kantoorlocaties op de ov-knooppunten. Dus het staat kleine bedrijfjes nog steeds vrij om een kantoorlocatie te ontwikkelen in een kleine kern. Daar met de auto naartoe te gaan en dat prima te faciliteren met de parkeernormen die een gemeente verder wil. Alleen wij zien dat die hele grote kantoren, waar de grote marktvraag zit, daar niet naartoe willen. Dat vinden we ook verstandig. Dat is dus niet opgelegd beleid vanuit de provincie, dat is marktvraag. Die we willen accommoderen, door op die plekken waar de vraag ook is, ruimte te bieden.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Schie. De heer Limmen had een korte interruptie op de bijdrage van de heer Boerland en die wilde ik even toestaan.

Wouter Limmen: Een feit is dat vorig jaar het aantal files met acht procent zijn gestegen en er per dag honderden kilometers file staat. Vindt u het zelf niet mogelijk dat het juist goed is dat mensen zich transporteren naar parkeerhubs buiten de gemeente en vandaaruit naar kantoorlocaties? Er is een veel interessantere oplossing mogelijk. Bent u dat met mij eens?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Boerland.

Bert Boerland: Dat is een soort wensdenken. Ik heb alleen maar één voorbeeld. Mijn werkgever was zo vriendelijk geweest om een bedrijfsuitje te organiseren in Barneveld. We moesten allemaal met het openbaar vervoer. Toen Googelde ik. Ik denk van goh. Voor twintig kilometer ben ik meer dan een uur onderweg in het openbaar vervoer. Ben ik toch maar met de auto gegaan. Want dat is gewoon een punt zo. Soms heb je gewoon situaties dat een auto gewoon erg handig is. De toename van verkeer en de files en zo. Ene kant is het wel grappig dat het een soort contradictio in terminis is. Ik bedoel, we werken steeds meer thuis en toch zijn er meer files. Dan worden de files volgens mij niet veroorzaakt door mensen die op kantoor werken voor het woon-werkverkeer, maar er zijn andere oorzaken.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mijnheer Boerland. De heer Nagtegaal had een interruptie op de heer Van Schie. Ga uw gang.

Sjors Nagtegaal: Met een kleine inleiding, als u dat toestaat. Ik wil in ieder geval wegnemen dat ik- Ik ben ook voor die grote ov-knooppunten, dat we ook daar die focus op leggen. Alleen voor mij is het én én. Ik had nu zelf het idee, mijn fractie had het idee. Dat in het Statenvoorstel het heel erg alleen dat is. Daarom ook eventueel een amendement in de maak. Dus ik zou eigenlijk wel graag van de gedeputeerde willen weten. In de toekomst, met het nieuwe kantoorbeleid. Schrijven we hiermee niet juist die- Ook met de auto, bereikbare locaties af? Focussen we inderdaad, zoals wat de heer Boerland zegt. Niet alleen op die grootstedelijke locaties met een groot ov-knooppunt? Zoals net al werd gezegd. Is schijnbaar Veenendaal-Ede, of hoe heet het? De Klomp. Ook niet in die zin, een ov-knooppunt. Ik snap dat daar niet heel veel treinen stopt, maar goed. Dan kijken we echt alleen maar naar Utrecht Centraal, Woerden inderdaad, Leidsche Rijn, et cetera. Dus echt het wat grootstedelijkere gebied. Dat lijkt mij toch onwenselijk. Dus daarom graag een reactie daarop.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Van Schie, ga uw gang.

André van Schie: Voorzitter, dank. Ik dacht ook dat ik daar ook al een klein antwoord op had gegeven bij de eerdere interrupties. Omdat wij natuurlijk ook kijken naar de transformeerbaarheid van die locaties in de toekomst. We zien nu heel veel leegstand langs die locaties die slecht bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Gewoon omdat werkgevers het niet willen en werknemers ook graag met het openbaar vervoer willen kunnen. Dus dat is gewoon echt marktordening. Maar we willen wel voorkomen, dat we die plekken die ook slecht transformeerbaar zijn- Waar we met de OMU, met heel veel moeite, geld en inspanning, dan nog nieuwe locaties moeten toevoegen. Dat we die weer creëren voor de toekomst. Dus daarom zeggen we. Als je nu ergens lucht creëert in de markt door vierkante meters toe te voegen, die we misschien op termijn wel weer moeten gaan afschalen als de marktvraagminder is. Doe dat dan op plekken die ook aantrekkelijk zijn voor bijvoorbeeld wonen. Dat is óók op die plekken rond de binnensteden, vanwege de functiemix en de goede ov-bereikbaarheid. Dus dat snijdt aan twee kanten en is ook in die zin marktordenend.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank Mijnheer Nagtegaal, ga uw gang.

Sjors Nagtegaal: Dank. Ik sta helemaal achter het idee van een markt die, in die zin bepaalt, waar inderdaad die vraag ligt. Zo werkt dat nu eenmaal een beetje. Alleen ik heb gewoon heel erg het idee dat de gedeputeerde op deze manier, ook die kleinere kernen die we in onze provincie kennen, afschrijft. Ook daar is een wens, heel vaak vanuit de eigen inwoners, daar bijvoorbeeld- De Renswoudenaren, die willen daar dan blijven wonen. Maar ook allerlei andere dorpen. Ik kan ze allemaal gaan opnoemen, daar heb ik nu even geen zin in. Maar goed, u snapt mijn punt. Ik denk-

De plaatsvervangend voorzitter: Houd het kort mijnheer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Ja precies. Ik denk dat die vraag er ook toch wel is, als we dat even nader onderzoeken wellicht. Ook is in die kleinere kernen. Als het gaat om bijvoorbeeld uiteindelijk die transformaties. Ik denk dat dat ook net zo goed kansrijke locaties zijn.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Maar nogmaals voorzitter, die kleine kernen geven dat zelf niet aan. Dus dat is toch wel vrij belangrijk. Dus wij kunnen hier met zijn allen natuurlijk bedenken dat kleine kernen grote kantoren nodig hebben, die goed autobereikbaar zijn. Maar dat geven ze zelf niet aan. Dus dat is wel denk ik, waar we ook rekening mee moeten houden. Het is ook- We hebben natuurlijk vaak de discussie hier met u in deze Staten ook. Het is vaak heel moeilijk in de kleine kern om woningbouwlocaties toe te voegen, omdat de wegen vaak beperkend zijn voor welke uitbreiding er nog is. Als we nu grote kantorenlocaties gaan toestaan, of juist mogelijk gaan stimuleren, op plekken waar gemeentes ze niet willen. Wij zeggen. De weg is beperkend voor andere functies die we daar willen. Dan zijn we marktverstoring bezig, in plaats van marktordenend. Dat is ook niet wat ik zou willen propageren. Collega Van Essen fluistert mij in, dat hij vanuit het ruimtelijke ordeningsperspectief daar straks ook nog enige woorden aan kan wijden. Maar wij in de gesprekken met de regio's en de gemeenten die behoefte niet gepeild.

De plaatsvervangend voorzitter: Maar mijnheer Van Schie, we lopen toch een beetje uit de tijd. U heeft ook niet zo heel veel tijd meer voor de beantwoording van het hele college. Dus we proberen het even wat kort te houden. Mijnheer Nagtegaal, korte interruptie.

Sjors Nagtegaal: Ik ga het proberen. U kunt mij ook wel eens het orakel noemen. Maar goed, ik schat zo in dat uiteindelijk ook die kleinere kernen in de toekomst, wél die vraag creëren. Dat is even gewoon ook een beetje glazen bol kijken. Maar goed. Wat mijn vraag is. Sluiten we hiermee niet die eventuele toekomstige scenario's uit? Dat is eigenlijk puur de vraag. Daarom denk ik aan een amendement in te dienen. Ik zou willen dat de gedeputeerde die zorgen eventueel zou kunnen wegnemen, door iets toe te geven dat we misschien nog wat kunnen aanpassen.

De plaatsvervangend voorzitter: Helemaal goed. Mijnheer Manders, ik zag uw vinger. Is dat een interruptie op de heer Nagtegaal?

Evert Manders: Een hele korte interruptie, wat ik wel gewoon wil toevoegen aan dit debat. Want ik begrijp heel erg deze noodzaak die gevoerd wordt. Maar als we het hebben over wat er in de toekomst kan plaatsvinden en we gaan nu ook die omgevingsvisie herzien. Dit kantoorbeleid sluit eraan. Wil ik wel gewoon meegeven. Het is ook juist een kans om wel als provincie, de keus te maken. Waar gaan we dus ook die kantooruimtes de prioriteit geven? Dus bijvoorbeeld bij hoogwaardig ov. Als dat aansluit bij de markt, kan het ook gewoon een keuze zijn. Dus dat is niet per se fout. Zou ik toch wel willen meegeven. Laten we dat dus ook gewoon afwachten.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Nagtegaal wilt u daar nog op reageren?

Sjors Nagtegaal: Ik dacht dat D66 niet zo van het idealisme was, maar goed.

De plaatsvervangend voorzitter: Goed. Mijnheer Van Schie, in reactie op de heer Nagtegaal nog?

André van Schie: Volgens mij hebben we hier gewoon echt een verschil van inzicht, voorzitter. Dus daar kan ik niet heel veel meer aan veranderen, vrees ik. Ik wil nog richting de heer Koren zeggen, die met een amendement wil komen. Om zeg maar de ruil bij onttrekking en transformatie, ook weer randvoorwaardelijk te stellen voor de nieuwbouw van kantoren. Dat is financieel en planologisch juist van tegenkwamen in het gesprek met gemeentes, dat ze dat écht niet willen. Omdat het dan heel veel ontwikkelingen onmogelijk maakt en op slot zet. Als we nu juist de ruimte vinden, met de huidige set aan regels waar ze mee uit de voeten kunnen, ook met de marktpartijen nog iets willen. De kans op vrijstellingen die ze kunnen krijgen hiermee.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Koren.

Martijn Koren: Ik snap dat zij dat niet willen. Maar wat mij betreft, willen wij juist voorkomen dat we in de toekomst weer leegstand hebben. Het debat wat ik met de heer Adriani had. Is niet dat we de ontwikkeling onmogelijk maken, maar dat de gemeente wel de opdracht krijgt. Om in diezelfde periode te zorgen, dat er ook vierkante meters verdwijnen. Omgezet worden naar iets anders. Als we dat loslaten, dan weet ik niet. Zitten we hier misschien over een paar jaar weer. Ik denk dat het financieel geen impact moet hebben.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Van Schie, ik hoorde geen vraag.

André van Schie: Toch kort, voorzitter. Het is precies het balanceren wat we aan het doen zijn. Tussen ruimte geven op die plekken waar het nodig is en ruimte ontnemen waar het nog kan. Waar we naar zoeken met deze nieuwe beleidsregels. Gemeenten geven aan dat ze hiermee uit de voeten kunnen, om de gewenste transformaties mogelijk te maken. Dus zowel qua transformeren van leegstaande kantoren, naar sloop of nieuwbouw. De nieuwe ontwikkelingen mogelijk maken. Ik kijk even of ik me kan concentreren op de plekken waar amendementen zijn aangekondigd, voorzitter. Om het compact te maken. Want een boel vragen heb ik denk ik ook al beantwoord. De heer Manders vroeg nog. Wat doe je als woon-werkgebied net ligt waar we uitbreidingen toestaan? Dus daar geldt die 3000 vierkante meter voor. Die kan overal in de gemeente worden ingezet. Als het heel specifiek wordt, dat wil ik ook nog even toevoegen voor alle mensen die denken. Ik ken nog een casus waar het echt niet in past. GS kan altijd nog een ontheffing verlenen. Dus we vergaderen elke week. Dus daar zijn we best adaptief in, ook als het nodig is. Dus dat kan. Vergroening werd nog naar gevraagd. Dus de kwalitatieve inpassing. Ook de heer Limmen vroeg ernaar. Wat gaan we nu doen met verduurzaming, circulariteit? Dat is ook echt natuurlijk in bouwverordeningen, afspraken met gemeentes, met ontwikkelafspraken. Dat regelen we niet in de verordening op dit niveau, op dit moment. Dus dat is echt een ander vraagstuk.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Limmen. Een interruptie op de heer Van Schie.

Wouter Limmen: Ik begrijp dit. Maar ik zou graag willen weten. Sluit u het gewoon uit? Of ziet u de mogelijkheid om het ook hierin te formuleren?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Dan hebben we natuurlijk het verhaal van toekomstbestendig bouwen en alles wat de heer Van Muilekom ook met de woningbouwopgave heeft. Daar worden met ontwikkelaars afspraken over gemaakt, door gemeenten. Wij geven daar wel in de visies- Geven we daar richting aan van wat we willen. Maar dat gaan we niet nu in deze verordening, met deze ruimtevraaginvulling, verordenen. Want dan wordt het wel heel complex.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Limmen, ga uw gang.

Wouter Limmen: Nog één probeer ik het. Is het juridisch onmogelijk? Zegt u dat? Of zegt u. Nee, dat is niet verstandig om te doen.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Dat laatste is zeker het geval. Dat eerste weet ik niet. Dus dat gaan we nog even navragen voor uw geruststelling. Maar we vinden het in elk geval ongewenst. Ik denk dat ik de meeste vragen beantwoord heb. Maar misschien kunt u even inventariseren voordat u de tweede termijn induikt, voorzitter. Of mensen nog vragen onbeantwoord hebben gezien. Want het waren er een heleboel. Ik moest compact worden van u.

De plaatsvervangend voorzitter: Ja, inderdaad. Maar ik denk dat u al heel veel vragen heeft gehad. De heer Van Essen wil ook nog wat zeggen. Dan mag u dat zo doen, maar dan kijk ik eerst even rond of er nog een vraag was voor de heer Van Schie. De heer Koren zie ik.

Martijn Koren: Dan ga ik ervan uit dat de heer Van Schie die ging beantwoorden. Maar ik had ook nog voorgesteld om bijvoorbeeld twee woonlagen toe te voegen aan nieuwe kantoren op die ov-plekken. Of dat een interessant idee is.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Voorzitter, dat sluit het beleid natuurlijk niet uit. Dus die functiemix, is natuurlijk waar gemeenten voor gesteld staan. Ook nu bijvoorbeeld, additionele kantoren tellen ook niet mee in deze meters. Dat gaat om solitaire kantoren. Dus er zijn nog heel veel mogelijkheden buiten deze set regels. Maar uiteraard kunnen op allerlei manieren gemeenten plannen maken, maar ze hebben die vierkante meterruimte voor kantoren ook gewoon nodig. Maar die functiemix die we zoeken, die is ook nadrukkelijk een beleidswens bij heel veel gemeenten. Daar werkt OMU natuurlijk ook aan mee bij transformatieruimte. Dus dat sluit dit niet uit.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Verder geen gemiste vragen mijnheer- Excuses, mevrouw Van Elteren. Ga uw gang.

Marjolein Van Elteren: Dank u wel. We hadden nog een vraag over tijden van leegstand. We hebben nu een wooncrisis. Hoe zorgen we ervoor dat er dan wel zo goed mogelijk gebruikgemaakt wordt van de plekken die leegstaan? Wijst de gedeputeerde inderdaad ook actief gemeenten op mogelijkheden voor tijdelijke bewoning bijvoorbeeld?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Dan neem ik de portefeuille van de heer Van Muilekom, moet ik hier bekennen. Maar ook als het gaat natuurlijk om speciale doelgroepenopvang, wordt natuurlijk heel nadrukkelijk ook gekeken naar kantoorlocaties. OMU is daar ook al actief in, zoals ik zei. Dus we kunnen daar ook zelfs bij helpen, als het nodig is. Maar deze regels die gaan dus niet over het gebruik van bestaande kantoormeters. Maar hoe we nieuwe kantoormeters, onder welke voorwaarden, die zouden kunnen willen toevoegen. Dus dat is wel een ander hoofdstuk inderdaad.

De plaatsvervangend voorzitter: Voldoende? Helemaal goed. Dan de heer Van Essen had nog een aanvulling. Ga uw gang.

Huib van Essen: Dank, voorzitter. Misschien twee dingen. Eerste is denk ik goed om toch even- Want ik merk dat er heel veel vragen zijn. Hoe kunnen we overal ruimte bieden aan meer vierkante meters? Dat is een nadrukkelijk onderdeel van deze beleidsrichting, die we hiervoor hebben liggen. Ook vanwege de enorm veranderde

marktomstandigheden, ten opzichte van de tijd dat wij het vigerend kantorenbeleid hebben vastgesteld. Dat is een buitengewoon strikt kantorenbeleid en dat kwam ook ergens vandaan. Namelijk vanuit een enorme leegstand in onze provincie. Echt een markt die enorm uit balans was. Waar we uiteindelijk zelfs met een voorbereidingsbesluit en een provinciaal inpassingsplan, vierkante meters uit de markt hebben genomen. Een zeer ingrijpend besluit. Die ik geloof unaniem, destijds is aangenomen. Ik denk goed om even te noemen, dat dat ook dat de is. Ook betekent. We zitten nu in een andere situatie, maar wel een markt met twee gezichten. Ene kant een markt met heel veel vraag, maar ook wel een markt met nog steeds wel enorme leegstand. Dus daar moeten we denk ik ook- Dat dus wat hier voorligt, om daar de goede balans in te vinden. Vandaar ook dat ventiel. Dan misschien even- Ik begreep dat er nog één vraag was van GroenLinks over de vergroeningskansen. Verduurzamingskansen. Kijk, op zich voor kantoren- Er gelden natuurlijk landelijk al best wel strenge energieregels. Dus die hebben wij gewoon te volgen. Kunnen we denk ik ook niet zomaar extra eisen aan stellen. Als het gaat meer om andere vormen van vergroening. Denk meer in letterlijke sfeer. Dan gaat het meer om de kwalitatieve kant. Ik weet niet of we daar in onze verordening rechtstreeks eisen aan kunnen stellen. Maar dat geldt breed natuurlijk voor ruimtelijke ontwikkelingen. Ik denk dat dat enigszins vergelijkbaar is met hoe we dat bij woningen doen. Dat waren nog aanvullingen.

De plaatsvervangend voorzitter: Hartelijk bedankt. Dat is de afronding van de eerste termijn. In de tweede termijn kunt u met elkaar in debat. Ik heb zes amendementen gehoord. Die allemaal kort even een introductie hebben gehad, maar die nog niet misschien helemaal zijn uitgesproken met elkaar. Dus misschien aan de indieners nog even kort in herhaling, of in reactie op wat u net als antwoord hebt gekregen. Hoe u doorgaat met uw amendement en dan de mogelijkheid tot debat. Wie kan ik het woord geven in de tweede termijn? Ik volg even niet het lijstje. Mijnheer Nagtegaal, ga uw gang.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Ik heb al een aantal vragen gesteld aan de gedeputeerde over het onderwerp, waar ik een amendement over wil indienen. Ik merkte dat er wat animo was bij wat andere fracties, om dat ook weer misschien wat anders te verwoorden. De STEK hoorde ik. Ook om een soort combi te maken met het idee dat de SGP ook had. Ik denk dat dat heel goed mogelijk is. Dat we gewoon samen met onze vingers in de natte klei een mooie pot gaan bakken. Dat we dat op de Statenvergadering van, 4 juni geloof ik uit mijn hoofd, terugzien.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Iemand een reactie hierop? Mijnheer Limmen, ga uw gang.

Wouter Limmen: Nee, geen reactie hierop. Maar ik wil wel zeggen dat wij mogelijk-

De plaatsvervangend voorzitter: Uw bijdrage. Ga uw gang.

Wouter Limmen: Amendement gaan indienen. Maar ik wil eerst even goed weten hoe het juridisch zit. Of je die duurzaamheidsvoorwaarde kan inpassen in dit voorstel.

De plaatsvervangend voorzitter: Maar dan is het misschien toch goed, vooruitlopend op die beantwoording. Dat u even kort aangeeft wat u dan van plan bent.

Wouter Limmen: Dat wij van plan zijn om in het voorstel, op het punt Uitgangspunt en leidende principes. Een formulering op te nemen, waarin ook de duurzaamheid als leidend principe wordt meegenomen. De exacte formulering, daar wil ik nog even over nadenken. We overwegen het alleen, als het juridisch mogelijk is.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Dat was een heldere uiteenzetting. Mijnheer Vermaat, een interruptie op?

Kees Vermaat: Voorzitter, want dan zou ik toch aan de heer Limmen willen vragen. U hebt de gedeputeerd gehoord. Niet alles wat juridisch mogelijk is, is ook wenselijk. Dus kunt u dat dan ook meenemen? Dat de gedeputeerde aangeeft. Dat die leidende principe nu toevoegen aan deze ruimtevraagstuk, is niet wenselijk. Dus neemt u dat mee? Of zegt u. Dat antwoord schuif ik terzijde.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Limmen, ga uw gang.

Kees Vermaat: Alleen als het juridisch mogelijk is. Dat vindt onze fractie wat kort door de bocht. Zou dat dan ook mee kunnen nemen in uw afweging?

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Limmen, ga uw gang.

Wouter Limmen: Wij nemen de woorden van de gedeputeerde altijd zwaar en die willen we gewoon even afwegen. Maar het feit dat ik dit punt inbreng, geeft ook het belang dat wij stellen. Als we het hebben over het kader van onze doelstellingen, wat provinciaal beleid is, om grondstoffengebruik te beperken. Vooral in de bouw. Dan heb ik het ook over woningbouw. Dat dat voor ons zeer zwaar weegt.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Butterman, interruptie of bijdrage?

Olivia Butterman: Bijdrage.

De plaatsvervangend voorzitter: Dan geef ik eerst de heer Vermaat nog even het woord, want die heeft een interruptie. Ga uw gang, mijnheer Vermaat.

Kees Vermaat: Maar voorzitter, dan toch weer richting de heer Limmen. Dat hebben we toch in andere zaken geregeld in dit provinciehuis? Dus moeten we alle zaken nu- Het is nu gewoon een ruimtevraagstuk. Dus als onze fractie zouden we meegeven. We hebben het op andere zaken dit geregeld, over het circulair bouwen, et cetera. Onze uitgangspunten. Daar neem ik aan, dat Gedeputeerde Staten en in alle beleid wat we voeren, dat dat wordt meegenomen. Dat we niet overal alles moeten opnoemen. Dus van onze partij, al zou u hem indienen, geen steun.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Limmen, in reactie? Dit was het. Voldoende?

Wouter Limmen: Nee, is voldoende. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Butterman. Ga uw gang, voor een bijdrage.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Even kort hoor. Als het gaat over het amendement wat we willen indienen. Die heb ik net ook even zitten uitwerken. Wat ik al aankondigde. Dat is het besluit 1a en 1c een tikkeltje te nuanceren. Dus die zal ik ook binnenkort langs sturen bij de collega's. Dan vinden wij de besluiten meer in lijn met wat er ook daadwerkelijk in het stuk zelf staat. Tot zover.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Koren, ga uw gang.

Martijn Koren: Voorzitter, we hadden in de eerste termijn het over twee amendementen. Ik heb de antwoorden van de gedeputeerde gehoord. Wij gaan ons even beraden wat we ermee doen. Kijken of we toch nog iets een koppeling willen maken, tussen nieuwe meters en bestaande leegstand. En iets over die woonlagen. Ik heb begrepen dat het kan, maar de vraag is. Misschien willen we het ook wel? Maar daar komen we op terug.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. De heer Breur, SP.

Jan Breur: Dank u wel. Mijn fractie heeft twee amendementen in overweging. De ene gaat over de ongelimiteerde groei in Utrecht, wat ons een beetje vergaat. Het andere gaat om het zaken mogelijk maken voor Veenendaal. Dat is ongeveer het diepste detailniveau dat ik nu kan blootgeven, omdat wij uiteraard de beantwoording van de gedeputeerde serieus meenemen. Ook nog in gesprek zijn met potentiële andere indieners, om samen iets moois te maken. Of dat nu een pot is, of een mooi schilderij, dat zal de tijd leren. Maar we hebben iets om over door te spreken. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere partijen? Mijnheer Vermaat, interruptie of bijdrage?

Kees Vermaat: Een bijdrage, voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: Ga uw gang.

Kees Vermaat: We hadden drie mogelijke amendementen aangekondigd. De ene die gaat samen op met UtrechtNu!. De andere gaat over Veenendaal, waar de SP het onder andere ook al over had. De andere gaat over een extra stap toevoegen aan de noodknop, We krijgen ook nog wat antwoorden, dus daar zijn we blij mee. Dank ook voor de antwoorden van de gedeputeerde. We begrijpen dat incourant eigenlijk dus betekent, is niet geliefd. De niet geliefde locaties en de geliefde locaties, klinkt misschien net iets anders. Waardoor er wat mogelijk wat minder verwarring was ontstaan. Verder zouden we zeggen. Dank ook voor de antwoorden. Volgens mij spreken twee gedeputeerden met één mond. Ik dank u.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Niemand meer in de tweede termijn? Dan wens ik u heel veel succes met al uw creatieve uitingen. Maar ik wil ook wel zeggen, zoek elkaar vooral op. Want we hoorden ook heel veel overeenkomsten. Dit zal als besprekstuk doorgaan naar de Statenvergadering. Bent u het daar allemaal mee eens? Helemaal goed. Dan is hiermee dit agendapunt afgerond.

14. IPO: Conceptbegroting en Notitie inzake voortgang Slagvaardige Vereniging

De plaatsvervangend voorzitter: Dan gaan we naar het volgende agendapunt en dat heeft betrekking op het IPO. Ten eerste de Conceptbegroting en ten tweede de Notitie inzake voortgang Slagvaardige Vereniging. Ik deel het even in twee stukken op. Dat maakt het misschien wat makkelijker. We hebben het dan eerst even over de conceptbegroting. De conceptbegroting van het IPO was een nazending. 16 mei heeft u die pas ontvangen, met een begeleidend schrijven. Vanwege de bespreking in de algemene vergadering op 24 juni, moet de conceptbegroting van het IPO deze ronde op de agenda staan. Dat staat hij dan ook. In de commissie kunt u aan de AV-leden- Dat ben ik en Noortje. Aandachtspunten meegeven met betrekking tot de conceptbegroting. Ook na de commissiebespreking heeft u nog de tijd om schriftelijke aandachtspunten mee te geven. De technische briefing van het IPO over de conceptbegroting, staat gepland op dinsdag 11 juni. Dan heb ik hem opgeknipt. Dus ik ga nu even eerst een rondje maken om te kijken of ik hier iemand het woord over kan geven. Of u iets aan mij wil meegeven. Dat was heel kort. Dat wordt een makkelijke voor mij en mevrouw Flink. Dank u wel. Dan de tweede- Ik hoop dat u daar wél een het woord over voert. Dat gaat over de notitie inzake de voortgang van Slagvaardige Vereniging. In de notitie voortgang Slagvaardige Vereniging wordt gevraagd actief mee te denken met de koers van de Vereniging van het IPO. Aangezien de commissieronde in juni helaas te laat is, nemen we het stuk nu mee in deze ronde. Ook hierbij heeft u na de commissie nog mogelijkheid om schriftelijk te reageren. Ter aanvulling organiseert het IPO op 14 mei- Dat is al geweest natuurlijk. En op 27 mei een technische sessie voor alle Statenleden. Waarin de scenario's en het traject nader wordt toegelicht. In aanvulling daarop. Even voorzitter af, AV-lid op.

Odile de Man: Heb ik in de klankbordgroep gezeten voor het opstellen van deze notitie. Waarbij er echt een hele langjarige roep was vanuit het AV en eigenlijk ook vanuit het bestuur. Om die onderlinge verhoudingen wat te verbeteren. We hebben gezocht naar een mogelijkheid om dat te doen. Als AV-lid heb je alleen de begroting en de voorzitter. Maar je merkt dat er op meerdere punten graag met elkaar in gesprek gegaan wil worden tussen het IPO bestuur en de Statenleden. Daarvoor is wellicht, wellicht zeg ik, het AV onvoldoende. De discussie moet hier plaatsvinden in de Staten en meegaan naar het IPO-bestuur. Dat gebeurt niet altijd op de juiste manier in alle provincies. Daardoor staat soms wat ruis op de lijn. We proberen dat te ondervangen door te kijken of er een andere vergaderstructuur mogelijk is. Ik denk dat dat het was.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Van Essen, wilt u nog een korte introductie daarop geven verder?

Huib van Essen: Volgens mij heeft u heel goed geïntroduceerd. Misschien twee dingen erbij. Wat voor ons als bestuur en zeker voor ons als Utrechts college belangrijk is. Is de betrokkenheid van alle geledingen zeg maar binnen de provincies, bij IPO versterkt. Dan hebben we met name de indruk dat een, zeg maar wat actievere betrokkenheid- Misschien ook iets meer dan alleen maar de jaarstukken, of de begroting mogen goedkeuren. Voor de afvaardiging vanuit de Provinciale Staten en het IPO. Dat dat daar heel erg behulpzaam zou kunnen zijn. Dat zou bijvoorbeeld in

een- De modellen die nu voorliggen, zouden daar een uitwerking voor kunnen zijn. Dus wij vinden dat eigenlijk wel een hele zinvolle stap. Niet alleen vanuit het idee dat een AV-lidmaatschap dan interessanter wordt, maar vooral om de betrokkenheid bij de Vereniging IPO te versterken. Dat is volgens ons, in ons gezamenlijk belang.

De plaatsvervangend voorzitter: Wie kan ik hierover het woord geven? Mevrouw Kennedy-Doornbos, ga uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn heel tevreden met de voorgestelde veranderingen. Dan wordt er ook van ons gevraagd of wij gaan voor scenario 1, 2 of 3. Het voorstel van het bestuur is zeg maar ergens tussen scenario 1 en 2. Ik denk dat scenario 2 er wel goed uitziet. Want ik denk dat je als vereniging slagvaardiger wordt als je elkaar iets beter leert kennen. Ook als je samen gaat praten over thema's en ook de mogelijkheid hebt om resoluties in te dienen. Dus dat zie ik wel zitten. Afhankelijk natuurlijk van of daar ook daadwerkelijk behoefte aan is. Want als niemand komt, dan hoeft het niet.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Van mijn kant eigenlijk de vraag. Hoe die gesprekken zijn gegaan? Omdat ik zie dat de voorkeur bij AV en bestuur, is meer tussen scenario 1 en 2. Bij GS is meer richting scenario 3. Hoe hebben jullie dat ervaren? Wat is jullie idee daarbij?

De plaatsvervangend voorzitter: Vraag je dat aan de klankbordgroep?

Odile de Man: De klankbordgroep kwam eigenlijk uit op scenario 2 naar aanleiding van de gesprekken die we gevoerd hebben in de klankbordgroep. Laat ik dat dan zo stellen. Omdat er echt wel een verandering op gang moet komen. Maar u kunt zich ook voorstellen dat scenario 3, gaat ook wel over de samenstelling van het bestuur. Dat was best een hele spannende. Want dan heb je het misschien wel over een afname van het aantal bestuursleden. Dat was in het IPO-bestuur best wel een lastige en dat begrijpen we ook wel. Alleen het is nu het momentum, omdat al die tijd we er zo goed mee bezig zijn geweest. Het is ook wel gewoon een lopend gesprek in de AV. Alleen door de verkiezingen die ertussendoor kwamen, is er ook wel een soort kentering gekomen. We vinden die veranderingen toch ook wel een beetje spannend. Ik denk dat om die reden, we ongeveer tussen 1 en 2 zijn uitgekomen.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Begrijp ik dan dat GS juist scenario 3 interessant vond? Dat las ik volgens mij, maar- Ik zal nog even goed kijken.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Essen weet raad. Ga uw gang.

Huib van Essen: Voorzitter, als college lijkt het ons dit wel het moment. Om wel echt zeg maar de bakens binnen het IPO wat te verzetten. In de zin van de betrokkenheid van Statenleden bij IPO flink te vergroten. Dat zien wij vanaf scenario 2. Dus wat ons betreft, zou het heel wenselijk zijn om uit te komen op scenario 2, of misschien nog iets meer. Waarbij wij ook wel beseffen, dat een kleiner bestuur- Want dat is onder andere ook onderdeel van scenario 3. Wel een hele spannende is misschien. Zeker met twaalf provincies. Wij ook twijfel hebben of dat haalbaar is. Maar dan kom je wel uit op minstens scenario 2. Dat is eigenlijk hoe wij als college daarover gesproken hebben.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: In hoeverre staat scenario 3 dan op het netverlies van de AV-leden? Is dat voor de AV-leden een te grote stap? Want ik begreep net dat het misschien omdat het een kleiner bestuur wordt, een grote stap wordt. Dus ik begrijp even niet waarom de AV-leden niet voor scenario 3 zouden gaan.

De plaatsvervangend voorzitter: Interruptie op mevrouw Blekxtoon?

Dimitri Gilissen: Voorzitter, misschien meer voor de orde. Want volgens mij voeren we nu een debat- Geen debat, maar een gesprek met elkaar. Want we hebben nu geen eerste termijn, beantwoording. Het is gewoon meer een gesprek. Klopt dat?

De plaatsvervangend voorzitter: Dat klopt. Maar ik denk dat dit onderwerp het zich ook wel voor leent. Maar als u het écht heel kwalijk vindt, dan doen we het niet.

Dimitri Gilissen: Nee, ik vind het heel fijn. Ik zie alleen ook dat het misschien ongemakkelijk is. Dat u én moet voorzitten én dat u de vragen van collega's beantwoord.

De plaatsvervangend voorzitter: Ik probeer de boel bij elkaar te houden, maar helpt mij vooral mijnheer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Ik ga het niet moeilijker maken, voorzitter. Maar fijn dat we het op die manier kunnen doen. Dan zie ik ook vooral als gesprek met u en met elkaar.

De plaatsvervangend voorzitter: Dat klopt. Het maakt ook nog verschil dat ik in die klankbordgroep zat. Dus dat is inderdaad ook nog lastig. Maar mevrouw Blekxtoon even heel kort.

Odile de Man: De AV heeft nog niet uitgesproken. We hebben een diner gehad met AV en het bestuur. Daarin zijn we in tafels uit elkaar gegaan. Toen hebben we deze drie scenario's besproken. Per tafel is opgehaald wat ongeveer de sfeer aan tafel was. Daar is uitgekomen ongeveer tussen 2 en 3. Uit de klankbord kwam overduidelijk 2 of meer. Heel fijn dat de heer Van Essen daar ook hetzelfde in staat. We hebben ook steeds afstemming gehad met elkaar daarover. 24 juni, dan is pas de AV. Dan horen we pas. Hoe staat dan de AV erin? Maar wat ik nu veel belangrijker vind wat alle andere provincies vinden. Wat vinden wij als Utrecht? Op wat voor manier willen wij invloed uitoefenen op het IPO-bestuur? Is dat nog steeds op de manier waarop dat nu gaat? Of via de begroting en de voorzitter, met de AV-leden en de heer Van Essen. Of wie daar dan ook zit. Dingen meegeven via de commissie. Of willen we ook echt zelf deelnemen als Statenlid? In mogelijk een wat grotere bijeenkomst van het IPO. Waarbij we ook onze stem kunnen laten horen als geheel. Dat we niet afhankelijk zijn van de AV-leden. Dat is eigenlijk even heel grofweg het vraagstuk.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, mag ik even verder gaan vragen? Of heeft u nog een bijdrage? U mag ook gewoon even nadenken

Anneloes Blekxtoon: Dan toch in reactie. In de memo staat heel duidelijk dat- In de notitie wordt aangegeven dat de AV en het IPO-bestuur de voorkeur hebben uitgesproken voor een scenario tussen 1 en 2. GS ziet het meest in 2 en combinatie met 3. Vandaar al mijn vragen. Maar nu lijkt het alsof dit nog helemaal niet besloten is. Vandaar de verwarring.

De plaatsvervangend voorzitter: Het is ook nog niet besloten, omdat het aan u is. Wie kan ik het woord erover geven? Wie heeft behoefte om daar nog een bijdrage op te leveren? Mijnheer Manders, ga uw gang.

Evert Manders: Gewoon ten allereerste. We zijn blij met de maatregelen die voor ons liggen. Wat gewoon voor D66 misschien- Daar komt Marianne al aan. Maar wat bij D66 bij vraag oproept. Wat is nu precies het verschil tussen deze twee scenario's? Want je hebt natuurlijk de status quo plus en dan kan je gaan naar dat tweejaarlijkse congres. Maar ik neem toch ook aan, dat heel veel van die aanbevelingen in die plus, bij de status quo plus. Ook zeker in scenario 2 of in scenario 3 kunnen worden meegenomen. Dus ook daarin dan de vraag. In hoeverre is dan die steun van de AV-leden voor scenario 2? In hoeverre is dat al officieel meegenomen? Hoe zit dat in elkaar?

De plaatsvervangend voorzitter: Het is een stapeling. Dus in 2 zit ook 1. In 3 zit ook 1 en 2. Is dat voldoende?

Evert Manders: Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Gilissen, mag ik u het woord geven?

Dimitri Gilissen: Voorzitter, het is work in progress. Om dat maar even op een goede Nederlandse manier te zeggen. Ik snap ook wel het dilemma, wat ik ook bespeur. Kijk, laat ik maar even beginnen. Wat we als VVD belangrijk vinden, is dat het IPO een organisatie van en voor de provincie is. Dat het niet loszingt, om het maar even zo te zeggen. Dus verdere democratisering in zekere zin, zou de VVD zeker kunnen steunen. Alleen je komt natuurlijk wel ergens vandaan en die worsteling zien wij natuurlijk ook. Ik zie ook wel de nadelen eigenlijk van het werken met zo'n democratiseringslag. Met congressen en zwaardere belasting. De kans dat compromissen worden gesloten en dat je op zoek gaat. Daardoor ook inefficiënt wordt in je lobby en zo. Dus ik kan meegaan met alle partijen, of in ieder geval met de partijen die zich tot nu toe uitgesproken hebben. Met een voorkeur voor een model wat tussen 1 en 2 in zit. Misschien een beetje meer leunt naar 2. Terwijl ik ook zie dat dat ook iets van ons vraagt, ook als Provinciale Staten. Tegelijkertijd ben ik blij voorzitter, dat u en de heer Van Essen daar zitten en ik niet. Want dit is natuurlijk ontzettend lastig om hier chocola van te maken. Dus ik weet niet of u en ook de anderen hier iets aan hebben, maar dit is de afdrank tot nu toe.

De plaatsvervangend voorzitter: Ernst Hart, digitaal.

Ernst Hart: Dank u wel, voorzitter. Ik vind dat de heer Gilissen dit uitstekend heeft verwoord. Het is voor ons toch een klein beetje een black box. Daarom zijn we zo ontzettend blij met u als AV-lid en met collega Flink als AV-lid. Dus namens GroenLinks bedank ik jullie beiden daar ook voor. Wij vinden ook de betrokkenheid bij IPO, die moet vergroot worden. Dat vinden we belangrijk. We constateren dat de huidige situatie, de huidige organisatie eigenlijk niet optimaal is. Misschien wel verre van optimaal. Dus een wijziging lijkt ons volstrekt logisch. Dan neigen wij er toch ook naar om te denken aan minimaal scenario 2. Dat is eigenlijk eventjes een korte bijdrage op dit punt.

De plaatsvervangend voorzitter: Heel hartelijk dank. De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, de SGP sluit aan bij de woorden van de VVD. Hopen dat jullie daarbij makkelijkere chocola van kunnen maken.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Kan ik nog iemand anders het woord geven? Mevrouw Blekxtoon, ga uw gang.

Anneloes Blekxtoon: Dan de bijdrage inderdaad. Wat ons betreft is iets dichterbij het IPO uitkomen, ook wel grote voorkeur. Dus ik sluit me aan bij de woorden van de heer Hart.

De plaatsvervangend voorzitter: Hartelijk dank. Ik denk dat ik iedereen die iets wilde zeggen, wel gehad heb. Hartelijk dank voor deze boodschap. Daar kunnen wij beiden, alle drie mee verder. Als u naar huis rijdend in auto, of fiets, nog denkt. Ik ben nog wat vergeten. Mailt u alstublieft.

15. SB Voortgang en Uitvoeringsagenda Sociale Agenda 2025

De plaatsvervangend voorzitter: Dan gaan we verder naar het laatste agendapunt voor vanavond. Dat is de Statenbrief Voortgang en Uitvoeringsagenda Sociale Agenda. Dit agendapunt is geagendeerd door de PvdA, GroenLinks en Partij voor de Dieren. Hun motiveringen leest u bij het agendapunt op het SIS. Ik geef ook die partijen als eerste het woord. Beginnende bij de PvdA. Ga uw gang, mijnheer Adriani.

Hans Adriani: Dank, voorzitter. Partij van de Arbeid is trots dat de provincie Utrecht een sociale agenda heeft. Trots dat die ook breed in de Staten gesteund en gedragen wordt. Trots dat er met een heel klein team, echt enorme bergen werk verzet worden aan om aan de sociale agenda te werken. Als je naar die bergen weer kijkt, dan zijn dat een aantal projecten die heel relevant zijn en ook direct resultaat opleveren. Maar misschien wel de allerbelangrijkste opdracht van het team, is om te zorgen dat de hele organisatie 1100 man sterk, het in zijn DNA krijgt om door die sociale bril te kijken. De Statenbrief die gestuurd is, die roept met name daar wel wat zorgen op. Want we lezen in de Staten brief. Van de 15 geplande sociale brillessies, die speciaal dit als doel hebben, zijn er 6 doorgegaan. Niet alleen omdat de capaciteit van het team zelf beperkt was, maar ook omdat de prioriteiten bij de rest van de organisatie anders leken te

liggen. Voorzitter, dat geeft reden tot zorg. Want als we hier in de Staten breed vinden, dat dit iets is wat we als Utrecht moeten uitdragen. Dan kan het toch eigenlijk niet zo zijn dat de organisatie op heel veel plekken zegt. Nu even niet, we hebben er even geen tijd voor. Dat leidt een beetje tot de vraag. Klopt mijn in interpretatie van die passage uit de Statenbrief? Als dat zo is, kunnen wij als Staten nog iets doen voor het college? Om te zorgen dat de organisatie ontvankelijker wordt voor deze interventies van het Team Sociale Agenda. Als dat toch stroperiger blijkt dan verwacht, omdat er natuurlijk- Dat snappen wij ook. Heel veel aangejaagd wordt en heel veel erin het DNA moet. Is het dan verantwoord om volgend jaar zoals gepland, met de sociale agenda te stoppen? Dat waren mijn vragen voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. De GroenLinksfractie. Ga uw gang.

Imraan El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Ik wil bedanken en mijn waardering uitspreken voor het werk dat als is verricht op de sociale agenda. Ondanks krappe bezetting en wisseling in het team, is er toch veel gedaan. Chapeau. Toch heb ik wel wat vragen. Even kijken. Want als ik kijk naar de uitvoering, dan zie ik dat we onze doelen niet altijd even goed halen. Dat is jammer. Dus mijn vraag aan het college is als volgt. Welke stappen ziet het college om andere afdelingen praktisch te ondersteunen? Zodat zij ook actief kunnen bijdragen aan de uitvoering van de sociale agenda. Vraag twee. Heb ik het goed begrepen dat de capaciteit van het team onvoldoende is om de ambities waar te maken? Is daar extra inzet voor nodig? Zo ja, kan het college dan komen met een concreet voorstel om de inzet wél te verbeteren? Drie. De sociale agenda raakt steeds meer verankerd en dat is een positieve vooruitgang. Maar welke stappen ziet het college om dit nog steviger integraal te borgen in de organisatie? Zodat niet alleen waarbij het team sociale agenda ligt, maar ook breed gedragen wordt binnen alle afdelingen. Dat is namelijk heel erg belangrijk. Want uiteindelijk gaat het echt om iets fundamenteels, namelijk onze provincie beter maken. Dat vinden wij bij GroenLinks erg belangrijk. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Partij voor de Dieren, mevrouw Butterman nog steeds? Mevrouw Butterman is niet meer online. Het wordt ook al wat later natuurlijk. Zijn er nog aanvullende reacties van andere fracties op deze agendering? Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Ik dacht er ook aan om de sociale agenda te agenderen. Maar dat komt eigenlijk, omdat ik vond na het lezen van het hele uitvoeringsprogramma en ook de evaluatie die erbij was van SchoolsOUT. Dat die sociale agenda toch wel steeds meer intern gericht blijkt te zijn. Het gaat over de sociale bril hier in de organisatie, om die op te zetten. Ook antidiscriminatie hier binnen de organisatie. Externe projecten zijn of niet gewenst, bijvoorbeeld de U-pas. Of mislukt, SchoolsOUT. Of te weinig gefinancierd. Andere projecten die echt gericht zijn op minima, die zitten niet in de sociale agenda. Zoals bijvoorbeeld ov voor minima. Dus we hadden gewoon een beetje wat kritiekpuntjes. Maar goed, dat is anders dan de reden waarom de sociale agenda nu is geagendeerd. Maar nu dat het toch geagendeerd is, noem ik ze wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Manders, zag ik uw vinger? Klopt dat? Ga uw gang.

Evert Manders: Ik wil nog wel een kleine toevoeging doen op deze agendering. Daarvoor eigenlijk, allereerst wel de complimenten. Voor de inzet en de richting van de sociale agenda en de inhoud van deze Statenbrief. Maar we sluiten ons wel heel erg aan bij de zorgen die dus de PvdA ook al eerder heeft gemaakt. Dan gaat het ons nog niet eens zozeer om de sociale brilsessies. Of er nu zes, of alle vijftien worden georganiseerd. Het gaat ons meer echt om die uitdaging. Hoe gaan we dus die sociale bril echt in ons DNA verankeren? Ik lees dus ook tussen de lijnen dat het echt wel gaat om capaciteitsproblemen, maar ook op hoe hoog het zelf de prioriteit krijgt. Dat roept wel bij ons de vraag op. Hoe verhoudt die huidige capaciteit en ook die ambities van dit programma, die we hebben met de uitvoering hiervan- Dus ook de doelen die we hebben gesteld, om dat in 2026 al verankerd te hebben binnen de organisatie. We zouden wel ook denk ik moeten nadenken over. Welke extra maatregelen zouden eventueel nodig zijn om wél deze ambitie, die we voor onszelf stellen, waar te kunnen maken?

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Limmen, ga uw gang.

Wouter Limmen: Dank u wel, voorzitter. Wij ondersteunen de sociale agenda heel erg. Maar naar aanleiding van de inbreng en het voorstel van de heer Adriani en anderen. Bekroop ons eigenlijk het gevoel, ik zou zeggen. De maakbaarheidsonmacht als het gaat om sociale zaken. We zien eigenlijk twee dingen. Dat we zeggen. Is het niet nodig dat er meer focus komt waardoor je betere inzet van mensen en middelen kan krijgen? De daaropvolgende reactie van ons was. Als je het toch zo ter discussie vindt- Want we vinden het ook heel erg belangrijk, de uitvoering van de sociale agenda. Of het niet een wat structurelere evaluatie verdient? Om op basis daarvan met een voorstel te komen, waardoor je effectiever kan worden. Vraag aan de gedeputeerde ook.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Breur, ga uw gang.

Jan Breur: Dank u wel, voorzitter. Allereerst zijn er al bijzonder waardevolle dingen gezegd door voorgaande sprekers. Daar kan ik mij van harte bij aansluiten. Ik heb een klein puntje toe te voegen. Dat is het puntje de aanpak van discriminatie. Via verschillende communicatie-uitingen voor Issuekalenderdagen, zoals Internationale Dag tegen Racisme en Antidiscriminatie en het organiseren van leernetwerkbijeenkomsten, is gewerkt aan het creëren van bewustzijn voor een brede aanpak van discriminatie. Als je dat leest en je bedenkt dat de NVU nog maar kort geleden een wandeltocht in onze provincie heeft gehouden, dan ga je je toch wel aanvragen afvragen. Is zoiets genoeg? Kan er niet een tandje meer bij? Waarom zoeken we niet meer de samenwerking met middelbare scholen, mbo's en hoger onderwijs? Of hebben we geen projecten om mensen die gediscrimineerd zijn, ook een stem te geven? Er is meer dat we zouden kunnen doen en in deze tijd is dat ook waardevol. Dus dat is iets dat ik graag zou willen meegeven.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Vermaat, interruptie.

Kees Vermaat: Voorzitter, aan het eind van de bijdrage van de Breur ging het over scholen. Zoals u weet kom ik vanuit het onderwijs. Eigenlijk merk je altijd in het onderwijs. Externen die nog wat willen bijbrengen, daar is eigenlijk weinig of geen ruimte voor. Dus dat las ik een beetje hier ook uit. We hebben gewoon geconstateerd. Er is geen behoefte, of niet precies aan dit pakket. Dus kunnen we dat ook laten rusten. Kan dat ook een conclusie zijn volgens de SP?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Breur.

Jan Breur: Dat zou een conclusie kunnen zijn. Wat ik nu doe, is aangeven dat het waardevol is om toch dat extra tandje bij te zetten. Inderdaad de samenwerking te zoeken. Misschien moet dat indirect via de gemeente, die dan in het LIA hun scholen benaderen. Misschien is het vrijblijvend, of minder vrijblijvend aanbieden van lespakketten een manier. Maar zoek die samenwerking. Want het is bijzonder waardevol dat iedereen in deze provincie weet, dat die evenveel waard is als een ander.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, dan toch een stap verder. Het onderwijs wat gegeven wordt op scholen, is landelijk geregeld. Daar zijn ook de sociale agendapunten die hier worden genoemd, daarin verankerd. Dus dan is de vraag die wij ons stellen. Wat is dan nog de meerwaarde? Zo heb ik die evaluatie ook gezien. De afname, weinig reactie, weinig respons. Dus dan denk ik. Dan kun je beter de energie ergens anders insteken, dan alsnog inzetten op scholen. Deelt u die mening met mij?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Breur.

Jan Breur: Ik kan mij voorstellen dat u tot die conclusie komt. Laat ik dat antwoord zo formuleren. Maar nogmaals, dit is zo ontzettend belangrijk. Dit is eigenlijk het fundament waarop onze democratie is gebaseerd. Wellicht is niet alles wat je probeert even haalbaar en lukt even niet. Maar het is in ieder geval de moeite waard om inzet op te hebben.

De plaatsvervangend voorzitter: Zijn er nog andere fracties die ik het woord mag geven? Ik wil wel een beetje eraan herinneren. De indienende fracties hebben een bepaalde lijn gekozen waarbinnen ze dit hebben opgewaardeerd.

Geagendeerd. Sorry. Nu gaat het af en toe toch ook een beetje de breedte in. Ik geef het u even mee. Mevrouw Hoek, u bent aan de beurt.

Mieke Hoek: Fijn. Dank u wel, voorzitter. Ik heb het even opgezocht. 13 mei 2024, motie tegen elke vorm van discriminatie in de breedste zin van het woord. Alle partijen hebben voorgestemd, behalve- Dat zeg ik toch nog weer even. GroenLinks, Partij voor de Dieren en Forum voor Democratie. Die hebben tegengestemd. Als je zo dat hele lijstje ziet. Of het nu over discriminatie gaat, over laaggeletterdheid gaat, of wat dan ook. Iedereen is gewoon gelijk en iedereen hoort gewoon alle- Mijn spreektijd is volgens mij op, of bijna. Goed, maakt niet uit. Ik heb het dus gezegd. Ik vind gewoon dat- We kunnen er hier nog uren over praten. We hebben er toen ook heel lang over gepraat. Iedereen is gewoon gelijk. Moet dezelfde middelen krijgen, of de hulp krijgen, of de ondersteuning krijgen, of wat dan ook. Ongeacht wie je bent, wat je bent, hoe je bent, et cetera, et cetera. Dit is gewoon in het kort samengevat.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Hoek, u heeft een interruptie van mevrouw Van der Kolk.

Mieke Hoek: Van wie?

De plaatsvervangend voorzitter: Zij zit achter u.

Mieke Hoek: Dat kan, achter mij. Maakt niet uit.

Annemarie van der Kolk: Puur een korte toevoeging, omdat u- Sorry, via de voorzitter. Omdat het natuurlijk zo expliciet genoemd wordt. Precies om de reden dat iedereen gelijk is, vonden wij het dus niet nodig om deze motie mede in te dienen. Dat als aanvulling.

Mieke Hoek: Goed. Het is toen gebeurd, dus daarom noem ik het even. Ik denk iedereen heeft zo zijn eigen reden om niet mee in te dienen, maar ik noem het wel eventjes. Eigenlijk mag het niet uitmaken. Eigenlijk moet zo'n motie ook niet nodig zijn. Laat ik het dan zo zeggen. Dus ik ga mijn tas inpakken, want ik heb zoiets van-

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Hoek, het is duidelijk. Dank u wel.

Mieke Hoek: Niet als agressie, maar gewoon van- Het is gewoon eigenlijk heel simpel. Waarom moeten we er zo lang over praten?

De plaatsvervangend voorzitter: Maar volgens mij was dit niet helemaal de lijn van de agendering. Daar had ik het net over.

Mieke Hoek: Ik haal de motie er wél even bij. Destijds hebben we daar net zo over gesproken als nu. Nu is het misschien een kleine nuance.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Hoek, u had niet het woord. Uw tijd is bijna voorbij.

Mieke Hoek: Daarom.

De plaatsvervangend voorzitter: Doet u uw microfoon uit.

Mieke Hoek: Prettige avond.

De plaatsvervangend voorzitter: Zijn er nog andere fracties die het woord willen over dit onderwerp? De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Dank u wel, voorzitter. Dat is wel een poging om heel inclusief te zijn. Even reageren op de agendering. Dan sluit ik me even aan ook bij het evaluatierapport wat erbij zit. Ik denk dat het grootste manco van de sociale agenda is- Daar ben ik het op zich wel met de constatering van de mensen aan de overkant mee eens. Is dat het op deze manier blijkbaar niet werkt. Dan splits ik even tussen wat er intern in de organisatie gebeurt en wat er extern gebeurt. Ik denk in alle gevallen, of de VVD denkt in alle gevallen. Iedereen een dienst bewijst, door veel concreter te maken. Want op het moment dat ik naar een collega toe ga en zeg. Ik vind dat jij veel mensgerichter en

inclusiever zou moeten werken. Zou mijn wedervraag altijd zijn. Wat betekent dat precies? Wat betekent dat voor de context van hoe een mobiliteitsbeleid vormgeven? Wat betekent dat voor de context waarin we natuurbeleid vormgeven? Dus volgens mij bewijzen we eenieder een dienst, door als initiatiefnemers- Want zo is de sociale agenda ook ontstaan. Door het veel concreter te maken. Wat betekent dat? Wat hebben we daarin nodig vanuit de verschillende onderdelen van de organisatie?

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Kijk ik nog één keer rond. Nee? Mijnheer Van Muilekom, het woord is aan u.

Rob van Muilekom: Dank u wel, voorzitter. Ik ben heel blij dat dit geagendeerd is, dit onderwerp. Omdat het goed lijkt om het erover te hebben en het belang ervan. Ik geef wel even iets terug, even over de context. We hebben een sociale agenda. Dat is jaarlijks een vijf ton. Van die vijf ton, moeten twee fte's minimaal betaald worden. De rest is geld waarmee gewerkt gaat worden. Ik zeg dat altijd even erbij. Want sommige mensen hebben het idee dat daar een heel groot team aan werkt, maar dat is echt een heel klein clubje. Dat clubje heeft ook nog te maken wel gehad, misschien nog wel dat een paar mensen weg zijn gegaan. Maakt niet uit. Maar als ik zie wat ze gedaan hebben het afgelopen jaar- Dat was zeker niet alleen intern. Ik vind juist dat ze extern beter gescoord hebben dan intern. Om even zo heel eerlijk te zijn. Want we zijn nu met laaggeletterdheid bezig. We zijn met allerlei initiatieven die uit de Staten zijn gekomen, hebben ze uitwerkingen aan gegeven. Of het nu slavernijverleden is, of iets uitzoeken op volwassenenfonds. Of de Bakhuis-Woltersprijs, noem maar even op. Het is een team die heel erg aanvoelt, waar zitten de gevoeligheden om dat te doen? Dat doen ze niet alleen. Ik ben binnen het college ook een beetje degene die het op de agenda zet. Ook zij doen dat. Wij brengen het onder de aandacht. Daar hebben we die sociale brilsessies voor. De heer Adriani die sprak zijn zorg uit. Ik ook. Dan krijgen we als reactie vaak terug. De werkdruk is dermate hoog, dat er andere prioriteiten gesteld worden. Dat kun je altijd blijven zeggen. Maar wat denk ik wel belangrijk is, is om te zeggen. Dat eigenlijk sinds begin van het jaar, dat we eigenlijk de sociale agenda- Ikzelf ook. Met een team mensen in de organisatie, die moet zorgen dat de sociale agenda geborgd gaat worden volgend jaar. We hebben nog één jaar. Dat die heel goed aangehaakt zijn. Dus ik zie daar toch wel een positief iets in. Dat ze hebben gezegd. Wij gaan het nu oppakken hoe we dat nu goed gaan borgen in de organisatie. In het tweede deel van het jaar, in het najaar, wordt er een evaluatie uitgevoerd. Dan wordt het ook nog veel concreter, denk ik, de concrete resultaten. Terecht punt wat u vraagt de mijnheer Adriani. Is de conclusie, moeten we maar stoppen? Of moeten we gewoon zorgen dat het regulier in de werkprocessen zijn opgenomen? Laat ik heel eerlijk zijn. Als ik er nu naar kijk, denk ik. Je hebt nog steeds een soort bestuurlijke aanjager nodig en een team. Ik hoop eigenlijk dat die evaluatie een beeld gaat geven, dat de interne organisatie het meer en beter heeft opgepakt. Tegelijk zeg ik ook. Ook de sociale sessies, als je nu kijkt. De mensen die met de participatieverordening bezig zijn, met de omgevingsvisie bezig zijn. Mensen die met verantwoord inkoop en ondernemen bezig zijn, die zijn nu ook met dit soort sessies bezig. Dus dat doet me wel goed. Ook wetende dat ook daar de werkdruk hoog is. Wat denk ik belangrijk is, denk ik, dat ik blij ben met de oproep daarom. Die u hier allemaal doet. Terecht even, moeten we hier nu lang over praten? Ik vind het niet eigenlijk, want je moet het toch gewoon doen. Dat we eigenlijk in het najaar- Ik ga met deze oproep terug ook naar binnen het college en naar de organisatie toe. Dat ik ook vanuit jullie, vanuit de Staten echt voel, hoe we dit beter onder de aandacht krijgen. Ook bij de interne organisatie. Je ziet in ieder geval wel bij de voorstellen die gemaakt worden in de organisatie, dat het nadenken over. Voor wie doen we het? Wie heeft hier last van en dat soort dingen? Dat is nu al een standaard onderdeel geworden, ook van onze beleidsproducten. Of van de voorstellen die ook naar de Staten gaan. Even kijken.

Even over de scholen, hadden we het even over. We hebben dat rapport er wel bewust even bij gedaan. We hebben gedacht, we gaan met de scholen aan de slag. Heel eerlijk, mevrouw Kennedy. Het was best moeilijk om met die scholen aan de slag te gaan. Om ze in het jaarlijkse curriculum- Om daar aandacht aan te geven. Ik ben het helemaal mee eens, ook met de heer Breur. Als ik kijk, wij zijn onlangs ook op werkbezoek geweest bij Discriminatievoorzieningen Utrecht. Eerder Artikel 1 Midden Nederland. Die laten echt statistieken zien hoe de aantal meldingen op het gebied van discriminatie, echt aan het oplopen is. Dan is het altijd zo. Wat kunnen wij zelf doen? We hebben wel een gesprek gevoerd. Ik heb dat ook in het stuk hier opgenomen. Dat ze hebben gezegd in die evaluatie.

Stel dat de provincie zegt. Wij willen hier meer aandacht aan geven. Ze zeggen eigenlijk. Maak meer van ons gebruik. Sterker nog, geef ons wat extra geld. Daar komt het eigenlijk op neer. Zodat we wat meer kunnen doen. Want, zij hebben het netwerk naar allerlei instellingen en organisaties. Dat is denk ik wel een belangrijk punt, ook om in de evaluatie dat dat goed uitgewerkt wordt. Als wij als provincie vinden, ook op allerlei terreinen dat we hier verdere invulling aan moeten geven. Dan moeten we echt kijken hoe we dat goed organiseren. Misschien wel iets anders, of niet. Hoe we nog beter aangehaakt zijn bij een aantal externe organisaties, die ook op dit vlak heel erg actief zijn. Weet ook- Dat vind ik best wel goed, wat wel vaker georganiseerd zijn. Leernetwerkbijeenkomsten met alle gemeenten in onze provincie. Waar het ook gaat over inclusie, discriminatie en dat soort dingen. Die zijn wel heel waardevol, omdat ook heel veel gemeenten met dit vraagstuk worstelen. Ze wel heel blij zijn om met elkaar te delen. Hoe kun je dat nu aanpakken, ook binnen de gemeente?

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, u heeft een interruptie van de heer Vermaat.

Kees Vermaat: Voorzitter, ik heb even zitten wachten en ik ga het toch doen. Want ik heb het bij de heer Breur gedaan en ik denk. Dan moet ik het ook nu bij de gedeputeerde doen. Als het gaat rondom scholen, u geeft al aan dat het moeilijk is. Dat begrijp ik ook. Ook omdat dit onderwerp ook gewoon vast is in de doelen, die in het onderwijs gesteld worden. Als u eerder aangeeft. We werken met een klein team, weinig mankracht om het zo te zeggen en de middelen. Dan zou ik zeggen. Stel de focus bij en zeg. Het onderwijs is geregeld vanuit het landelijke. Daar worden ze door de onderwijsinspectie op gecontroleerd. Dus laten wij ons focussen op de dingen die wij écht kunnen veranderen. Zie het dan als een oproep, of een vraag. Ziet u ook mogelijkheid om die focus dan mogelijk bij te stellen?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ik ben het met u eens. Want wij hebben met de GGD samenwerken op school, wat ik net zei. We hebben geconstateerd hoe lastig dat is. Tegelijkertijd zijn er wel een aantal scholen die best wel aan de praat willen om dit onderwerp beter bespreekbaar te maken op de scholen. Maar dan merk ik ook dat ze bij Discriminatievoorzieningen Utrecht, hebben ze gewoon mensen. Als je als school iets wil doen, die scholen kan helpen om dit goed onder de aandacht te brengen. Dus daar moeten we denk ik in de evaluatie ook goed gebruik van maken. Welke welke aanpak kiezen we nu om dit beter onder de aandacht te brengen?

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. U heeft ook nog een interruptie van de heer El Hamdaoui.

Imraan El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Dus als ik het goed begrijp, komt het college later met een evaluatie en dan ook met een voorstel om de sociale agenda te verbeteren?

Rob van Muilekom: Ja, in het najaar wordt het gestart. Want volgend jaar is het laatste jaar. Daar ben ik alleen maar heel blij mee. Dat we echt begin volgend jaar die evaluatie hebben, die kunnen we dan ook bespreken. Want als wij verder gaan en wij denken. Wij moeten daar ook bepaalde middelen voor vrijmaken. Dan moeten we voor die kadernota die er gaat komen, moeten we met elkaar dat gedeeld hebben. Dus in het najaar start die evaluatie en dat zal denk ik in het eerste kwartaal met u gedeeld worden.

De plaatsvervangend voorzitter: Er is ook nog een interruptie van de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Dank u wel, mevrouw De Man. Onze voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen. Welke aanpak kiezen we? Maar ik zou toch echt een oproep willen doen, dus ook graag de reactie van de gedeputeerde daarop. Laten we starten met welk doel willen we bereiken? Welk aandeel als provincie nemen we daarin? Want dat is volgens mij ook, in ieder geval onderdeel van onze analyse, dat dat niet altijd duidelijk is. Dus het is volgens mij te algemeen geformuleerd. We hebben behoefte juist aan concrete doelstellingen, om dat ook te rechtvaardigen. Dat we daar ook als provincie inzet op plegen. Dus is de gedeputeerde met me eens, dat het ons dan ook gaat helpen? Gaat het onderdeel uitmaken van het voorstel wat we gaan krijgen? Dat we scherper markeren wat wij, voor onze inzet ook terug willen krijgen. Wat voor effect we daarvan verwachten. Zo concreet als mogelijk.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ik ben blij met deze vraag. Want die doelen, die hebben we in ons beleidskader eigenlijk best wel scherp geformuleerd. Dan geef ik even terug aan u als Staten. Als Staten bent u heel goed in staat om allerlei dingen te bedenken waar de sociale agenda mee aan de slag moet, maar niet helemaal honderd procent aansluit bij het beleidskader. Dus als ik- Ik heb een aantal onderwerpen net genoemd. De Staten hebben een motie over laaggeletterdheid, over een volwassenenfonds, de Bakhuis-Woltersprijs. Ook het slavernijverleden en allemaal. Het zijn allemaal initiatieven uit de Staten. Niet dat we dat niet belangrijk vinden, maar daarmee krijg je wel een vertroebeling- Maar krijg je wel dat de focus veel breder is geworden. Maar uw punt, ik vind dat nu typisch een punt wat we bij de evaluatie ook mee moeten nemen. Zit er genoeg focus op? Moeten we die focus juist versmallen? Of moeten we juist zeggen. Heel goed dat de Staten met initiatieven komen en die moeten we ook willen opvangen en begeleiden en ondersteunen. Maar ik zou er erg voor zijn om dit onderwerp dan ook bij de evaluatie mee te nemen.

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Limmen heb ik nog als interruptie.

Wouter Limmen: Ik heb al de nadruk op gelegd en ik sluit aan bij de heer Gilissen. Dat we nadrukkelijker nadenken over de maakbaarheid. Vooral als je kijkt naar de kerntaak van de provincie. Ik zit dan even de brug te maken naar de evaluatie die gaat komen. Ik zie best wel veel betrokkenen hier in de Staten over de sociale agenda. De inzet van de evaluatie wordt heel bepalend voor de uitkomst. Dus zou het wat zijn om met een paar mensen eens nadrukkelijker na te denken over de opzet van die evaluatie? Alle opmerkingen die hier zijn gemaakt mee te nemen en die misschien wellicht in een werkbespreking vooraf van gedachten te wisselen?

De plaatsvervangend voorzitter: De heer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ik vind dat niet eens zo'n gek idee. Laten we afspreken dat degenen die gewoon iets mee willen geven aan die evaluatie, dat die even zich aanmelden. Dan zorg ik dat de mensen ook van de sociale agenda, even contact opnemen. Dus als u zich gewoon even meldt, via de griffie dan. Krijgen we gewoon even dat één op één contact. Dan kunt u ook aangeven wat u belangrijk vindt.

De plaatsvervangend voorzitter: Dan is dit het einde van de eerste termijn. Dan kijk ik even rond. Wilt u nog met elkaar in gesprek in de tweede termijn? Kijk ik allereerst even ook naar de indieners natuurlijk. Hij heeft geen tijd meer. Kijk, dan geef ik mevrouw Kennedy Doornbos het woord. Wellicht heeft u nog een mooie interruptie mijnheer Adriani. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Ik ga iets zeggen dat niet helemaal in lijn is natuurlijk met de reden waarom het is geagendeerd. Maar goed, misschien wil Hans Adriani mij interrumpen. Dan heeft hij nog wat extra spreektijd. Ik wil alleen even zeggen dat ik inderdaad helemaal geen enkele kritiek heb op het team zelf. Ook in 2024 zijn gewoon allerlei echt enorm goede acties uitgevoerd, die ook wat meer extern gericht waren. Ook het onderzoek naar volwassenenfonds. De Statenbrief die we daarover hebben gekregen, liet zien dat ze echt heel goed onderzoek hebben gedaan. Gold ook voor de U-pas. Slavernijverleden, ook geweldig opgezet. Ik reageerde eigenlijk alleen eventjes op de uitvoeringsagenda 2025. Dus de plannen, die vond ik wat interner gericht. Maar dat is alles wat ik daarover wil zeggen.

De plaatsvervangend voorzitter: Kan ik nog iemand anders het woord geven? Nee? Dan is dat het einde van dit agendapunt. Dank u wel.

Sluiting

16. Sluiting

De plaatsvervangend voorzitter: Dan gaan we over naar de sluiting van de vergadering. Maar niet voordat ik nog even op de hoogte heb gebracht welke onderwerpen er de volgende keer op de agenda staan. Dat is 25 juni. Dat is het

Statenvoorstel Kadernota 2026-2029, BEC Integraal. Statenbrief Jaarverslag Awb-adviescommissie. De conceptbegroting 2026, ter zienswijze van de Randstedelijke Rekenkamer. Er zijn nog twee openstaande agenderingverzoeken van uw zijde. De informatiehuishouding, digitalisering van de provinciale archieven. De Statenbrief Stand van zaken UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies. Dan weet u wat eraan zit te komen. Ik wens u allen een hele fijne avond en sluit hierbij de vergadering.